

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő

Dr. PÁP ZOLTÁN

Szerkesztő

ÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.

TELEFON-SZÁM:

Szerkesztőség 788

Kiadóhivatal 706.

A magyar szerencse.

Budapest, október 30.

Jó az isten és nem ad nekünk ezer kád aranyat, mert mi nem fürödnénk, hanem megfulnánk benne. Egyáltalán szerencsétlen szerencse a magyar szerencse. Ha kaptunk egy Liszt Ferenczet, a külföldé lett. Ha jutott egy Munkácsy Mihályunk, a külföld szedte le gyümölcseit. Csak a baj maradt mindig osztatlanul a mienk. De ha egyszer valami nagyon nagy szerencse ért: tanácsos volt reszketnünk, hogy nagyon nagy szerencsétlenségé ne változzék a mi kezünkben.

Ime: itt van a kissármási földgáz. Körülbelül egy esztendeje, hogy Lukács László pénzügyminiszter barátságos megbeszélésre hívta meg a minisztériumba a magyar újságírókat. Akkor jelentette be, hogy milyen szerencse érte Magyarországot. Erdélyben mérhetetlen értékű földgáztelepekre bukkanak. Nyilván nem Kissármás az egyetlen pont, ahol a föld kincseit lövel föl a mélyből, de már Kissármás egymaga is kincses-bánya, mely naponta száz ezreket érő földgázt produkál. Ha ezt a földgázt az emberi tudás az ipar szolgálatába fogja állítani: akkor egy új és gazdag Magyarország perspektívája elé jutunk. Jókai hatalmas fantáziája sem festhetett olyan csodás föllendülést, mint aminőt az ipar szolgálatába hai-

tott földgáz megvalósíthat. Ez a szerencse váratlanul érte Magyarországot. Ezt a szerencsét ki kell aknázni. És a kormány a kincses fölfedezéssel egyidejűleg törvényt is csinált a földgáz értékesítéséről. Ezt jelentette be akkor Lukács László az újságíróknak. És az újságírók boldogan adták tovább a hirt. És a parlament boldogan emelte törvénynyé a földgázra vonatkozó javaslatokat. A nagy szerencse megérkezett. Itt volt.

Mára pedig már megérkezett az a hír is, hogy a kissármási lefojtott gázutak felrobbantak s a nagy szerencse — ősi magyar recept szerint — átváltozott nagy szerencsétlenségé. Megrongált vasutak, mértföldnyi területen pusztító lángok, összeeggett emberek és tehetetlen mentők: ez lett egyelőre a nagy magyar szerencséből. Miért? Mert nincs tehetségünk a szerencséhez s ha egyszer ezer kád aranyat kapnánk, akkor se tudnánk okosabbat, mint hogy megfuljunk benne. Ha akármilyen tökepénzesnek támad egy ideája, hogy miként lehetne egy új iparág meghonosításával nagy vagyonokat szerezni: van annyi esze, hogy legelső sorban hozat a külföldről hozzáértő embereket, akik azt a gyárat berendezzék, üzembe helyezzzék, az újfajta iparra a magyar munkásokat kineveljék. Mert végre is, szakértők nem nőnek vadon s időt és módot kell adni a magyar munkások-

nak, hogy kellő vezetés mellett az új munkába beletanulhassanak. De ha van annyi esze minden valamirevaló tökepénzesnek: Magyarországnak nincs és nem volt. Magyarország a nagy szerencsére azt mondta: „akinek az isten földgázt ad, szakértelmet is ad hozzá.”

Minden más táján a világnak az lett volna első dolga a kormánynak, hogy a fölfedezett földgáztelepek kezelésére szakértőket hozasson olyan országokból, ahol a földgázt már régen ismerik, régen kezelik, régen járomba kényeszerítették. Ezek a szakértők meg tudták volna mondani azt is, hogy miképpen kell a gázforrások elillanását megakadályozni, míg az ipartelepek felépülnek s a földgáz korszaka megkezdődhetik és azt is, hogy milyen ipartelepeket legcélszerűbb a gázutak közelében létesíteni. Nálunk nem tették meg azt, ami legtermészetesebb s amit minden valamirevaló tökepénzes megtett volna. Nálunk külföldi szakértők helyett egyrészt a jó istent, másrészt a szolgabíró és az alispánt bízták meg a földgáz őrzésével. Megtakarítottak néhány ezer korona adminisztratív költséget s a levegőbe hagytak veszni száz ezreket, talán milliókat, azonfelül pedig egyenesen provokálták azt a katasztrófát, melynek így nehéz is lett volna elmaradnia. Hiszen még azt a legprimitív utasítást sem adták ki, hogy ahol a levegő mértföldnyi távolságra gyüle-

Rohan Françoise szerelme.

Írta: dr. Nagyiványi Fekete Gyula.

(Utánnovás tílcs.)

Ez cikk hősnője azon Rohan családból származott, mely már a IV. században szerepelt, néhány fejedelmi házzal vérrokonságban állott és már 1108-ban felépítette Blain várát, melyből a nagy ösök kiindultak a dicsőség útjára. Françoise a Rohan-Gyé hercegi ágból származott, nem kell esodálni tehát, ha II. Henrik király által 1557. január 6-án adott udvari ebéden hősnőnk a király baloldalán helyet foglalni látjuk. Első öse felvette ezen jeligt: „roi ne puis, duo ne daigne, Rohan suis.” (Király nem lehetek, herceg lenni nem akarok. Rohan vagyok). Françoise és Guise hercegnő voltak Franciaország legszebb leányai, amaz protestáns, ez katolikus, amaz mélyen gondolkozó és komoly jellege mellett megőrizte a női báját, az utóbbi víg vala, mint a tavasz esulogánya, mindkettő alakja szolgálhatott mintául a legszebb női szobor számára. De megjelent azon udvari ünnepélynél a huszonhat éves Sayie Jakab Nemours hercege is, akiről megírták, hogy igen szép, nemes módon, bátor, ékesszóló, jól író és izlésesen öltözködő gavalér vala. A hölgyek imádták, az egész lovagosztály virágának itélték, sőt amidőn egy izben Ronds gróf megmutatta Nemours arcképét Erzsébet angol királynőnek, ez úgy beleszeretett, hogy férjül is választotta volna. Ezen veszedelmes ember-

rel először találkozott Françoise az udvarnál, mikor a fényes lakoma után tánczra kerülvén a sor, a herceg oly hévvel foglalkozott hősnőnkkel, hogy egész éjjel senki sem közeledhetett hozzá. Mi tagadás benne, a tizenhat éves leány szíve lánggra lobbant a nagy világban imádott hős iránt. A király Medicis Katalinhoz ekkép szólott: „a Rohanok dicsősége kiapadhatatlan, de szép pár lesz Françoise és Nemours hercegből.” A maitressek által elbutított Henrik király igen csalódott.

Ezután következtek a két szerelmes közt a gyakori összejövetelek, melyeket hévvel keresett a herceg. Ha hadjáratokat rendeztek, Nemours ott hagyta a küzdőteret és az egész udvar szemeláttára sietett Françoise felé. Ekkor mondogatta II. Henrik: „puisque Mdie de Rohan est venue, de Nemours ne frapper plus un bon coup.” (Rohan kisaszony láttára Nemours nem tesz többé mestervágást.)

Kirándulások idején, hogy kényelmesen fekdjék Françoise, imádója minden este saját ágyát küldte utána. Egyben, miután a leány igen tartózkodó vala, szemrehányásokat tett neki, mert nem bízik benne teljesen, beszéljenek valahára négyszem közt s engedje meg, hogy őt saját szobájában fölkeresse. Miután pedig Nemoursnak Piemontba kellett elutaznia, a hosszú utazás előestéjén bucsulátogatást tett Françoise lakásán. Ide lopva ment be, mert a király testőrei fel s alá jártak. Ezen éjszakán megkérte Françoise kezét, egyben egy drága kristálytükröt adott neki ajándékkul, melyet a leány

csak oly feltétellel fogadott el, hogy menyasszonyi ajándék legyen. Késő éjjel az első csók után lehagyta a leányt. Piemontból visszatérvén nyomban sietett Françoise felkeresésével. Csakhogy Medicis Katalin királyné is résen állott. Látva a herceg folytonos ostromlásait, felszólította, vegye nőül a leányt. A válasz az volt, hogy csak egy év múlva teheti. Minthogy pedig a mama is aggódott, levelében felhívta lányát, jöjjön haza Bretagneba. Elutazása előtt még egy éjjel találkoztak a herceggel, aki a mellékszobában tartózkodó hölgyek hallatára, ünnepélyesen megkérte Françoiset, ki kijelentette, hogy felesége lesz. E pillanat fordulópontot jelentett hősnőnk életében. Ezentul minden este találkoztak s miután „férj és feleség” voltak, egy éjjel forró ostrom után Françoise mindent teljesített, amit a herceg kért tőle. A mézeshetek után a király parancsára, mint dandárparancsnok ismét Piemontba ment a herceg. Az utolsó éjszakán figyelmeztette maitressét, titkukat el ne árulja senkinek, mert mindketten boldogtalanok lennének.

Még egy ölelés és hosszú, forró csók után azzal távozott a herceg, hogy masnap még bucsuzni jön. A bucsu elmaradt, mert már ekkor megérett a nyomorult emberben a gondolat, hogy de Guise hercegnő felé fordul, aki régóta szerette. Csak két nő szerette igazán a herceget, Françoise és a de Guise hercegnő, hogy tehát az utóbbit szerethesse, elhagyta a másikat. A viszony azonban még látszólag fenállott. Françoise megírta előbb kéré, majd fenyegető levelet.

kony és robbanó anyagokkal van tele, ott ne gyujtsanak gyertyát. Lőporos torony közelében nem szokás tüzzel játszani. Kissármáson ellenben, mikor már a levegő ugys tele volt égés-szaggal: az emberek gyertyát gyujtottak, hogy megnézzék, mi a baj. Persze hogy katasztrófának kellett történnie. De hát honnan is tanulhatták volna azok a szegény székely parasztok, hogyan kell viselkedni földgázás levegőben?

Denikve: a magyar szerencse megint szerencsétlen szerencsének bizonyult. Adtál uram áldást, nincs köszönet benne. S ahol ujjongó népnek kellene köszöntenie a nagy szerencsét, jajgató nép áll tehetetlenül a szerencsétlenséggel szemben. Mi pedig megint gazdagabbak vagyunk egy tapasztalással. Azzal, hogy a szerencséhez is szerencse kell. Anti-Midászok vagyunk. Amihez nyulunk, nem aranyvá változik a kezünkben, hanem tüzzé, amely összeéget, robbanássá, amely a levegőbe dob és katasztrófává, amely jajgatni tanít meg.

Budapest, október 30.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap, kedden, a következő napirenddel tartja ülést: név szerint való szavazások és a véderőjavaslatok általános tárgyalásának folytatása.

Három névszerinti szavazás. A képviselőház mai ülést egészen a technikai obstrukció foglalta le magának. Kabos Ferenc elnök az ülést féltenegy órákor nyitotta meg. A szombati ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után bemutatta Ung vármegye és Kolozsvár város feliratait a képviselőház mostani tanácskozási módja tárgyában, továbbá Abaujtona vármegye és Sáros vármegye feliratait a sajtószabadság hatályosabb biztosítása tárgyában. Javasolja, hogy a feliratokat a kérvényi bizottságnak adják ki. *Bikádi* Antal ellenindítványt tett, amire az ellenzék névszerinti szavazást kért. Következett a napirend szerint a névszerinti szavazás a szekszárdi választókerü-

let népgyűlésének gróf *Batthyány* Tivadar által ellenjegyzett kérvényére vonatkozó elnöki előterjesztés és *Jaczkó Pálnak* ezzel szemben tett ellenindítványa fölött. A szavazás eredménye az, hogy a Ház 96 szavazattal 4 ellenében az elnök előterjesztését fogadta el. *Désfalva* és *Kristályfalva* polgárságának fölíratára névszerinti szavazás után ugyancsak az elnöki indítványt fogadták el, a fölíratokat tehát a kérvényi bizottsághoz teszik át. *Elnök* ezután a tanácskozási félbeszakítva megállapította a holnapi ülés napirendjét s az ülést háromnegyed kettőkor berekesztette.

Várakozó állásponton.

— A költségvetés és a béketárgyalások. —

Hireik a politikai küzdőtérről.

Budapest, október 30.

A folyamatban lévő béke-akció ügye ma nem jutott előre. *Berzeviczynek* és az ellenzék vezéreinek tanácskozása nyugvó pontra érkezett. A házelnök jóformán befejezte „puhítózásait” s most már a miniszterelnökön a sor, hogy átvéve *Berzeviczy* nagybecsű referátumát, megindítsa a formális tárgyalásokat. Ezek azután egy kis jóindulattal sikerre is vezethetők, mert minden komoly politikusból ösztönös él a vágvakozás egy tisztességes békére. A kedvező eredmény biztosítására legalkalmasabb volna, ha a kormány elfogadná az ellenzék amaz ajánlatát, amely szerint a jövő héten szakítsa meg a Ház a véderő-vitát s tüzze napirendre a költségvetést. Amíg azután a plénum a budget-vel foglalkoznék, volna elegendő idő (s ami fő, lehiggadt és objektív hangulat) a kompromisszum nyelbeütésére. Ugy tudjuk, hogy a Ház elnöksége minden befolyásával s tekintélyével képviselni s pártolni fogja ezt a tervet a kormány előtt. Hogy gróf *Khuen-Héderváry* beleegyezik-e majd, az persze még titok.

A megkötendő kompromisszum lényege a következőkben állana:

Nemzeti, szociális és technikai módosítások a véderőjavaslatokon, valamint a katonai terhek csökkentése.

az általános választói jog megalkotásának biztosítása záros határidőn belül.

Ezen az alapon az ellenzék hajlandó megkötni ezt a valóban méltányos békét, amely az országra nézve üdvös és hasznosható lesz. Mert a harcz nem lehet öncél. De természetesen, ha a kormány nem fogadja el a vázolt, egyetlen lehető béke-alapot, akkor ám legyen harcz a végletekig, minden kimélet nélkül a mostani rendszer s ennek szellemi vezére, gróf *Tisza István* ellen!

Mai hireink itt következnek:

A közös minisztertanács.

Vasárnap délelőtt fél tíz órákor a bankgassei magyar minisztériumban intern értekezlet volt, amelyen gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök, *Lukács* László pénzügyminiszter, *Beöthy* László kereskedelemügyi miniszter és *Stetina* József államtitkár vettek részt. Az értekezleten a *bosnyák vasuti összeköttetések* kérdésével foglalkoztak s ez az értekezlet tizenegy óráig tartott. Gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök tizenegy órákor herceg *Montenuovo* főudvarmester látogatását fogadta. Délben gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök meglátogatta a Bécsben időző gróf *Szögyény-Marich* László berlini osztrák-magyar nagykövetet. A délután folyamán a bécsi pápai nunczius látogatta meg a magyar miniszterelnököt. *Lukács* László pénzügyminiszter tegnap délelőtt fogadta *Minkus* Jenőt, az Üniobank elnökét, aki hosszú ideig volt a pénzügyminiszternél. Délután félhárom órákor megkezdődött a külügyminisztériumban a közös miniszteri értekezlet, amelyről a magyar kabinet tagjai esti negyed nyolcz órákor tértek vissza a bankgassei minisztériumba. A közös miniszteri értekezlet elintézte a boszniai vasuti összeköttetések kérdéséről és foglalkozott az 1912. évi közös költségvetés előzetes megbeszélésével. Végül gróf *Aehrenthal* közös külügyminiszter tájékoztatta a miniszterelnököt a külügyi helyzetről. *Beöthy* László kereskedelemügyi miniszter *Stetina* József államtitkár és dr. *Jármay* Elemér titkár társaságában tegnap éjjel Budapestre visszautazott. *Lukács* László pénzügyminiszter ma reggel utazott haza.

A bosnyák vasutak.

Félhivatalos jelentések szerint a bosnyák vasutak kérdésében a tegnapi közös minisztertanácsou

melyekre a becsstelen imádó mindig akkép felelt, hogy legyen bizalma benne, szerinte *Francoise* legszebb nő az egész világon, ő keresi az egybekelés módját és soha más nőt nem választ. A szerencsétlen leány azonban napról-napra nyugtalanabb lón, félve, hogy titka valahogy kipattan. Meg is történt, hogy egy reggelen, mikor *Francoise* még ágyában feküdt, nála toppant a királyné két udvarhölgyével, kik közül *Diane de Poitier*, a kancellár neje a királyné intésére a paplan alatt oda nyult a leány hasához és megállapította a magasfoku terheltséget. E pillanattól kezdődött *Rohan* kisasszony irtózatos kálváriája, melyről alább lesz szó. A királyné kérdésére, kitől esett teherbe, az volt a válasz, hogy *Nemours* hercegtől. És ígért-e önnök házasságot a herceg, vannak-e rá tanu, kérdés a királyné. Mire *Francoise* azt felelte, hogy a házassági ígéretet tizenkét levéllel és tanukkal is tudja bizonyítani. A szigorú királyné, ki erősen örködött az udvar erkölcsi fölött, de hasztalanul, hiszen saját férjének is voltak maitressei és ezek közt a hatvan éves korában is még üde és szép *Montmorency* grófnő, utasította *Francoiset*, hagyja el azonnal az udvart, menjen *Bretagneba* anyjához. El is távozott és 1557. márczius 7-én fiugyermeket szült, kit *Henrik* névre kereszteltek. Erről értesülvén *II. Henrik* király, nyomban levelében felhívta *Nemours* herceget, tegye jóvá hibáját. Erről azonban a hűtlen szerető hallani sem akart, ellenkezőleg azt írta királyának, hogy ő nem bűnös és házasságról szót sem említett, hiszen akkor már eljegyezte *de Guise* hercegnőt. A megcsalt *Francoise* most

már folyamodott az utolsó eszközhöz, az apaság-perhez, követelvén azt, hogy a konzumált házasságból származott fiut *Nemours* törvényesítse. A per du *Balley* párisi püspök előtt 1558. január 24-én indult meg szabályosan megalakított bíróság előtt. Ez volt a világ legérdekesebb „cause célébre”-je, melyről következőkben fogok beszámolni.

Ez a kor az erkölcsök eldurvulásának kora volt, nem esoda tehát, ha nálunk a városokban oly szabályt hoztak, hogy a szállást adók vendégeik erkölcsösségeért felelősek. Ha valaki paráznságért már büntetett eselédet befogadott — pénzbüntetés érte. A németek nön erőszakot elkövetett férfi fejét levágták. Nálunk némely város halállal büntette a csábítót; de ha a leány nőül ment hozzá, e büntetés alól menekült. Itáliában azon elvből kiindulva, hogy az elesábitott leány nem egykönnyen kap tisztességes férjet, a csábító a leánynak sokkal nagyobb hozományt köteles volt adni, mint amelyet az apja adhatott. A paráznságnak párok összeköttetése nyilvános megszégyenítéssel járt. Nálunk a XVI. században az ily párt szügyenoszlophoz kötöttek, majd fejükön szalmakoszorúval kivezték a városból, hogy eskettessék össze magokat, ahogy akarják. Ha a fiatalember idős nővel paráznságot és feleségül vette, kötelesek voltak mindeket eladni és a várost elhagyni. Ma a parasztleányok 70 százaléka utólagos házassággal törvényesíti törvénytelen gyermekeit. Bihar megyében ma 25,000 házasságon kívül született gyermek van. Irtózatos nálunk az elerköltelenedés, melyet duhaj szociálizmus táplál.

De foglalkozzunk *Francoise* perével. Ennek adatai alapján tudjuk, hogy azon időben ily kényes természetű pereket is nyilvánosan tárgyaltak. Így történhetett, hogy *Francoise* szégyene zsákjárt egészen kiüríthette. Pedig e szégyenről sokan ösmerték a részleteket, mert sokan láttak mindent saját szemökkel és fültanuk valának. És e per *II. Ferenc* és *Stuart* Mária eljöveteleig kedvezően folyt hősnők javára, ezóta azonban a *Guise*-család jutván hatalomhoz, leverő helyzetbe került *Francoise*. *Nemours* herceg a *Guise*-családdal szövetségbe, ezentul már mint támadó léphetett fel. Védekezése az volt, hogy ő soha nem lépte túl a barátság és a becsületes családiasság határait. Hogy *Francoise* mással folytatott viszonyt, mutatja az a körülményt, hogy terhességét utolsó perzig titkolta a királyné előtt. Oly kihívó módon védekezett a herceg, hogy most már *Médecis* Katalint, *Margit* hercegnőt (*Marguerite de France*), *Lorraine* bitorost, *Montmorency* kancellárt s más előkelőségeket hívott fel maga mellett tanúzásra. Ha *II. Henrik* élt volna, tanusította volna, hogy a herceg többször kijelentette előtte, hogy *Francoiset* nőül veszi. De a főnebb nevezett nagyságok, miután az új helyzettel számolniok kellett, a herceg javára tanuskodtak, maga *Lorraine* bitoros is hazudott. Nos, esodálkozzunk azon, ha *Máramaros* megye koldus zsidai pár koronáért hamisan tanuskodnak, ha ily uralkodó alakok is hazudhattak. Csakhogy ezt a zsidót börtön éri, amazoknak nem történt bajok. Aztán még azon időben igen hosszúra nyultak a perek. Nálunk is 50 év múlva be-

teljes megegyezés jött létre. A tekintetbe jövő törvényjavaslatok határozathozatal végett voltak az értekezlet előtt és már legközelebb a két parlament elé fognak kerülni. A határozatok érdemleges tartalmáról az a hír szivárgott ki, hogy Bécs összekötése Szerajevóval Steinbrückön át és Budapest és Szerajevó kedvezőbb összekötése, valamint az összes, eddig elhatározott vasúti csatlakozások az értekezlet hozzájárulását nyerték meg. A Bécs—Szerajevó és a Budapest—Szerajevó vasútvonalakra vonatkozó kedvező határozat legfőképpen a hadügyminiszter befolyásának tulajdonítható. Az építési tőke 80—90 millióra tehető, amelyek kvótászerű felosztásáról további tárgyalások fognak folyni.

Félhivatalosan úgy szeretnék feltüntetni a dolgot, mintha a bosnyák vasutakra vonatkozó megállapodásokban Magyarország éppen annyit nyert volna, mint Ausztria és nagy diadallal hirdetik, hogy nemcsak Bécs, de Budapest is kapott összeköttetést Szerajevóval.

Ezzel szemben sietünk leszögezni azt a tényt, hogy Budapestnek Bródon át már régóta meg van a közvetlen összeköttetése Szerajevóval, így tehát Budapestre nem hozott újabb és különösebb kedvezményt a bécsi tanácskozás. Bécs ellenben egy olyan új összeköttetést kapott, ami még ezideig nem volt meg neki. Bécs tehát határozottan nyert és Budapest nem kapott semmit. És, hogy félhivatalosan mégis úgy tüntetik fel, mintha Budapest is ugyanabban a kedvezésben részesült a téren mint Bécs, az csak nyilvánvalóvá teszi azt, hogy Bécs a bosnyák vasúti összeköttetést minden ellenértek nélkül kapta a magyar kormánytól.

A delegációk összehívása.

A királynál való kihallgatása után gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök Aehrenthal külügyminiszterrel értekezett. Bécsi értesülés szerint a két pénzügyminiszter a tegnapi minisztertanácson abban állapodott meg, hogy a legutóbbi delegációban a hadsereg és a tengerészet részére megszavazott összegek beláttandók ugyan a költségvetésbe, de további követeléseket nem tesznek. Elhatározták továbbá, hogy a delegációk december huszonehétedikén és huszonnyolcadikán fognak összeülni és összesen három ülést tartanak. A delegációk elő háromhónapos költségvetési provizóriumot terjesztenek.

fejeztetvén a per, még akkor sem ért célta szerencsétlen pernyertes, mert ha birtokát el akarta foglalni, az eddigi birtokló erőszakkal kidobta őt már a falu határából s újra kezdhette a nótát. És ezen barbár, vad időket meri valaki „rég jó idők”-nek gonyolni? Ott is szegény Francoise hosszú vajudozás után 1560. szeptember 7-én újból felvette a pert, most már bemutatta azon tizenkét levelet, melyben Nemours folyton neki házasságot ígért. Minthogy pedig II. Ferenc király váratlanul meghalt, ismét Mélicis Katalin kerülve uralomra, hogy Navarra királyának, Francoise nagybátyjának kedvezzen, elfordult Nemourstól és ellenfelét pártolta. Amde a protestánsok lázadása megakasztotta a per folyását úgy, hogy csak 1562-ben felvették újból. Előbb azonban Francoise fivére élet-halálharcra hívta ki Nemourst, aki nyomban kiállott, de a pillanatban, mikor ellenfele rá halálos vágást mért volna, ott termett a királyné és beszüntette a viaskodást, felve új háborútól. De Nemours felve a párisi bíróságtól, kieszközölte IV. Pius pápánál és a királynál azt, hogy a per a lyoni bíboros vegye át. A navarrai király közbelépése sem volt képes ezen törvénytelen eljárást megakadályozni, a per Lyon bíborosa Nemours herceg javára döntötte el. Most már bátran feleségül vehette de Guise hercegnőt. Ezen hét évig húzódo per illetén kimenetelén megütközött egész Európa közvéleménye, mely mindig Francoise oldalán volt. Mégis Francoise kapott a királytól megfelelő elégtételt. Mindenekelőtt egy oly nyilatkozatot vettek ki tőle írásban, hol esküszik az élő Istenre, hogy

Khuen a királynál.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt a király ma déli fél tizenkét órakor különkijelölésén fogadta. A kihallgatás közel egy óra hosszat tartott. A miniszterelnök ezen a kihallgatáson a királynak a legutóbbi hét eseményeiről tett jelentést, amit a király tudomásul vett. Javaslatokat a miniszterelnök nem terjesztett a király elé. Az audiencia után a miniszterelnök gróf Aehrenthal külügyminiszterrel folytatott rövid megbeszélést. Gróf Khuen-Héderváry délután két óra ötvenöt perczkor dr. Bárczy István miniszteri-titkárral visszautazott Budapestre, ahová félnyolczkor este érkezett meg s a pályaudvarról egyenesen a miniszterelnöki palotába hajtatott.

Daruváry, Hoffmann és Vértessy.

A „Neues Wiener Journal” holnapi száma igen érdekes és pikáns leleplezést közöl, amely nagyon jellemző az udvari (főleg a belvedere-i körök) — magyarbarát gondolkodására. A bécsi lap értesülése szerint ugyanis Daruváry Géza, a magyar kabinetiroda főnöke, a most kapott szabadságáról nem fog többé visszatérni hivatalába, mert ő Hoffmann Hugóval, a hadügyminiszterium volt osztályfőnökével együtt erősen buzgólkodott azon, hogy a közjogellenes „Reichskriegsminister” címet végre megváltoztassák. A módosítás megtörtént, de Daruvárynak távoznia kellett s nyugdíjba ment Hoffmann is. Ugyanez okból még Vértessy Gézát, a király személye körüli miniszterium államtitkárát is penzióba fogják küldeni, mivelhogy ő Daruváryval és Hoffmannal szintén exponálta magát ezért a reformért.

Berzeviczi akeziója.

Miután a miniszterelnök a nap folyamán még távol volt a fővárostól, a képviselőház folyosóin tárgyalásokra kellett szorítkozniok a politikusoknak, miután a kormány terveiről pozitívumot senki sem tudott. Berzeviczy Albert akeziója ugyan még nem szűnt meg, de most már további lépéseket nem tehet addig, amíg a miniszterelnökkel nem tanácskozott, illetve, amíg az ő véleményét s akaratát meg nem hallgatta a lefolyt tárgyalások eredményével szemben. A Házban ma egyébként egész bizonyosra vették, hogy a harez kompromisszummal végződik. A volt koalíciós kormány egyik tagja így nyilatkozott a béke ügyéről:

— Én nem tehetek róla, de ma már bizonyos pozitívummal állithatom, hogy

meg van a béke. A kormány kényszerítve van arra, hogy kompromisszumot kössön, mert egyebet nem tehet. S az az alap, melyen a baloldal kész a sima kibontakozásra, olyan, hogy azt a kormány is elfogadhatja, az ellenzék pedig eredményeket ér el. A feltételek pedig körülbelül ezek: A véderőjavaslat terheinek teljes leszállítása, a kilenczes bizottság programjának teljes megvalósítása s a kormánynak az a garancia-vállalása, hogy egy éven belül benyújtja a demokrácia alapján álló választói reformot.

Justh Gyulát a folyosón megkérdezték, vajjon a főtételek alapján csakugyan elfogadhatónak tartja-e a békét s igaz-e, hogy ilyen értelemben nyilatkozott Berzeviczy előtt? A függetlenségi párt elnöke így válaszolt:

— Csupán azt ismételhetem, amit már számtalanszor kijelentettem, hogy én Berzeviczy Albert elnökkel szemben egyáltalán nem állítottam fel proposíciókat. Sőt: közöltem vele, hogy a függetlenségi párt a kormánytól várja föltételeinek közlését. Én különben, amint ezt bajai beszédemben is elmondtam tegnap, ragaszkodom teljes szilárdsággal ahhoz, hogy az általános választói jog megvalósítása időben is minden más kérdést megelőzzön. És szó sincs arról, hogy — amint ezt mondják — például a titkosság dolgában bármilyen kibúvót elfogadják. Én azt hiszem, hogy már a legközelebbi napokban kitűzik a budget tárgyalását napi-rendre s a költségvetési vita alatt megkezdődnek az érdemleges béketárgyalások az illetékes tényezőkkel. Ezek pedig eredményvel végződhetnek akkor, ha a kormány vállalja a demokratikus választói jog megvalósítását.

Ma délelőtt egyébként a már megszokott béke-tárgyalások szüneteltek. Csak Justh Gyula tanácskozott Andrássy Gyulával háromnegyed óra hosszat s Hazai Samu honvédelmi miniszter töltött egy órát Berzeviczy Albert elnökkel. A délelőtti tárgyalások során szivárgott ki a királynak a kilenczes bizottság programja megvalósítása dolgában a minap tett nyilatkozata. Állítólag így szól egyik utolsó audienecián az uralkodó:

— A kilenczes programot megijérem s természetesen, hogy ezt az ígéretet be is fogom váltani.

A költségvetés letárgyalása.

A költségvetés közeli plenáris tárgyalását politikai körökben már befejezett dolognak tartják. Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter bécsi tanácskozásainak eredményeként kelt híre ma a képviselőházban annak, hogy a kormány a költségvetés tárgyalását már a jövő héten proponálni fogja.

Eszerint pénteken-szombaton a pénzügyi bizottság befejezné tanácskozásait, hétfőn már Hegedűs Lóránd előadó be is terjeszti a bizottság jelentését. A jövő héten, csütörtökön pedig a képviselőház megkezdi a költségvetés tárgyalását. A hír olyan nagy bizonyossággal lépett fel, hogy az ellenzéki pártok körében már hétfőre-keddre pártértekezletek összehívását tervezték, amelyekben a pártok a költségvetést fogják letárgyalni és az egyes tárcák előadóit fogják kijelölni.

Beszélték azt is, hogy a költségvetési bizottság jelentésének előterjesztése alkalmából fog a miniszterelnök a véderő-vita megszakitásáról érdemlegesen nyilatkozni. A munkapárton ma is hangzottak a parallel-üléseket, amelyek ellen az ellenzék egységesen készül állást foglalni. E készülődés azonban felesleges, mert hát a párluzamos ülésekből aligha lesz valami. A költségvetés-tárgyalás alatt természetesen folytatnák a béke-akeziót, amely egyébként most sem szünetel.

A Ház mai ülése végén még a következő szenzáció, de illetékes helyen meg nem erősített hírt is kolportáltak:

„A kormány még e hét végén leveszi napirendről a véderőjavaslatot s kitűzi tárgyalásra a költségvetést. A budget elfogadása után két-három hónapos szünet lesz s ez idő alatt átdolgozzák Bécsben a véderőjavaslatot. Aufferberg hadügyminisz-

fia Nemourstól származik, hogy ők valóságos házasságban éltek, minélfogva az utókor neki igazat fog adni és fiát törvényesnek elismeri. III. Henrik király ezen záradékkal látta el ez okmányt: „nous prenons en main l'honneur de Francoise de Rohan, nous ordonnons qu'il ne lui puisse être imputé aucun blame pour raison de ce qui lui est venu, et la déclarons libre de contracter mariage.” (Mégvédjük Rohan Francoise becsületét, ami vele történt, abból gyalázás ne érje és megengedjük, hogy mással házasságot köthessen.)

Ezek után hét év múlva Francoise felkereste egy májusi napon a S.t Marie zárdat, mely leánynevelő intézet főnöknőjéhez régi barátság kötötte. A váróteremben leülve a várszerű zárda gyönyörű vidékén mengett. Vele szemben ült egy kiaszott, halálsápadt, köhögéselő férfi, aki le nem vette róla szemét, aztán nehezen felemelkedve vontatott lépésekkel közeledett a hercegnőhöz, aztán letérdelve előtte, e szavakat rebegte: „bocsáss meg egy haldoklónak, Francoise.” Szavak után hölgye lábainál összerogyva meghalt. A halott a nemrég daliás Nemours herceg volt, Franciaország legszebb gavalérja, ki ide leányát jött meglátogatni. Ez volt a becselen, aljas ember nemezése.

Szép napokat él éppen most Rohan herceg gyönyörű nejevel együtt az ősrégi, ma is eredeti állapotában fentartott huszonégy tornyu Josselin várában, melynek rengeteg parkja egyik dombján áll a nagy ősök mauzoleuma, melynek diszhelyén aluszsa 342 esztendő óta örök álmát a szépséges Francoise.

ter s a függetlenségi párt kiválóságainak bevonásával. Ez idő alatt megteszi a kormány az előké-szüleket a választójogi törvényjavaslat elkészítésére nézve is, hogy az összesítő Ház a konkrét javaslatlall szemben foglalhasson állást.

Polónyi obstruálni akar.

Polónyi Géza, aki napok óta köröskényi birtokán időzött, ma visszaérkezett a fővárosba s megjelent a képviselőházban is. A folyosón a függetlenségi képviselők csoportjában nagy szenvedélyességgel taglalta a béketárgyalásokat s hevesen kikelt a kompromisszum terve ellen.

— Távollétemben csak a lapokból értesültem, hogy mi készül, — hangoztatta Polónyi. — Ha ezek a hírek igazak, akkor szemben találjátok majd magatokat énvelem. Lehetetlenség, hogy elfogadjátok a kilenczes bizottság programját! Én ez ellen mindig küzdöttem, mert elismeri a szuverén felségjogot a katonai téren, ehhez pedig függetlenségi politikus hozzá nem járulhat. És abból sem szabad engedni, amit a paktum is már leszögezett, hogy a véderő-kérdés megoldását a népparlament elé kell utalni. Csak az a helyes álláspont, amely a választói reform elsősorú, a priuszt sürgeti. Ha ti más álláspontot tesztek, s leszereletek, akkor, ha magamra is maradnék, egyedül fogok obstruálni!

Polónyit a heves kifakadása után igyekeztek megnyugtatni a függetlenségi képviselők, hogy senki sem gondol árulásra és csakis egy tisztességes, méltányos békéről lehet szó, amelynek a feltételeit ő persze nem ismerheti, mert hiszen nem vonták be a béketárgyalásokba. De hát talán éppen ezért haragszik Polónyi.

A pártkörökből.

A negyvennyolczas függetlenségi Kossuth-pártkörben ma este sokan jártak fenn a párt tagjai közül. A pártelnökség részéről Szentiványi Árpád alelnök volt jelen. Később, a pénzügyi bizottság ülése végeztével, Déry Zoltán alelnök is fellátogatott a pártkörbe. A beszélgetés főleg a béketárgyalások eshetőségei körül mozgott.

A nemzeti munkapárt klubjában ma este sokan voltak fenn. Fent volt a körben Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke és gróf Tisza István is, akik hosszabb ideig beszélgettek.

A véderőreform ellen.

Justh Gyula, a függetlenségi és 48-as párt elnöke vasárnap a Választójogi Országos Szövetségével és a szociáldemokrata párttal karöltve rendezett bajai népgyűlésen vett részt, hogy a katonai javaslatok ellen és az általános, egyenlő és titkos választói jog érdekében szót emeljen. Társaságában leutazott a gyűlésre Lovász Márton, a függetlenségi és 48-as párt, Pozsgay Miklós a 48-as függetlenségi Kossuth-párt, Bokányi Dezső, a szociáldemokrata párt és dr. Bartha Imre, a Választójogi Országos Szövetségének képviselőjében.

A népgyűlésen Justh Gyula beszélt elsőnek. Megköszönte az ünneplést, majd azt mondta, hogy nem igaz az, mintha a közvélemény a mostani parlamenti harcot elítélné. Tessék idejönni és nézzék meg ezt a népgyűlést is. (Eljenzés.) Folyik a nagy küzdelem odafenn az országban — ugymond — folyik a nagy küzdelem országszerte mindenütt, feltámadt az alvó magyar nemzet. Felbred és céltudatosan halad és működik nagy czélok felé. Mi a mi küzdelmünk czélja? A mi küzdelmünk czélja az, hogy egyfelől visszautasítsuk a mérték nélkül való katonai költségeket, másfelől czélunk: létesíteni a demokratikus Magyarországot és lerakni a demokratikus Magyarország alapjait, azaz, hogy létesítsük az általános, egyenlő és titkos szavazati jogot. (Zajos eljenzés.) A mi felfogásunk az, hogy első sorban meg kell alkotnunk az általános, egyenlő és titkos szavazati jogról szóló törvényt, azután a katonai kérdések fölötti végleges döntést bizzuk az új parlamentre, az u. n. népparlamentre. (Eljenzés.) Hiszen vannak, akik azt mondják, hogy hagyjuk abba a küzdelmet, szavazunk meg a véderőjavaslatokat. Volt egy nagy államférfiu, aki a képviselőház folyosóján azt mondta, hogy, mert a választójogi kérdése nem aktuális, csináljuk meg a véderőt, szóval, kapcsoljuk ki az általános szavazati jog megalkotását. E'felejté ez az államférfiu, hogy ezelőtt néhány évvel ő maga is vállalta azt, hogy előbb a választói tör-

vényt fogja megalkotni és a katonai kérdések csak azutánra fognak maradni. Ha nincsen béke, akkor nem is lesz béke, mert általános, egyenlő és titkos szavazati jog nélkül nem is lehet béke ebben az országban.

Pozsgay Miklós, Bokányi Dezső is nyilatkoztak a helyzetről, majd dr. Lovász Márton képviselő mondott nagy beszédet. Dr. Fehérvári Dezső terjesztett elő végül egy határozati javaslatot, mely az általános, egyenlő, titkos választójogot követeli a véderőjavaslatnak napirendről levétele mellett.

A függetlenségi és 48-as párt a Kossuth-párttal, a szociáldemokrata párttal és a Választójogi Országos Szövetségével Miskolczon népgyűlést tartott vasárnap a katonai javaslatok ellen s az általános, egyenlő és titkos választói jog mellett. A gyűlésen részt vettek gróf Batthyány Tivadar, a függetlenségi és 48-as párt alelnöke, a Kossuth-párt részéről Barabás Béla, a szociáldemokrata párt részéről Klárik Ferencz, a Választójogi Országos Szövetségé részéről pedig Szende Pál. Délután három órákor kezdődött a gyűlés, amelyen részt vett a miskolczi függetlenségi párt elnöke, Bizony Ákos, Kossuth-párti képviselő és Kubik Béla volt országgyűlési képviselő, nyugalmazott főispán is. Barabás Béla volt az első felszólaló, aki a törvényhatósági feliratokkal foglalkozott. Ezek kifogásolják a parlament harcai modorát, de nem akad egyetlen egy sem köztük, amelyik a katonai javaslatokat akarja. De ha nem akarják a katonai javaslatokat, hogyan képzik más eszközökkel azok megbuktatását? Annak a kis küzdő csoportnak, mely a nemzet jogait védelmezi — mondotta — két kötelessége van: megbuktatni a katonai javaslatokat és megvalósítani az általános, egyenlő és titkos választói jogot. Utána gróf Batthyány Tivadar beszélt. Kijelentette, hogy ő királyhi politikát csinál és épp ezért híve az általános, titkos választójognak. Nem elégedhetnek meg azzal, hogy a miniszterelnök majd beterjeszti a választói reformot. A miniszterelnök azonban arról hallgat, hogy milyen lesz e reform. De annál kevésbé hallgat gróf Tisza István e kérdésben. A kormányban nem bízik, mert nem tartotta be ígérteit a készíttetések kérdésében, sem a 9-es bizottság programja megvalósításának kérdésében. Ezért kötelességünk lekésen, a végsőkig kitartani a választói jog kérdésében. Még dr. Szende Pál és Klárik Ferencz beszétek, mire dr. Végh Árpád indítványára kimondotta a népgyűlés, hogy az obstrukciót helyesli, a véderőjavaslatok levételét a napirendről követeli és kéri az általános, egyenlő és titkos választói jog mielőbbi törvénybe iktatását.

A ferenczvárosi polgárok vasárnap délután a Ferenczvárosi függetlenségi és 48-as párt körhelyiségeiben népgyűlést tartottak a katonai javaslatok ellen és az általános választói jog mellett. A pártkör helyiségei zsufoltság megették közönséggel. Dr. Györi István, a kör elnöke, lelkes szavakkal nyitotta meg a népgyűlést. — Utána dr. Pethe György, a függetlenségi kör alelnöke mondott lendületes beszédet a katonai javaslatok tárgyában. Indítványára kimondotta a népgyűlés, hogy felír a képviselőházhoz a katonai javaslatoknak a napirendről való levétele végett s egyben üdvözi a javaslat ellen küzdő parlamenti ellenzékét. Ezután dr. Gabhardt Károly fővárosi bizottsági tag mondott nagyhatású beszédet az általános, egyenlő és titkos választói jog mellett. Utána dr. Kalász Antal beszélt még a sajtószabadságnak intézményes biztosításáról és Fodor István iparos az általános drágaségról. Végül Duka Imre indítványára elhatározta a gyűlés, hogy a parlamenti küzdő ellenzék vezéreit: Justh Gyulát, Kossuth Ferenczet, gróf Károlyi Józsefet üdvözlék.

Temesvároton november 5-én, vasárnap délelőtt, nagy népgyűlést rendeznek a katonai javaslatok ellen, amelyre mindhárom ellenzéki pártnak számos tagja utazik le.

Budapest, október 30.

A horvát bán bécsi utja. Dr. Tomasió Miklós horvát bán vasárnap Bécsben hosszasan tanácskozott gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnökkel a horvátországi helyzetről. A bán a tanácskozás után visszautazott Zágrábba. Mint irányadó helyről értesülünk, a bán elsőben arról az időpontról fog tájékozódni, mikorra lehetne egybehívni a horvát országgyűlést, hogy azután erre vonatkozó előterjesztéseit illetékes helyen megtehesse. E tényből kiviláglik, hogy mindazok a Zágrábról eredő hírek, amelyek az országgyűlésnek már megtörtént egybehívásáról vagy pedig az egybehívás időpontjának már megállapított voltáról szólnak, merőben találgatáson alapulnak.

A közoktatási tárcza.

— Zichy János a kulturkérdésekről. —

A pénzügyi bizottság ülése.

Budapest, október 30.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 6 órákor gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter részvételével idősb Erdély Sándor elnöke alatt ülést tartott, amelyen a kultuszminisztérium részéről Balogh Jenő és Náray Szabó Sándor államtitkárok, a pénzügyminisztérium képviselőjében pedig Papp Elek államtitkár jelentek meg. Napirenden volt a kultusz-tárcza 1912. évi költségeloirányzatának tárgyalása.

Kammerer Ernő előadó ismertette az előirányzatot.

Nagy Ferencz utal arra, hogy a kultuszminisztérium bérházáért fizetett bérösszeg tőkésítése amortizálná a kultuszminiszteri palota építési költségeit.

A lateiner-pályák.

Földes Béla azt óhajtaná, hogy a harmadik egyetemmel egyidőben egy műegyetem is létesíttessék. Szóvá teszi a harmadik alapvizsgának rendeleti uton való szabályozását, bár már törvényjavaslat fekszik a ház asztalán.

Holló Lajos szükségesnek látná az egységes középiskolai rendszer megvalósítását. Kifogásolja, hogy a közjogi tanszék betöltésénél gróf Apponyi Albert visszautasított.

Kossuth Ferencz nagyon helytelennek tartja a lateiner-pályák tultengését, amiből nagy társadalmi bajok is származnak. A mérnöki pályán kiképzettek, fájdalom, nem találhatnak kellő arányban alkalmazást a magyar iparnak korlátolt volta miatt. A tultengést csak úgy lehet meggátolni, hogy a vizsgák olyanok legyenek, hogy a kiválóan hivatottak foglalják el a pályát és ne képződjék egy osztály: az okleveles proletárok osztálya. Tulterhesnek tartja az érettségi vizsgát, amennyiben ott annyi tárgyból kell a növendéknek levizsgáznia, amelyeket ha valóban tudnának, tudós sorsban lennének. A gyakorlati oktatás előmozdítását óhajlja és ezzel kapcsolatosan egy közgazdasági egyetemet, melynek oklevelei társadalmilag is egyenértékűek nek tekintessék a lateiner diplomákkal. Ez hozzájárulna ahhoz, hogy nálunk a kereskedelmi osztály egyenrangúnak tekintessék a lateiner osztályt, ami az országnak közgazdaságilag nagy előnyére volna.

Nagy Ferencz az egyetemi orvosi kar tulszofaltságát jellemzi. Kivánatosnak tartaná a budapesti egyetemre a numerus clausus felállítását.

A harmadik egyetem.

Szebeny Antal egy új egyetemet kevésnek tart. A helykérdéssel kapcsolatban rámutat arra, hogy Szeged az a város, amely legelső sorban igényelheti az egyetemet.

Tallán Béla kéri a minisztert, hogy a harmadik egyetem felállítását után felállítandó egyetem sorában első sorban Szegedet vegye figyelembe.

Kossuth Ferencz míg egyrészt örömmel üdvözi azt, hogy a legközelebbi egyetem Debreczenben lesz felállítva, már azért is, mivel ott arra minden kellék első sorban megvan, másrészt a maga részéről is nagy örömmel látja, ha Debreczennel egyidejűleg, vagy ezután mindjárt Szeged következne, amelynek magyarosító hatása körzetének circa másfél millió nem magyar ajku lakosságára kétségtelen volna.

Bokányi Samu utal arra, hogy a harmadik egyetem felállításánál a kulturális előzményeket kellett első sorban figyelembe venni, ez irányította a figyelmet Debreczen felé és örömmel látja, hogy ezt az elsőséget senki kétségbe nem vonata.

Földes Béla szerint első sorban arról kell gondoskodni, hogy az új egyetemetek színmagyar városba helyezzük. Szegedet különösen alkalmasnak tartja, annak azon a vidéken nemzeti kihatása, sőt nemzetközi kihatása igen nagy lehet.

Déry Zoltán azt kívánja, hogy az állam felügyeleti jogát érvényesítse abban az irányban, hogy az arra nem való tanulók a középiskola magasabb osztályába ne juthassanak.

Zsilinszky Mihály azt a meggyőződését fejezi ki, hogy valóságos veszedelem lenne a gimnáziumok számának szaporítása. Kivánatosnak tartaná, hogy az állami intézetekben a felekezeti egyoldalúság ne érvényesüljön.

Az állami népiskolák.

Holló Lajos az állami elemi népiskolák címénél örömmel konstataálja, hogy e czéla a költségvetési előirányzat sokkal nagyobb összeget vett fel, mint a megelőző költségvetés. De még ez sem elég, mert még számtalan községben nincs elemi iskola.

Kivánatosnak tartaná, hogy a még hiányzó elemi iskolák felállítására ne a budget fejlesztése után, de külön e célra felveendő kölcsönből egyszerre lenne eszközölhető.

Kossuth Ferenc az általános ingyenes nép oktatásról szóló törvény szorgalmas végrehajtását kéri. A katonai mozdulatok tanítását kivánatosnak látná behozni a népiskolákban. A néptanítók fizetésének javítása kivánatos, elsősorban a főváros környékén működő állami elemi népiskolai tanítói, tanítónői és óvónői fizetéseknek harmincz százalékat drágasági pótlék címén egy összegben kellene kiutalni.

Szebeny Antal kéri a minisztert, hogy hagyja jóvá a fővárosi tanítók fizetéséről alkotott szabályrendeletet.

Holló Lajos a nem állami polgári iskolák tanszemélyzetének sémét teszi szövé.

Szebeny Antal kéri, hogy a polgári iskolai tanító és tanítóképzőnek adják meg a főiskolai jellegét.

Bakonyi Samu: Bár a tanítóképzés államossításának a híve, mégis mindaddig, amíg az erre szolgáló intézetek fenntartásával a felekezetek kiképzésének, az államnak nem szabad elzárkóznia mindazon anyagi támogatás elöl, amelyek ezen intézeteket feladataik teljesítésére képesek teszik. A szükséges támogatás leghatásosabb módjai közé tartozik az internátusok felállításának az elősegítése, ami talán sehohsem annyira fontos, mint éppen a leendő tanítók nevelése és kiképzése tekintetében. Felhívja a miniszter figyelmét a budapesti izraelita tanítóképző-intézet növendékeinek nyomorára.

Désy Zoltán felhívja a miniszter figyelmét arra a körülményre, hogy ezúttal megy a képesített tanítók száma, akik megfelelő felállítás hiányában alkalmazást nem nyerhetnek.

Nagy Ferenc kivánatosnak tartaná, ha a költségvetési iránnyal kapcsolatban — melléklet formájában — módot nyújtana a miniszter a bizottságnak arra, hogy az Opera és Nemzeti Színház költségvetése tekintetét nyerhessen.

Bakonyi Samu arra a megkülönböztetésre mutat rá, mely szerint az izraeliták segélyezésénél az 1848. XX. t. cikkre való hivatkozás elhagyatott, ami az izraelita felekezet recepcziójáról szóló törvénnyel és a miniszter képviselőházi nyilatkozatával nem egészen egyezik.

A kultuszminiszter beszéde.

Gróf Zichy János kultuszminiszter a közjogi tanszék betöltésére vonatkozó észrevételekre vonatkozólag kijelenti, hogy gróf Apponyi Albert személyét nagyrabecsüli és oszupán azért volt kénytelen a jogi karnak és az egyetemi tanácsnak a közjogi és közigazgatási jogi tanszék tárgyában tett előterjesztést visszaküldeni, mert a tanszék úgy mint ezt az egyetem már évek előtt kezdeményezte, a közjogi és közigazgatási jog szoros szervei kapcsolatánál fogva együttesen szerveztetett és a kettéválasztást nem fogadhatta el, annál kevésbé, mert a közigazgatási jognak magántanár által való előadása, amit az egyetem kezdeményezett, e tanszék nagy jelentőségénél fogva nem elégíti ki a jogi oktatás követelményeit. A jogi oktatás reformjának kérdését a kilencvenes évek eleje óta, vagyis több mint két évtizede sürgették az illetékes körök. A törvényjavaslatot azért nyújtotta be, mert akkor remélhető volt a közelebbi hónapokban való letárgyalása. Később azonban arra kellett magát elhatároznia, hogy az érdekelt körök különösen az ügyvédi kamarák által is régóta sürgetett és a szakférfiak nagy többsége által helyeselt reformot rendezti uton valósítsa meg. Nagy Ferencnek válaszolva kijelenti, hogy tudomása van az orvosi kar túlzufóltóságáról és ezért is sürgeti az egyetemek szaporítását. A harmadik egyetem felállításánál a kormány első sorban Debreczre gondolt, mely mint a legmagyarabb város, a legjobban megfelel azon követelményeknek, melyeket a felszólalók hangoztattak. Elismeri, hogy Szegeddel szemben is fennáll egy bizonyos obligó és kijelenti, hogy a harmadik egyetem felállítását után felállítandó egyetem szervezésekor, különösen az esetleges második megegyezéssel kapcsolatban, figyelemmel akar lenni elsősorban Szegedre is. Foglalkozni kíván azon eszmével, egyrészt, hogy Budapesten a tandíj emeltessék, másrészt, hogy a növendékek csak ott vizsgálhassanak, ahol tanulmányaikat végezték. A gimnáziumok szaporítását elvileg maga részéről sem tartja szükségesnek. Az állami középiskolákban a felekezeti elcsúszást kiküszöbölését a valláosság és vallásos érzés sérelme nélkül okvetlen szükségesnek tartja és Zsilinszky megjegyzésére reflektálva kijelenti, hogy intézkedett az iránt, hogy az állami középiskolákban a kongregációk gyűléseit beszüntessék. Elismeri, hogy a népoktatás terén még fennálló hiányok pótlására minden lehető el kell követni és a maga részéről kijelenti, hogy e tekintetben egy erőlyes akcióra készül. A tanító javadalmazásának emelése tekintetében tárgyalásokat folytat a pénzügyminiszterrel, hogy miképpen lenne e nagyfóntosságra kérdése az államháztartás tulságos

megterhelése nélkül valamely módon keresztülvihető. Az ingyenes népoktatásról szóló törvény végrehajtása az érdekeltekkel való tárgyalás folytán bizonyos időt vesz igénybe, a maga részéről azonban mindent elkövet ezen tárgyalások gyors lebonyolítására. A fővárosi tanítók fizetéséről szóló szabályrendelettel a napokban foglalkozni fog és maga is azon nézetben van, hogy a fővárosi tanszemélyzet fizetése emeltessék.

A bizottság a miniszter válasza után a tárcza költségvetését elfogadván, elhatározta, hogy legközelebbi ülését pénteken, november hó 3-án délután 1/2 órákor tartja és annak napirendjére tűzi a kereskedelmi és pénzügyi tárczák költségelőirányzatának tárgyalását.

Budapest, október 30.

Kossuth Ferenc üdvözlése. Tabon tegnap népes nagygyűlés volt a katonai javaslatok ellen, amelyet Kossuth Ferenc, a negyvennyolczas függetlenségi Kossuth-párt nevében táviratban üdvözölt. A népgyűlésről a következő táviratban felelt:

„A tabi népgyűlésnek 1200 főből álló polgársága Nagyméltóságodat és pártjának tagjait a katonai javaslatok ellen folytatott hazafias küzdelemért a legmelegebben üdvözli. Mérey Vajda Elemér elnök.”

A nádudvari mandátum. A nádudvari kerület függetlenségi párja vasárnap délután tartotta meg jelölő gyűlését Kabán. A gyűlés egyhangú lelkesedéssel Veszprémy István földbirtokost, a hajdumegyei függetlenségi párt elnökét jelölte. Veszprémy István a jelölést elfogadta és nyomban megtartotta programbeszédét. Utána Ábrahám Dezső és Benedek János országgyűlési képviselők szólottak nagy hatással. Végül Juhász Nagy Sándor, a megyei függetlenségi párt titkára mondott beszédet. Veszprémy megválasztását biztosra veszik; eddig még ellenjelöltje nincs.

Debreczenből táviratozzák: Hajdumegye központi választmány holnap tartandó ülésén fogja kitzüni a nádudvari kerületben megejtendő képviselőválasztás napját. Ugyancsak holnap fog határozni a nádudvari munkapárt a jelölés dolgában is. Előreláthatólag Domahidy Viktort fogják jelölni.

Kormányok jegyzékváltása a szerb huskontingens ügyében. Belgrádból jelentik: Ismeretes, hogy dr. Nikolajevics Milivc szerb állampolgár a magyar-osztrák kormánytól előzetes engedélyt kapott arra, hogy 15.000 darab vágott sortést bevihet a monarchiába, mihielyt ehhez a szerb kormány hozzájárul. A szerb kormány akkor azt válaszolta, hogy nem engedheti meg, hogy a huskivitt Szerbiából monopolizálják s ezért Nikolajevicsnek sem adja meg az engedélyt a kivitelre, hanem követeli, hogy a szerb állampolgároknak csak a rendes, diplomáciai uton adassanak kiviteli engedélyek. A magyar-osztrák kormány értesülvön a szerb kormány e válaszára, arra az álláspontra helyezkedett, hogy az egyezmény értelmében neki jogában áll lárkivel szerződést kötni. Ebből az álláspontból később engedett, amennyiben utolsó jegyzékében beleegyezett abba, hogy kiviteli engedélyek csak diplomáciai uton adhatók, akkor is csak szerb állampolgároknak s az idegen állampolgároknak ilyen engedélyeket közzévevénül, a szerb kormány beleegyezése nélkül is adhat a magyar-osztrák kormány. E tárgyban Ugron osztrák-magyar követ meglátogatta Milovanovics szerb minisztert és a szerb kormány szombaton este minisztertanácsban foglalkozott e kérdéssel, de határozatot nem hozott. Valószínűleg csak a mai nap folyamán fogják megszövegezzai a szerb kormány jegyzékválasztát.

EGYHÁZAK.

(Az unitárius főtanács ülése.) A magyarországi unitárius egyház ezidei főtanácsai ülését, mint Kolozsvárról jelentik, október 29-én kezdte meg. Jelentőséget adott a mostan ülésnek különösen az, hogy vele kapcsolatban ünnepelte az egyház egykori püspökének, Kriza Jánosnak 100 éves születési évfordulóját. Az ülést Ferenc József püspök magasszónyalásu beszéddel nyitotta meg, amelyben kegyelettel áldozott a püspöki székben közvetlen elődje, Kriza János nagy emlékének születése 100-ik évfordulója alkalmából s indítványozza, hogy Kriza születésének 100 éves fordulóját alkalmából a főtanács ke-

gyeletes megemlékezésének a mai ülésről szóló jegyzőkönyvben kifejezést adjon, az istentisztelet után testületileg vonuljon ki sirjához, azt megkoszorozza, valamint a Nagyajtán felállítandó Kriza-szoborra szavazzon meg az egyház pénztárából 1000 koronát. (Általános helyeslés.) A püspöki képviselőtanácsai jelentések felolvasása után a gyűlés tagjai a templomba vonultak. Itt Józán Miklós budapesti esperes tartott Krizáról nagyobb beszédet. Ezután a temetőben megkoszorúzták Kriza sirját, ahol Ferencz József püspök és dr. Kelemen igazgató tartottak emlékbeszédet. Délben banquet volt. Ma folytatták a tárgyalásokat, amelyeknek legérdekesebb pontja a lelkesválasztási törvény módosítása s választások. Délután kihirdették, hogy a Bedő-pályadijat egyházi beszédeért Kovácsi Lajos nagyajtai pap nyerte el. Élénk vita volt az istentisztelet rendjének módosításáról. Székelykereszturi igazgató lett Pap Mózes eddigi igazgató, jogtanácsos lett dr. Ferencz József.

(Uj biborosok.) Római jelentés szerint nagy feltűnést keltett egyházi körökben, hogy Rampolla kardinálisnak benső bizalmasa, a kalocsai érsek, nincsen az ujonnan kinevezendő kardinálisok között. Az új kardinálisok többsége a mérsékelt irányt követi. A konzisztórium után az olasz kardinálisoknak a külföldiekhez való aránya ugy lesz, mint harmincznégy a huszonkilenchez. A készített biboros-kollégiumban a pápai trón várományosa egy Ausztriához és Magyarországhoz közel álló főpap lesz.

Törökök győzelme Tripoliszban.

Meghiusul az annexió. — A nagyhatalmak az annexió ellen. — Törökország nem hajlandó a hékére. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 30.

Törökország örömmámorban uszik. A tripoliszi törzsekkel egyesült török csapatok visszafoglalták Tripolisz és Benghasi városát és véres vereséget mértek az olasz csapatokra. Olaszország váratlanul nagy nehézségekre bukkan Tripoliszban. Az olasz veszteségek sokkal nagyobbak, semmint várni lehetett volna, mert az arabok fanatizmusa és harczias elszántasága nem ismer határt. Ilyen módon Tripolisz annexiójáról egyelőre még beszélni sem lehet. Az olasz kormányának a múlt héten alkalma volt meggyőződnie arról, hogy itteni diplomáciai körökben, és a londoni külügyminisztériumban semmi hajlandóság nincs elismerni Tripolisz és Kyrenaika annexióját. Azok a tapogatódzások, melyeket Olaszország ilyen irányban végzett, azzal az eredménnyel jártak, hogy a nyugati államok nem tartják alkalmasnak a katonai viszonyokat és az időpontot arra, hogy az annexió megtörténtét proklamálni lehessen. Arra hivatkoznak a hatalmak, hogy Oaszország eddig Tripoliszban semmiféle hadi eredményt nem ért el és hogy még a kikötővárosokat sem sikerült megszállania. Olaszország hatalma Tripoliszban és a Kyrenaikában csak addig terjed, ameddig a hadihajók ügyuinak golyói eljutnak. A törökök ellenállása pedig olyan nagy, hogy ha az olasz kormány azzal a követeléssel lépne a hatalmak elé, hogy ismerjék el az annexiót, az érdekelt államok ezt a kérést nem teljesítenék. Olaszország erről meggyőződött s ez az oka annak, hogy a proklamáció egyelőre nem fog megtörténni.

Táviratainkat a mai tripoliszi eseményekről itt adjuk:

Az olaszok veresége.

Konstantinápoly, október 30.

A külügyminiszter táviratot kapott a máltai török konzultól, akinek közlése szerint a török csapatok napok óta várt általános támadása a tripoliszi olasz pozíciók ellen megtörtént. A harc a törökökre győzelmes volt. A távirat nem közöl részleteket a veszteségekről.

Benghasi és Tripolisz visszafoglalása.

Konstantinápoly, október 30.

A portára olyan hírek érkeztek, hogy az egyesült török és arab seregek rendkívül véres harcok után, melyekben több ezer olaszt foglyul ejtettek, Tripoliszt és Benghasit visszafoglalták. Egy másik hiradás szerint a törökök győzedelmes ütközet után felszólították az olaszokat, hogy a városokat ürítsék ki. Máltából érkezett távirat azt mondja, hogy az olaszok, miután őket Tripolisz várostól délre döntő vereség érte, sok hadiszernék a hátrahagyásával sietve visszavonultak Tripoliszba, hol be fogják várni, míg erősítéseket kapnak. A törökök a Bumelianánál vívott csata után visszafoglalták a Tripolisz vízzel való ellátására fontos forrásokat.

A hadügyminiszter bejelentette, hogy a törökök Tripoliszban a város előtt lévő kaszárnyákat újból megszállották. Az olaszok nagyon súlyos veszteségeket szenvedtek. A győztes török sereg nyolcz tábortábori ágyút és négy golyószórót elhódított az olaszoktól. Több, mint ezer olasz hadifogságba került. Az olaszok sok halottjukat és sebesültjüket bárkákon a hadihajókra vitték. Minthogy időközben sok külföldi viaszatért Tripoliszba, a konzulok tiltakoznak a városnak az olasz hajóraj által való bombázása ellen.

A győzelmi hírek következtében a porta épülete előtt és Stambul különböző pontjain örömdíszeket mutattak be.

A hétfő hajnali ütközet.

Berlin, október 30.

A „Lokalanzeiger“ tripoliszi jelentése szerint az olaszok hétfőn ötszázhatvanöt halottat és sebesültet veszítettek. Török részről a veszteség sokkal jelentéktelenebb volt, ellenben annál több arab lovas esett, de aránytalanul kevesebb, mint az olaszok részén. Mióta egyszer a városban lakó arabok fellázadtak, az arab lakosságot az olasz helyőrség szemmel tartja s elzárta a vidéki araboktól. Még ha előkelő arabok és kavaszok jönnek is Tripoliszba, megmotozzák őket s százával hozzák az arabokat megkötözve a vidékről a városba. Az olaszok rosz szállások s olyan roszul lőnek, mint a francziák Casablancánál. Az előbbi szigorú fegyvelm felbomlott és az olasz legénység a szó-szoros értelmében fejvesztett, a tisztek pedig nem tudnak köztük fegyelmet tartani. Hozzájárul mindehhez az olasz vezérkar idegessége és az olasz csendőrség megbízhatatlansága. Csütörtökön hajnali négy órakor Cargserich környékén elkeseredett ütközet fejlődött ki, amely aztán átterjedt Dokára, később pedig Sokránál is kitört a harc, ahová a törökök visszavonultak, mert az olasz hadihajók sbrapnelljei támogatták az olasz szárazföldi csapatokat. Néhány száz arab lovas áttörte az olasz védelmi vonalat, aztán eltiint az oázisban. Ezután történt először, hogy az arabok gyalog harcoltak Tripoliszban az egész helyőrséget, még a szekereseket is talpraállították. Az arabok golvói a csata helyéről a városba csaptak le, holott a távolság három kilométer. A veszteségek mind a két részen igen nagyok voltak. A törökök ez alkalommal nem önszántukból vonultak vissza, hanem a szó-szoros értelmében hátrálni voltak kénytelenek s hiába támadták azután többször, hősiességük hasztalan volt. Dél előtt tizenegy órakor végződött a csata. A törökök rendes karaván szolgálatot szerveztek s így sikerült csapatokat a déli tartományok felől élelmezniök. Még a legtávolabbi tartományokból is nagy számmal esődülnek az arabok a török táborba.

Az olasz tábornokot elfogták. (?)

Berlin, október 30.

A „Tageblatt“ értesül Konstantinápolyból, hogy az olasz csapatok már csak a város védelmére szorítkoznak. Azt híresztelik, hogy a város nagy részét a törökök visszavették, sőt

Caneva tábornokot el is fogták. Ekir Sami bey kormányzó, aki tegnap este Tripoliszból Konstantinápolyba érkezett, elmondta, hogy Tripolisz előtt harmincezer arab áll harczrakészzen és további százezer arab van mozgósítva az ország többi részén.

Hiteles jelentés a török győzelméről.

Konstantinápoly, október 30.

A „Tanin“ a következő hiteles jelentést közli az e hónap 23-án lefolyt tripoliszi csatáról. Neched basa ezredes parlamentárokat küldött a városba, hogy követeljék az olaszok által elfoglalt pozíciók kiürítését, mert ellenkező esetben megtámadják a várost, egyben közölték azt is, hogy a városban lakó idegenek biztonsága szempontjából helyes volna, ha a csatát a városon kívül vívnák meg. A törökök kívánságát Caneva parancsnok visszautasította. Erre az ezredes értesítette az európai konzulokat, hogy meg fogja támadni a várost s ha idegenek is szenvednének ezért, a felelősség az olaszokat terheli. 23-án este az olaszok egy aeroplánról ki akarták kémlelni a törökök állását. A törökök azonban a leszállás előtt már a város közelében voltak, s rohamot intéztek a város ellen. A roham az olaszokat nagyon megverte. A csata három vonalon indult meg és pedig a következő zónákban: Galgares-Chariul Gherbi, Bumeliana-Buzelin és Misszirbaba között. Az olaszokat Galgaresnél és Chairulnál megverték, amikor a páncélos hajók ágyúzárnak védelme alatt visszavonultak, míg a centrum és az olasz balszárny még ellenállott. Minthogy azonban a páncélosok ágyúzása nem használt, a balszárny is kénytelen volt visszavonulni. A törökök ezután megszállották Misszirbaba erődtornyait és kitűzték az ottomán zászlót. Az olasz szárazföldi utagek egy óra hoeszáig bombáztak, de csak azért, hogy a balszárny visszavonulását biztosítsák. A centrum a város felé vonult vissza. A törökök nyolcz tábortábori ágyút és négy golyószórót zsákmányoltak és megszállották a várostól negyedóránnyira fekvő tűzérési és lovassági kaszárnyát. Az olaszok vesztesége jelentékeny.

A vereség olasz megvilágításban.

Róma, október 30.

Caneva tábornok, főparancsnok távirati uton közli a veszteségek kimutatását, amelyek szerint a parancsnoksága alatt álló csapatokat az e hónap 23-ától bezárólag 28-áig Tripolisz körül lefolyt harcok során a következő veszteség érte: 13 tiszt és 361 katona elesett, 16 tiszt és 142 katona megsebesült. Hogy az elesettek és sebesültek száma között ilyen nagy az aránytalanság, onnan van, mert az egyes csapatokat, köztük az 1. Bersaglieri ezredet hirtelen hátulról és igen közelről támadta meg az ellenség. A Tripoliszban és egyebütt álló csapatokban támadt hiányokat már pótolták.

Enver bey a harczterén van.

Berlin, október 30.

Az a hír, hogy Enver beg, a berlini katonai attasé Tripolisznál elesett, téves, mert Enver beg nem is az ottani, hanem a kyrenai-kai harczterére utazott Egyiptomon át. Enver beg a határról teveháton egyenesen a senussitörzs sejkjéhez ment, akit, valamint a hinterland egész lakosságát megnyerte a szent háboru eszméjének.

Meghiusult merénylet.

Milánó, október 30.

A „Corriere della Sera“ jelenti Tripoliszból: A törökök merényletet terveztek Caneva tábornok, az olasz csapatok főparancsnoka ellen, amelyet a törökök legutóbbi támadása és az arabok egyidejű zavargása alatt kellett volna végrehajtani. A terv szerint két, testőrségéhez tartozó benszülöttnek kellett volna lelőni Canevát és pedig azokkal a puszkákkal, melyekkel őket az olaszok szerelték fel. A merényletet azonban szerencsére még idejében felfedezték és megghiúsították.

Törökország állásponjtja.

Frankfurt, október 30.

Konstantinápolyból táviratozzák a Frankfurter Zeitungnak:

A hatalmak mindkét hadviselő félnek a háboru lokalizálása céljából ajánlani fogják, hogy az Aegei-tengeren, az Adrián és a Vörös-tengeren őrizték meg semlegességüket s nyilvánítsák azokat a tengereket neutrálisoknak. A porta újból remél, mióta Tripoliszból nagy sikerekről jöttek hírek s főleg Enver bey és Feti bey kipróbált vezetésétől vár eredményt. Abban is nagyon bizik a porta, hogy Olaszország magára fogja haragítani az európai kabineteket, ha egy vagy más szigetet blokirózni talál. Előkelő katonai szakértők ugy vélekednek, hogy a háboru tíz évig is eltarthat. Annyi bizonyos, hogy a mostani sikerek után Törökország többé nem hajlandó Olaszországgal azon az alapon tárgyalni, hogy Tripoliszból semmi se maradjon a török birodalomnak, csupán a szuverenitás.

A porta nem békül!

Konstantinápoly, október 30.

A „Lokalanzeiger“ levelezője nagyon megbízható forrásból azt az információt kapta, hogy a német és az osztrák-magyar nagykövetségek Olaszország nevében a portán az eddigieknél Törökországra nézve sokkal előnyösebb békejavaslatokat tettek, a portán azonban kijelentették, hogy tekintettel arra, hogy a törökök helyzete Tripoliszban kedvező, a porta nem hajlandó semmiféle olyan békébe bele-menni, amelyet Tripoliszban teendő, habár csak közigazgatási engedmények árán is volna kénytelen megvásárolni.

Konstantinápoly, október 30.

A hatalmak békeakciója egyelőre szünetel. A hadakozó felek állásponjtja között igen nagy az ellentét. Ily körülmények között semmi gyakorlati értéke sincsen a közvetítésnek.

Az öröm Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, október 30.

A győzelmi hírek következtében a lakosság örömmámorban uszik és a porta előtt, meg Stambul több utcáján áldozatokat mutattak be. — A sajtó örömjongással van telve a tripoliszi török csapatok sikerei miatt. A „Szabah“ kifejti, hogy a háboru, mely csak most kezdődik tulajdonképpen, a Tripolisz fölött való tényleges szuverenitás eléréséig fog folyni. A háboru az ottománság nagy erejét mutatja, amely az araboknak a kalifátus iránt való hűségében áll.

Lázadó olasz katona.

Bologna, október 30.

Gaetano Masetti a 35. gyalogezred egyik tartalékos, amidőn százada a kaszárnya udvarából megindult, hogy a Tripoliszba való utazásra hajóra szálljon, fegyveréből rálőtt az egy csoportban álló tisztekre és vállán megsebeszte Stroppa alezredest. A felfohaborodott legénység dühe elől csak nehezen menthették meg Masettit, aki ugy lát-szik hadseregellenes tüntetést akart rendezni. Az ezred elvonulása különben baj nélkül ment végbe.

KÜLFÖLD.

Az osztrák válság. Bécsből jelentik: Báró Gautsch, miniszterelnök tegnapi kihallgatásán nem nyújtotta át lemondását az uralkodónak. Informált politikai körök véleménye szerint báró Gautsch egyáltalán nem fogja a lemondást felajánlani, hanem csak a kormány több tagja fog kiválni és ezeket másokkal fogják helyettesíteni. Több miniszternek ez a kiválása a jelenlegi kabinetből egy valószínűleg holnap, vagy holnapután tartandó minisztertanácsban fog megtörténni. Az új miniszterek kinevezését parlamenti körökben a hét végére várják. Az új kabinetnek színtelenséget fog adni az a körülmény, hogy több tárczát osztályfőnök, hivatalnokokkal fog betölteni Gautsch báró, viszont a két cseh miniszter kinevezésével maga iránt és tervei számára engedékenyebb teszi a cseh pártokat. Ezzel a kabinettel fog a birodalmi tanács elé állani báró Gautsch november 6-án s akkor fog megválni, vajjon lehet-e munkaképes többséget és munkaprogramot szerezni. A volt

miniszterek közül nem sokan maradnak meg: természetesen maga a miniszterelnök, aztán gr. Stürgkh a jelenlegi közoktatásügyi miniszter, Hohenburger igazságügyi és Georgi honvédelmi miniszter. A cseh pártok bizalmi férfiaként két hivatalnok kerül a kabinetbe, viszont egyes tárczák vezetését osztályfőnökök veszik át. Politikai körökben erősen kombinálnak. A legsűrűbben emlegetett nevek a következők: Minden valószínűség szerint báró Forster lesz vasuti és báró Fries-Skene kereskedelmi miniszter. A közoktatási miniszterlegre a legkomolyabb jelölt Wicser egyetemi tanár. Ha lovag Zaleski vállalja a vasuti miniszterséget, akkor German képviselő lesz a galicziai miniszter. Gruber tanárt vagy a közmunkaiügyi, vagy a földmívelési tárczára jelölik. Cseh politikai körök értesülés szerint a csehek bizalmi férfiai az új Gautsch-kabinetben a következők lesznek: dr. Witterski, a csehországi mezőgazdasági oktatási felügyelő mint földmívelési és dr. Hotowetz kereskedelmi kamarai titkár mint közmunkaminiszter.

Az elzász-lotharingiai választások. Strassburgból jelentik: Az elzász-lotharingiai második kamara összetétele a tegnapi befejezett választások után a következő: 24 centrumpartí, 9 liberális demokrata, 11 szociáldemokrata, 10 tagja a lotharingiai bloknak és 6 pártönkivüli, ezek közül 4 liberális és 2 centrumbarát.

A kínai forradalom.

A felkelők veresége. — Megkezdődnek a békealkudozások. —

Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 30.

A kínai kormány már alkudozásokba bocsátkozott a felkelőkkel és most már remélhető, hogy a forradalom a felkelők követeléseinek egy részének teljesítésével véget fog érni. Ez annál is inkább valószínű, mert a felkelők tegnap a császári csapatoktól vereséget szenvedtek és elvesztették Hankau városát, amelyet csak nemrégiben foglaltak el. Nemsokára megkezdődnek Inansikai császári biztos és a felkelők vezeterei között a békealkudozások, amelyek Kínára több üdvös reformot is fogynak eredményezni.

Távirataink a kínai eseményekről itt következnak:

London, október 30.

A Reuter-ügynökség pekingi jelentése szerint hivatalos távirat érkezett, mely elmondja, hogy Hankau közelében heves harc folyt, amelyben a forradalmárok vereséget szenvedtek. A Reuter-ügynökség tudósítója szerint a császári csapatok vesztesége negyven halott és százötven sebesült. A halottak közt van három tiszt is. A felkelők vesztesége mintegy négyszáz ember. A császári csapatok harmincz ágyút zsákmányoltak. A kormány csapatai tegnap heves küzdelem után megszüllték Hankaut.

Peking, október 30.

Nankingből érkezett konzuli jelentések szerint a helyzet ott bizonytalanabb lett. Lauehauban hatozer főnyi csapat vonakodott Hankauban menni és az alkirálynak emlékiratot nyújtották át, amelyben nyomatékosan kérték az alkotmány azonnali megadását.

Peking, október 30.

Hankauból jelentik a hó 28-ikáról, hogy a felkelők éjszaka Vuensang közelében egy úteget állítottak fel és napkeletkor lövöldöztek a város előtt horgonyzó ágyunaszádokra, amelyek a tüzelést lassan és egyenetlenül visszavonták. Császári ediktum megparancsolja a nankingi és hukuangi alkirályi tartóztatását, akik Pekingbe küldendők, ahol súlyos büntetést fognak rájuk kiszabni. Az alkirályi pecsét Juansikkai vezérnek adandó át. Tejanfuban a katonaság föllázadt. A város valószínűleg a felkelőkhez pártolt át.

Berlin, október 30.

A német kábeltársaság jelenti Kantonból, hogy tegnap este fél 7 órakor az összes kábeltársaságokra kitértek az új birodalom zászlaját.

London, október 30.

Pekingből táviratozzák a New-York Heraldnak: Sa tengernagy jelentette a kormánynak, hogy az egész flotta fel fog lázadni, ha az uralkodó nem adja meg a politikai reformokat. Az északi helyőrségek csapatai közül két hadosztály meztagsadta az engedelmességet s nem akart a forradalmárok ellen vonulni. Ezek a csapatok fenyegetőznek, hogy megtámadják Pekinget, ha a kormány nem ad alkotmányt.

Peking, október 30.

Egy ma megjelent császári ediktum mentgetni igyekszik a trón eddigi tértelenségét, bejelenti, hogy haladéktalanul rendeletet fog kibocsátani, amely megadja az alkotmányt és a felelős kormányt, amelyből a nemesség ki lesz zárva, egyben pedig a zendülőknek és politikai bűnösöknek büntetésüket ígéri.

Sanghai, október 30.

Hivatalos jelentés szerint a császári csapatok heves küzdelem után Hankau városának nyugati részén bevonultak. A város több oldalán lángokban áll.

Az erdélyi föld égő kincsei.

Felrobbant a kissármási földgázforrás. —

Budapest, október 30.

Kínéses Erdély földjét és nagy reményeit szörnyű katasztrófa sújtotta. Vasárnap hajnalban két óratájt felrobbant a kissármási világhíres földgázforrás. A fejvesztett kutatók lámpájától lángtengerbe borultak az erdélyi föld illékony kincsei. A kihasználatlan öserő, melyet szüktudakossággal bilincsbe akartak verni, utat szakított magának. Sívár lángokkal perzseli a földet. Miliók gyártizemek megzugasza helyett katasztrófákkal fenyegeti a földet, az emberekét. Számokkal ki nem fejezhető értékű hajtó és világító erők pusztulnak el ázsiai könnyelműségünk és gondatlanságunk miatt. A rémesen felséges katasztrófára vonatkozó tudósításokkal együtt adjuk kiváló tudósaink szakvéleményét is az erdélyi föld égő kincseiről.

Az első rémhír.

Kolozsvárról vasárnap reggel érkezett az első rémhír, amely szerint vasárnap éjjel két óra tájban a kissármási földgázkútból pár száz lépésnyire földgáz tört ki földből. A közelben lévő óra a robbanásra felébredt és lámpát gyújtott, mire a földgáz meggyúlt. A mező és felesége, valamint gyermeke meghaltak. A föltörő földgáz még most is ég. A főszolgabíró jelentésére Kolozsvárról a földgáz felügyelősége kiszállt a helyszínre. Az alispán utászkatonákat kért oltásra, addig is közérővel munkálkodnak az eloltáson és a kitörő gázt földdel igyekeznek elfojtani.

Ebből a táviratból még nem lehetett teljes képzet alkotni a katasztrófáról. De nyomban utána riadalmat kelítő részlet-tudósítások is érkeztek. Hogy a földgáz kutja is fölrobbant, szétrombolta az előző készüléket és megrongálódott a vasuti töltés is.

A robbanás éjjel két órakor történt. A környék lakossága földrengésszerű talajmozgásra ébredt föl. A rengést erős földalatti moraj kísérte. Mire kirohantak a házakból, a gázforrás környéke lángokban állott.

A katasztrófa.

A földgázforrások, — amint azt már számtalan leírásból tudja a nagyközönség — körülbelül két kilométernyire Kissármás községtől, a nagyközönségi határ felé, a marosludas-besztercei vasuti vonal két oldalán terjednek el. Közel a vasuti pályatesthez a kissármási gázforrások övezetére rendelt óra számára lakásul egy kis házat építettek. Ebben a házban lakott Suki Juon gázőr feleségével és kis fiával. Szombatra virradó éjjel, éjjel után 2 óra tájban hatalmas dörgésre ébredt fel az óra és felesége. Ijedten ugrott ki ágyából gyorsan meggyújtotta petróleumlámpáját s feleségével és időközben felébredt kis fiával együtt kifelé indult, hogy az óriási rázkódató dör-

gés okát megtudja. Alig tett néhány lépést, a kezélen lévő lámpás lángjától egyszerre meggyuladt a kiömlött földgázzal telített levegő s egy újabb felkísértető robbanás reszkettette meg a földet. Az óra feleségét és kis fiát a robbanás ereje földhöz vágta, ruháikat meggyújtotta. A három szerencsétlen teremtés jajgatva a földön hempergett, míg a robbanás zajától felébredt falu lakossága segítségükre nem sietett. Ekkora már mindhármann súlyos égési sebeket szenvedtek s a szerencsétlen asszony mára bele is halt sebeibe.

A robbanás óriási ereje nagy pusztításokat vitt végbe. A marosludas-besztercei vasuti vonalat mintegy 3 kilométer távolságban annyira megrongálta, hogy több napba fog kerülni, míg helyre állítják. A földöntúli erő a sineket elgörbítette, a telefon és táviró-póznákat kidöntötte, a drótokat széltépte. A közeli Kissármás házait úgy megrázta, mintha földrengés lett volna, s több ház kéményét bedöntötte.

Az egész vidéket és a falvak utcáit nappali világossággal töltötte el a mezőkről beözönlő tüzfény. A harangokat félreverték s az álmából felvert, halálra rémül lakosság is futva sietett a pusztulás színhelyére, ahol sísteregve törtek elő a tánczó gáztömegek.

Nyomban még éjjel értesítették a nagysármási főszolgabírói hivatal, ahonnan Veszprémy Antal főszolgabíró és dr. Lengyel Boldizsár szolgabíró nyomban kihajtottak Kissármásra. Még az éjszaka jelentést tettek a katasztrófáról gróf Esterházy Kálmán főispánnak és Dózsa Endre alispánnak. Az alispán ma reggel szintén kiutazott Kissármásra.

Lángienger a mezőségen.

Egy újabb jelentés szerint a robbanás az állami gátnál levő forrástól 150—200 méternyi távolságban levő szántóföldön történt, amely báró Bánffy-család tulajdonát képezi. A szántóföldön nagymennyiségben feltóduló methangáz nagy robbanással kicsapott és a földben egy hosszabb mély szakadást vágott. A robbanástól a szántóföldön kitóduló óriás gázmennyiség lángkapott és még most is ég. A lángoló terület hossza körülbelül 100 méter, szélessége 60 méter. Kolozsvárról kiutazott a színhelyére a gázforrások felügyelősége és kinyitotta a lezárt állami gázforrás csapjait. A lángoló terület mindazonáltal tovább ég, éppúgy mint eddig.

A főszolgabírói hivatal előtt közmunkaerővel próbálta elfojtani a poklok felszakadt tüztengerét. Munkába hajtották az ügyefogyott, halálraijedt szegény oláh parasztokat. Megriadtan bujtak össze a lángtenger szélén. Négy-öt méter szélességű szakadékokból csapkodtak ki a lángok, a rémült emberek nem mertek közelíteni a szörnyű veszedelemhez. Mintegy harmincz hold területen kigyultak a kisebb-nagyobb földkupacok is, néhány méteres vékony lángnyelv lobogott át rajtuk, ezek később mindig kisebbek és kisebbek lettek, végre földhányással sikerült elfojtani őket, hanem a százméteres szakadék egyre lobog.

A tűz lokalizálása.

Kissármásról jelentik, hogy ma reggel megérkezett Gyulafejevárról egy század utászkatonaság, akik az oltást valószínűleg a föld rádobásával fogják megkísérteni.

A marosludas-besztercei vonalon Kissármás és Nagysármás állomások között a megrongált pályatesten átszállással tartják fenn a személyforgalmat. Egyébként ma délelőtt a pénzügyminiszteriumban is értekezlet volt. A gázgés lokalizálására vonatkozó intézkedésekben állapodtak meg. Valószínűleg pár napon belül sikerül a robbanás nyomát eltüntetni és a pályatestet helyreállítani.

Szaktudósok nyilatkozatai a kissármási veszedelemről. — A kissármási katasztrófa felől érdekesen nyilatkozott három szaktudósunk. Dr. Lóczy Lajos, egyetemi tanár, a világhírű geológus, a következőket mondotta:

— A lapokból szerettem tudomást a robbanásról, de hivatalosan még nem kaptam semmi értesítést. Én mikor legutóbb Kissármáson voltam,

a földgáz akkor relativ nyugalomban volt. Most, hogy mit csináltak vele, ami a meggyuladást okozta, arról fogalmam sincsen, még nem tudom, mi történt odalenn, de nem hiszem, hogy olyan természetű dologról lenne szó, ami veszedelmes lenne.

— A lapok eddigi közléseit tulzottnak tartom. Arról lehet szó, hogy legfőleg száz négyzetméternyi területen, egy forrás körül ég a gáz. Ez már másutt is előfordult. Tavaly Hamburg mellett gyújtott meg és égett egy gázforrás hosszú időn keresztül. Azt hiszem, hogy sikerül az égést megszüntetni, de ez már nem az én, nem a geológus, hanem a technikus dolga.

Hoor-Tempis Mór, a kiváló műegyetemi tanár a következőket mondotta:

— Kétségtelenül bizonyos, hogy ha a földgázforrásoknál robbanás volt, az csak úgy állhatott elő, ha a gáz levegővel keveredett. A földgáz ugyanis abban az állapotában, ahogy a földből fölfakad, nem robbanékony. A robbanás körülményeiről és előzményeiről nem tudok még semmit és ilyenformán ez idő szerint minden vélemény csak föltevés. Mégis valószínűnek tartom, hogy az elzárás és a zárócsöveknél volt a hiba. A föltöbe silvesztett csövek illeszkedési helyén szabadulhatott ki a gáz és így törhetett föl. A legvalószínűbb ez a föltevés, mert a csöveket annak idején nem rakták le különös gondossággal. Azért nem kellett erre megkülönböztetett gondot fordítani, mert hiszen tudvaleg nem földgáz után kutattak elinté, hanem kálisót kerestek.

Pfeiffer Ignác a nagytudású műegyetemi tanár, aki ma délután a földművelésügyi kormány megbízásából Kissármásra utazott az óvintézkedések vezetésére, következőket jelentette ki:

— Ki kell jelentenem, hogy semmiféle föltevés sem fedt egészen bizonyosan a valóságot és azokat az okokat, amelyek a földgázforrás fölrobbanását előidézték. A robbanás, illetve a lángrobbanás azért történt meg, mert amikor fölött nagy zugsárral és morajlással a gáz, a megremült ór odafutott valószínűleg lámpával a kezében. Ettől a lángtól gyuladt meg, illetve robbant a levegővel keveredett földgáz. Nem lehet tudni, hogy milyen arányu a rombolás, de az kétségtelenül biztos, hogy a szerencsétlenség, sajnos, igen nagy károkat okozott az államnak.

Országos jegyzőgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 30.

Bizonyos meghatottság vett rajtam erőt, amidőn a régi képviselőház folyosójára léptem. Mennyi diadalnak, mennyi márnak tanui! Mennyi intrika szövődött itt, ahol még nemrégiben is az egész ország sorsát intézték s mindez csak volt, volt. Sic transit Gloria mundi!

Ahogy az üléssterembe értem, ahol most a jegyzők tartják országos egyesületük gyűlését, eszembe jutottak Szilágyinak hatalmas menykövei, amelyeket az elnöki emelvényről szórt a háborgó, zajongó, indulatokkal terhes terembe. Az elnöki emelvényről, amely körül annyi vihar forrongott egykor, most szelid, mosolygó arccal Morvay János nyitja meg a gyűlést. A diszközgyűlés, melyet a jegyzői kar elnöke, Uszkay Bálint tiszteletére tartott, impozáns megnyilvánulása volt a szeretetnek és a ragaszkodásnak, amelyvel hatvanhárom vármegye jegyzői öz elnökiük iránt viseltnek. Tagadhatatlan, hogy a jegyzői kar anyagi és szociális helyzete még sok kívánni valót hagy hátra, tagadhatatlan, hogy legelőnkebben érzett sérelmeik még eddig nem orvosoltattak s így a jegyzői kar vezetőségének még nem áll módjában egy diadalmasan megtett pályafutásra visszatekintenie, tagadhatatlan az is, hogy a jegyzői kar tagjai között nem kevesen vannak, akik emiatt elégedetlenek s az eredménytelenség okát a vezetőség hibás taktikájában, opportunitásában keresik és találják, de el kell ismerni, hogy a diszközgyűlésen elnömúlt az elégedetlenség szava és az egész jegyzői kar őszinte szeretettel, e szeretetben összeolvadva ünnepelte Uszkay Bálint elnököt.

Részletes tudósításunk a következő:

A diszközgyűlés.

A Községi és Körtjegyzők Országos Egyesülete vasárnap kezdte meg rendes közgyűlését a Sándor-

utcai régi képviselőház dísztermében, ahol az ország minden vármegyéjének jegyzőegyesülete képviseltette magát. A belügyminiszterium kérvényében Madarász Emil miniszteri tanácsos jelent meg.

Vasárnap délelőtt tíz órakor diszközgyűléssel kezdődött a jegyzők ünnepe. A diszközgyűlést az egyesület elnökének, Uszkay Bálint volt mezőturi főjegyzőnek a tiszteletére tartották, a király a koronás arany érdemkeresztrel tüntetett ki.

Morvay János rövid elnöki megnyitóját után küldöttség ment az ünnepeltért, akit a terembe lépésekor viharos óvációval fogadtak.

A tapsvihar szüntével Madarász Elemér miniszteri tanácsos szép beszéd kíséretében a belügyminiszter nevében feltűzte az ünnepelt mellére a legmagasabb kitüntetést, majd Jászberényi Miklós intézett szép szavakat Uszkay Bálinthoz és díszes albumot adott át neki, a mai napra való örök megemlékezésül. Utána dr. Benkó Albert alispán Jásznagykunszolgok vármegye részéről üdvözölte az ünnepeltet, akit ezután Szegedy László üdvözölt a Jásznagykunszolgokmegyei pályatársai részéről.

Uszkay Bálint hálás szavakkal köszönte meg az ünnepeltetést, különösen azt, hogy a miniszter képviselője itt, pályatársai körében nyújtotta át neki a királyi kitüntetést. Meleg köszönetet mondott Benkó alispán megjelenéséért és szavaiért, mert élete javarészt Jásznagykunszolgokmegyében töltötte s ezt tekintve igazi hazájának, habár a sors el is vitte onnan. Végül megköszönte mindazoknak a megjelenést, akik résztvettek az ünnepen. Uszkay Bálint életével véget ért a diszközgyűlés.

A rendes közgyűlés.

A diszközgyűlés befejezése után kezdődött a rendes közgyűlés, Uszkay Bálint elnöklésével, a ki megnyitó szavaiban köszönetet mondott Madarász Emil miniszteri tanácsosnak, a belügyminiszter képviselőjének megjelenéséért.

Madarász Emil a köszöntésre azonnal válaszolt és megemlítette, hogy a kormány mindig szívén viselte a jegyzők érdekét és a mostani költségvetésbe is nagy összeget vett fel a segédjegyzői állások szervezésére és a jegyzők internátusára.

A közgyűlés a kormánynak a jegyzők iránt tanúsított állandó jóindulatáért köszönetét fejezte ki.

Megnyitó beszédében kijelentette még az elnök, hogy nemrégiben feliratot terjesztettek a törvényhozás elé sérelmeik orvoslása céljából és a feliratot nemsokára a belügyminiszternek is át fogják adni küldöttség útján. Bejelentette ezután, hogy csak nemrégiben megalakult Országos Ügyvédsszövetségnek az a bevallott célja, hogy a jegyzők kenyérére törjön. Meg van arról győződve, hogy ez a törekvés nem fog sikerülni, mert az igazság, a jog és a nép érdeke, a jegyzők oldalán áll. Biznak az igazságügyi miniszter nyilatkozatában, aki amikor ez a terv a közjegyzőkkel szemben merült fel, kijelentette, hogy nincs jogosultsága annak a törekvésnek, amely egy tisztességes társadalmi kategória megélhetésének a veszélyeztetésével akarja magát kielégíteni.

Tiltakozik továbbá az ellen, hogy a községi segédjegyzők és alkalmazottak országos egyesülete emlékiratot nyújtott át gróf Tisza Istvánnak, akit törekvéseik támogatására kérve fel a jegyzők nevében, arra kérték, hogy bocsásson meg nekik 1905. évi politikai magatartásukért. Eltekintve attól, hogy ennek az egyesületnek nincs joga a jegyzők nevében nyilatkozni, az a véleménye, hogy férfiak a politikai nézetükért nem kérnek bocsánatot és a jegyzők különben is mindig teljes bizalommal voltak gróf Tisza István egyénisége és működése iránt.

A helyesléssel fogadott elnöki megnyitó után az elnökség terjesztette elő a múlt évi működéséről szóló jelentést, amely mindenekelőtt elparentálta az egyesületnek huszonöt éven át volt elnökét, utóbb örökös diszelnökét, Kuncza Imrét, Török-szentmiklós nagyközség nyugalmazott főjegyzőjét. (Az elnök az egyesület gyászja jelölül öt percze fel-függesztette az ülést.) Az egyesület tiszteletbeli tagjai közül még Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter és dr. Lipsey Ádám orsz. képviselő hunytak el a múlt évben. Örömmel emlékezett meg a jelentés arról, hogy az egyesület most már magában egyesíti ugyszólván az ország egész jegyzői karát és összesen 5500 tagja van; majd a vármegyei jegyzőegyesületi életről számol be. A belügyminiszteriumhoz kérelmet intézett az egyesület az iránt, hogy az olyan vármegyei jegyzői nyugdíjszabályrendeleteket, amelyekben a nyugdíj alapjául a mellékes jövedelmeket is beszámítják; hagyja jóvá és hogy a nyugdíjigény megállapításánál a harminczöt éves szolgálati idő,

mint korhatár állapíttassék meg. A jegyzők és segédjegyzők fizetési fokozatokba sorozása ügyében is nyújtottak be kérvényt a képviselőházba. Felemlíti a jelentés, hogy a jegyzők annak az elvnek a hívei, hogy a községek valódi önkormányzati jogot nyerjenek és e jog keretében a polgárok akarata érvényesüljön, de ennek az önkormányzatnak az élére olyan tisztviselőt kívánnak, aki egyrészt tényleg vezetője lehessen a községnek, másrészt rendelkezék azokkal a kvalifikációs előfeltételekkel amelyek az állás betöltőjének a megfelelő tekintélyt is biztosítanak. Böven foglalkozik a jelentés az Erzsébet segédjegyesület tárgysorsjátékáról, a néptárról, a Községi és Körtjegyzők Bankja Részvénytársaságról, az 1909. évi kivándorlási törvény (L. t.-cz.) egy sarkalatos hibájáról is, amely szerint nem kaphatnak utlevelet azok a szülők, akik 16 éven aluli korban lévő gyermeküket itthon hagyni szándékoznak, anélkül, hogy állandó gondozásukat biztosították volna.

A jelentést Merényi Antal, Dobos Gábor, Ormay Károly, Perényi Antal hozzászólása után a közgyűlés elfogadta.

Az egyesület a jövő évi közgyűlést Kolozsvárról fogja megtartani, majd tiszteletbeli tagjává választotta meg dr. Benkó Albertet, Jásznagykunszolgokmegye alispánját.

A pályamunkák jelíges leveleinek felbontásánál kiderült, hogy Schultheisz Rezső jogszigorló és Ferdinánd Gyula abaujtonavármegyei főjegyző nyerték el az egyesület ez évi pályadíjait, majd a jövő évre a következő pályatételt tüzték ki: Jelöltessenek meg a községi és körtjegyzők szociális tevékenységének irányelvei és keretei.

A számadások és a költségvetés előterjesztése után a közgyűlés folytatását hétfő délelőtre halasztották.

A lakoma.

Délután félkét órakor száznolcvan terítékes bankett volt a Del-étterem emeleti nagytermében. Megjelentek itt: a belügyminiszterium képviselőjében Madarász Elemér miniszteri tanácsos, Jásznagykunszolgok vármegye képviselőjében dr. Benkó Albert alispán, Mezőtúr város részéről dr. Kun Árpád polgármester, Gyalog János, Ács Gyula, dr. Hajdu József és Egresi Zoltán, azonkívül gróf Bethlen Sándor, Móricz Pál cs. és kir. kamarás, a jegyzők bankjának elnöke Zakar Ferencz, a bank ügyvezető igazgatója dr. Papp Antal, dr. Császár Károly és dr. Blaha Sándor miniszteri titkárok, dr. Vámosy György ügyvéd s még számosan. A banketten Madarász Elemér, Csizmadia János, Tóth József, Szegedy Albert, Uszkay Bálint, dr. Kun Árpád, Pösch, Brüller, Gyalog János, Vihely Géza, dr. Benkó Albert és mások mondtak felköszöntőket. A társaság csak késő délután kezdett oszladozni.

A hétfői ülés.

Hétfőn délelőtt tíz órakor folytatták a vasárnap félbeszakított közgyűlést Csizmadia László elnöklésével. A közgyűlés során elhatározták, hogy a községi közigazgatás reformját megsürgetik, a segédjegyzői hiány megszüntetése ügyében kérdést intéznek a belügyminiszterhez a Knerr Izidor által felajánlott ezer koronával pedig a dunántúli jegyzői tápintézetet segítézik. Az indítványok tárgyalása után a közgyűlés lelkes hangulatban véget ért.

Az Erzsébet királyné-árvaház.

Az országos jegyzőgyűléssel kapcsolatban hétfőn délelőtt 9 órakor a községi és körtjegyzők Erzsébet királynéről nevezett országos árvahaza és segítő-egyesülete tartotta alakuló ülését Morvay János elnöklésével. Rövid megnyitó beszéd után Jászberényi Miklós, az egyesületnek ideiglenes főjegyzője számolt be az eddigi munkálatokról.

Bejelentette, hogy az alapszabályokat a miniszter már jóváhagyta s így már csak a végleges megalakulás van hátra. Az elnökség egyes tagjai tiszteletdíjának megállapítása és a jövő évi költségvetés elfogadása után az igazgatótanács egybeállítását későbbre halasztották, a tisztikart pedig a következőkben állították össze: elnök lett Jászberényi Miklós, ügyvezető alelnök Klimes Antal, alelnök Dobos Gábor, pénztáros Morvay János, főjegyző Brüller János, jegyzők Pösch Mihály és Petrokanics Antal, ügyész dr. Vámosy György.

AZ „EGYETÉRTÉS”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

A Petőfi-család siremléke.

— A leleplezési ünnepély. —

Budapest, október 30.

Pap Zoltán országgyűlési képviselő, a kiváló dalnoktól áldozatkészsége lehetővé tette, hogy a dísztelen jelzésű Petőfi-család sirhantjait a költő és családtagjai emlékezetéhez méltó siremlékekkel díszítsék. Petőfi szülei, öccse István, hitvese Szendrey Julia és korán elhunyt Zoltán fia közös sírja fölé került *Bory* Jenő szobrásztanár sikerült alkotása, amelynek költségeit Pap Zoltán „Muzsikaszó” című gyönyörű munkájának jövedelméből fedezte.

A szép emlékmű leleplezése tegnap délelőtt öt órakor lelkes ünnepség keretében történt meg a kerpesi-úti temetőben. A leleplezésen rendkívül magyszámu előkelő közönség jelent meg.

A rokonság részéről jelen volt: Szendrey Julianna leánya, Machek Gusztáv őrnagy neje leányával, Szendrey Juliának unokájával és pompás koszorút helyezett a sírhalomra. Ott voltak: gróf Zichy János választás- és közoktatásügyi miniszter, gróf Batthyány Tamás, József főherceg szolgálattevő kamarása, Wlassics Gyula v. b. t. t., Rákosi Jenő, Szász Károly orsz. képviselő, báró Forster Gyula v. b. t. t., Illosvay Lajos, dr. Szabó Antal, Eszterházy Mihály, orsz. képviselők, dr. Bárczy István polgármester, Szabó Géza pestvármegyei tiszteletbeli főjegyző, dr. Heinrich Gusztáv, dr. Rados Gusztáv. A Petőfi-Társaság részéről Herczeg Ferencz, Ferenczy Zoltán, Váradi Antal, Kéry Gyula titkár, Pósa Lajos, Neugebauer László, Jakab Ödön, Pap Zoltán, Kiss József, Lampérth Géza, Ábrányi Emil, Lövény György, Erdődi Béla. A Budapesti Ujságírók Egyesületét Szatmári Mór alelnök, Purjesz Lajos főtitkár és Kopár Ferencz titkár, a temesvári Arany János-társaságot Baráth Ármán kir. tanácsos, a Magyar Képzőművészeti társaságot báró Forster Gyula elnök és Jendrassék Jenő igazgató, a miniszterelnökségi sajtóosztály főnöke, a debreczeni Csokonai-kört Benedek János orsz. képviselő, az ungvári Gyöngyös-ircalmi-társaságot Deák Gyula titkár képviselte. Az egyetemi ifjúság Bethlen Gábor Körü küldöttségileg jelent meg Mauchis Jenő alelnök vezetésével.

Az ünnepély a Máv. gépgyári munkások énekkarának énekével kezdődött.

Herczeg Ferencz elnök mondott emlékbeszédet. Első sorban is hódolattal emlékezett meg József főhercegről, aki képviseltette magát az ünnepélyen, majd üdvözölte az egybegyűlteket. Ebben a sírban — úgy mond — az emberi érzések és szenvedélyek egy egész világa talált nyugalomra. Akik itt pihennek, Petőfi naprendszerének bolygói voltak. Körülötte forogtak, tőle nyerték az energiát. A nap kihűlt már, de az emberek évszázadokon át látni fogják még a csillagkép fényét. Megemlékezett ezután a „legszeretettebb atyáról”, akitől Petőfi a becsületességet és a jellemzilárságot örökölte és a „legszeretettebb anyáról”, akinek egyszerű paraszti szívében oly mély, finom és erős érzéseket váltott ki az anyaság, hogy meg tudja sejtetni fia egész jövődős nagyságát. Petrovics István is itt nyugszik és itt pihen a költő fia, Zoltán, akit oly hamar elhervasztott a posthumus láng. Itt nyugszik Szendrey Julia, aki talán legszomorubb halottja a temetőnek. „Ez Petőfi sírja, de az, akinek nevét viseli, maga nem fért bele. Neki olyan grandiózus temetésben volt része, aminőt csak egy nagy költő almodhat meg magának és csak egy irtalmas isten adhat meg kedveltjének. Petőfi, mint a föld vonzási körébe került meteor, megsemmisült saját tüzeiben, a lényét alkotó atomok beleveggyűltek a magyar földbe, a vízbe, a levegőbe. Hálásan kell megemlékeznünk egy író-társunkról, Pap Zoltánról, aki a Muzsikaszó című dalgyűjteményének jövedelméből fedezte az emlékek összes költségeit.

Kérte a főváros polgármesterét, hogy fogadja törvényhatóságának védelmébe és őrizetébe a szobrot.

Herczeg Ferencz igen nagy tetszéssel fogadott meleg szavaira a lepel lehullt a szoborról, amely *Bory* Jenő szobrásztanár műve és egy kőalapzaton, érezhető készült, lantot tartó turulmadarat ábrázol. Felirata a következő: „Petőfi-család, Petrovics István 1791—1849. Petrovicsné Mária 1791—1849. Petőfi István 1825—1880. Petőfi Szendrey Julia 1830—1868. Petőfi Zoltán 1848—1870.”

A leleplezés után Bárczy István polgármester rövid beszédben átvette a siremléket a székesfőváros gondozásába. Az a gondolat — úgy mond — hogy Petőfi Sándor nem feket e sírban, nagyon elszomorító. De mindazt a rajongó szeretetet, amivel az emléket őriznénk, ráruházzuk azokra, akik itt nyugszanak. Becsülettel fogjuk megőrizni emlékeiket.

Az ének éljenzéssel fogadott beszéd után Ábrányi Emil szavalt a „Petőfi Sándor” című alkalmi költeményét. Ezután az emlékmű megkoszorúzása következett. József főherceg nevében gróf Batthyány Tamás tette le a koszorút, a kor-

mány nevében pedig gróf Zichy János. Rákosi Viktor a főrendiház és az Otthon nevében szép beszéd kíséretében tette le a koszorút. Majd sorra jöttek a megjelentek és mindannyian koszorút helyeztek az új siremlék tövébe.

A lélekemelő ünnepség, amelyet Kéry Gyula, a Petőfi-Társaság titkára rendezett nagy ügyszerezzettel, az Aczélhang Máv. gépgyári munkásai énekkarának Himnusz éneklésével véget ért.

Barna Izidor meghalt.

Budapest, október 30.

A magyar sajtónak nagy gyász és szomorúságot okozott a szombatról vasárnapra virradó éjszaka: Barna Izidor, a magyar szurnalisztika disze: a legnagyobb magyar riportert harmincegy éves újságírói működés után, ötvenegy éves korában hirtelen szívizületében meghalt. Igazi, nagy újságíró volt: nem a szélesföldön híres primadonnák, hanem az igazi munkások, a névtelenül fáradozók közül, akit elsősorban a pályatársai, munkájának osztályosai ismertek el igazi, nagy, kivételes értéknek. Barna Izidor, a reális, becsületos munka embere kétségtelenül ezt a második tartalmasabb és jelentősebb elismerést értékelte többre. Az utolsó tizenöt esztendő alatt az „Esti Újság” szerkesztője volt, munkásságának súlyosabbik és jelentősebb fele azonban azelőttre esik: ő volt az, aki az *Egyetértés* hasábjain megteremtette a modern magyar riportot, ő volt az első, mindeztől utólréghetetlen magyar riportert. Mint ember, csodálatosan nagy szívű, szeretetreméltó, ötletes ember, kitünő családapa volt, halála mely gyászba döntötte feleségét és hat gyermekét s őszinte szomorúságot okozott pályatársainak, akik a legnagyobb szeretettel övezték.

Barna Izidor pályáját a riporterségen kezdte az *Egyetértés*-nél és ebben csakhamar az első helyre jutott. Híresek voltak az *Egyetértés*-ben megjelent riportjai. Ezekben nem érte be a kényelmesebb munkával, a kész adatokkal, amelyekkel a rendőrség, a hatóságok látták el, hanem keresett, kutatót, eljárt minden adat után, hogy helyességéről meggyőződjék; kifürkészett féltve rejtett titkokat; látszólag jelentéktelen eseményekben meglátta a más szem előtt teljesen ismeretlen, jellegző, nevezetes, szenzációszerű részleteket és nem nyugodott addig, amíg mindent meg nem tudott. A tolla elsősorú volt és a legszárabb dolgot is valódi művészettel érdekesen és élvezetesen tudta megírni. Reportáival valóságos iskolát teremtett, példája követőkre talált és egy egész fiatal gárda Barna Izidort tartotta és tekintette vezéréül és mesteréül a riport terén. Pedig abban az időben sokkal nehezebb volt az újságíró dolga, mint ma, mert akkor kezdte csak a magyar sajtó hatalmas bontogatni szárnyait és még nem volt annyi jó barátja, önkéntes segítőtje, anyai technikai segítő eszköze, mint ma. Testet és lelket emésztő munkáját megkönnyítette tréfás jókedve, kifogyhatatlan humora. Egész legendákat tudnak újságírói körökben, milyen leleményességgel tudott magán segíteni a legnehezebb helyzetben is. Egy tréfás szófordulattal, gúnyos megjegyzéssel le tudott fejezteni mindenkit és a maga részére hódította a rejtőket.

Riporterkeskedésének sok diésősége után, amely az *Egyetértés*-hez, majd később a *Budapesti Hírlap* hasábjaihoz fűződik, új térre vitte a sorsa. Szerkesztő lett a *Pesti Napló*-nál. Fényesen bevált itt is, de nemsokára visszatért a *Budapesti Hírlap*-hoz. Azután a millenium évében megindult az *Esti Újság* és szerkesztője Barna Izidor lett. Mint szerkesztő, nemes ízléssel és nagy szakértelemmel szerkesztette ezt az újságot. Nem volt egy perze sem, amelyben gondolatát nem a közönség szolgálata foglalta volna le. A munkában ő volt az első és ő volt az utolsó, aki letette a tollat. Munkatársai, akiknek tehetségét, hajlandóságát bámulatosan tudta érvényesíteni, akiket egy-egy téma földolgozására föl tudott tüzelni, akiknek mindig tudott jó tanácsot adni, akiket egyre tanított, figyelmeztetett, akiket korholtt és dicserlt: ragaszkodtak hozzá és szerették. Itt doigzott éveken át soha meg nem fogyatkozó munkakedvvel. Hivatásán kívül még csak egyben télt igaz öröme és gyönyörűsége: a családjában. Felesége és hat gyermeke körében elfeledett minden gondot, minden bánatot és fáradsót munkája után itt talált enyhülést. Társaságba nem igen járt, színházat, szórakozást nem keresett. A szerkesztés munkája, a jó újság csinálása: ez volt a szórakozása is.

Vagy két óvvel ezelőtt szomorú napok köszön-

töttek reá. Szembajrt kapott, amely pihenést kényszerített reá. Egy teljes évig nem tudott úgy dolgozni, ahogyan megszokta és ahogyan szeretett volna. Ez nagyon elkedvetlenítette, de alighogy jobbra fordult az állapota, ismét megjelent kedves helyén, a műhelyben és folytatta gondos munkáját ott, ahol elhagyta, mielőtt szerencsétlen sorsa, ki nem ütötte kezéből a szerkesztői pennát.

Most végleg kihullott a kezéből. Váratlanul. Megdöbbenve fogadta halála hírért mindenki, hiszen senki sem hihette, hogy ez a hatalmas termetű, jókedvű, munkabíró férfiú, így, ily hirtelen fog összeomlani. Szombaton még irt, rendezkedett, korrigált, intézkedett, eltréfálgatott, éjjel tizenegy óráig ébren volt családjá körében, éjjel után egy órakor hirtelen rosszul lett és mire orvost hívott megrémült szerető hitvese, elszállt belőle a lélek.

Barna Izidort ma délután temették el öríási részvét mellett. Az a szeretet és ragaszkodás, amelyvel kartársai, tisztelői és barátai hatalmas köré iránta viseltették, grandiózus módon nyilvánult meg az elhunyt temetésén. A rákoskeresztúri új izr. temető halottasházának ravatalozó termét szorongásig megtöltötte az előkelő közönség. Fájdalmas szívvel és könnyező szemekkel álltak körül Barna Izidor koporsóját, amelyet elborított a koszoru és virág. A mély fájdalomtól lesújtott: özvegy és az elárvult gyermekek zokogva állottak a ravatal mellett. A temetésen ott volt a budapesti újságírói kar teljes számmal s az írói és újságírói egyesületek elnökségei. A temetési szertartás délután lá-Ezután dr. Hevesi Simon rabbi mondott magható gyászbeszédet, majd Rákosi Jenő lépett a Budapesti Ujságírók Egyesületének Jókai-leplevel borított koporsóhoz és az Otthon Írók és Hírlapírók Nyugdíjintézete nevében mondott igaz fájdalomtól áthatott bucsubeszédet.

A beszéd elhangzása után a koporsót kivitték a nyitott sírhoz, ah l a Budapesti Hírlap és Esti Újság szerkesztősége nevében Csajthay Ferencz szerkesztő megható beszéddel bucsuztatta el a szeretett pályatársat. Ezután a koporsót leeresztették a sírba és a gyászoló közönség mélyen megrendülve hagyta el az örök nyugalom sírhelyét.

TÁVIRATOK.

A volt sah visszatért.

Teherán, október 30.

Tegnap 200 főnyi orosz csapat Enzeliben ki-kötött. Újabb 1200 ember, Ruslufóbból pedig 1900 ember van utban Tebriz felé. Teheránból érkezett táviratok szerint a volt sah turkmeni hívei, akiket orosz csapatok és az orosz ágyunaszádok tüzelése témogatott. Bandargasz közelében a perzsa kormány csapatait teljesen megverték és ágyúikat és táborukat egészében zsákmányul ejtették. A volt sah Gymsztepeben van.

London, október 30.

Teheránból érkezett távirat szerint Észak-Perzsiába orosz csapatok vonultak be.

A marokkói egyezményt megkötötték.

Berlin, október 30.

A német-francia-marokkói egyezmény szövege holnap kerül nyilvánosságra. Már csupán az okiratok aláírása van hátra. Ez is megtörténik már holnap.

A portugál republikánusok kongresszusa.

Lisszabon, október 30.

A republikánus párt kongresszusa a direktóriumnak beszámoló jelentését az 1910 október 5-ike óta kifejtett tevékenységéről szóló jelentést elvetette és elfogadta Costa Alfonso jelentését, a régi parlamentben kifejtett működéséről. A direktórium beadt lemondását.

Szocialista pártgyűlés Innsbruckban.

Innsbruck, október 30.

Ma este a városkaza nagyteremben megnyitották az ausztriai német szocialdemokraták pártgyűlését, amelyen 265 küldött vett részt. Külföldi pártok közül a németországi, oroszországi és magyarországi pártok képviseltették magukat. Az osztrák testvérszervezetek közül a rutlénak és délszlávok voltak képviselve. Dr. Adler reichsráti képviselő a kongresszust beszéddel nyitotta meg, melyben állást foglalt báró Gautsch miniszterelnöknek a parlamentben mondott leg-utóbbi beszédével szemben. Kunfi Zsigmond (Budapest) is felszóllalt. Az érdemleges tárgyalások holnap kezdődnek.

a földgáz akkor relativ nyugalomban volt. Most, hogy mit csináltak vele, ami a meggyuladást okozta, arról fogalmam sincsen, még nem tudom, mi történt odalenn, de nem hiszem, hogy olyan természetű dologról lenne szó, ami veszedelmes lenne.

— A lapok eddigi közléseit tulzottnak tartom. Arról lehet szó, hogy legfőlegbb száz négyzetméternyi területen, egy forrás körül ég a gáz. Ez már másutt is előfordult. Tavaly Hamburg mellett gyújtott meg és égett egy gázforrás hosszú időn keresztül. Azt hiszem, hogy sikerül az égést megszüntetni, de ez már nem az én, nem a geológus, hanem a technikus dolga.

Hoor-Tempis Mór, a kiváló műegyetemi tanár a következőket mondotta:

— Kétségtelenül bizonyos, hogy ha a földgázforrásoknál robbanás volt, az csak úgy állhatott elő, ha a gáz levegővel keveredett. A földgáz ugyanis abban az állapotában, ahogy a földből fölfakad, nem robbanékony. A robbanás körülményeiről és előzményeiről nem tudok még semmit és ilyenformán ez idő szerint minden vélemény csak föltevés. Mégis valószínűnek tartom, hogy az elzárás és a zárócsöveknél volt a hiba. A föltöbe silvesztett csövek illeszkedési helyén szabadulhatott ki a gáz és így törhetett föl. A legvalószínűbb ez a föltevés, mert a csöveket annak idején nem rakták le különös gondossággal. Azért nem kellett erre megkülönböztetett gondot fordítani, mert hiszen tudvalevőleg nem földgáz után kutattak elinté, hanem kálisót kerestek.

Pfeiffer Ignác a nagytudású műegyetemi tanár, aki ma délután a földművelésügyi kormány megbízásából Kissármásra utazott az óvintézkedések vezetésére, következőket jelentette ki:

— Ki kell jelentenem, hogy semmiféle föltevés sem fedt egészen bizonyosan a valóságot és azokat az okokat, amelyek a földgázforrás fölrobbanását előidézték. A robbanás, illetve a lángrobbanás azért történt meg, mert amikor fölött nagy zúgással és morajlással a gáz, a megremült ór odafutott valószínűleg lámpával a kezében. Ettől a lángtól gyuladt meg, illetve robbant a levegővel keveredett földgáz. Nem lehet tudni, hogy milyen arányu a rombolás, de az kétségtelenül biztos, hogy a szerencsétlenség, sajnos, igen nagy károkat okozott az államnak.

Országos jegyzőgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 30.

Bizonyos meghatottság vett rajtam erőt, amidőn a régi képviselőház folyosójára léptem. Mennyi diadalnak, mennyi márnak tanui! Mennyi intrika szövődött itt, ahol még nemrégiben is az egész ország sorsát intézték s mindez csak volt, volt. Sic tranit Gloria mundi!

Ahogy az üléssterembe értem, ahol most a jegyzők tartják országos egyesületük gyűlését, eszembe jutottak Szilágyinak hatalmas menykövei, amelyeket az elnöki emelvényről szórt a háborgó, zajongó, indulatokkal terhes terembe. Az elnöki emelvényről, amely körül annyi vihar forrongott egykor, most szelid, mosolygó arczezal Morvay János nyitja meg a gyűlést. A diszközgyűlés, melyet a jegyzői kar elnöke, Uszkay Bálint tiszteletére tartott, impozáns megnyilvánulása volt a szeretetnek és a ragaszkodásnak, amelylyel hatvanhárom vármegye jegyzői öz elnökiük iránt viseltnek. Tagadhatatlan, hogy a jegyzői kar anyagi és szociális helyzete még sok kívánni valót hagy hátra, tagadhatatlan, hogy legelőnkben érzett sérelmeik még eddig nem orvosoltattak s így a jegyzői kar vezetőségének még nem áll módjában egy diadalmasan megtett pályafutásra visszatekintenie, tagadhatatlan az is, hogy a jegyzői kar tagjai között nem kevesen vannak, akik emiatt elégedetlenek s az eredménytelenség okát a vezetőség hibás taktikájában, opportunitásában keresik és találják, de el kell ismerni, hogy a diszközgyűlésen elnömúlt az elégedetlenség szava és az egész jegyzői kar őszinte szeretettel, e szeretetben összeolvadva ünnepelte Uszkay Bálint elnököt.

Részletes tudósításunk a következő:

A diszközgyűlés.

A Községi és Körtjegyzők Országos Egyesülete vasárnap kezdte meg rendes közgyűlését a Sándor-

utcai régi képviselőház dísztermében, ahol az ország minden vármegyéjének jegyzőegyesülete képviseltette magát. A belügyminiszterium kérvényében Madarász Emil miniszteri tanácsos jelent meg.

Vasárnap délelőtt tíz órakor diszközgyűléssel kezdődött a jegyzők ünnepe. A diszközgyűlést az egyesület elnökének, Uszkay Bálint volt mezőturi főjegyzőnek a tiszteletére tartották, a király a koronás arany érdemkeresztrel tüntetett ki.

Morvay János rövid elnöki megnyitóját után küldöttség ment az ünnepeltért, akit a terembe lépésekor viharos óvációval fogadtak.

A tapsvihar szüntével Madarász Elemér miniszteri tanácsos szép beszéd kíséretében a belügyminiszter nevében feltűzte az ünnepelt mellére a legmagasabb kitüntetést, majd Jászberényi Miklós intézett szép szavakat Uszkay Bálinthoz és díszes albumot adott át neki, a mai napra való örök megemlékezésül. Utána dr. Benkó Albert alispán Jásznagykunszolgok vármegye részéről üdvözölte az ünnepeltet, akit ezután Szegedy László üdvözölt a Jásznagykunszolgokmegyei pályatársai részéről.

Uszkay Bálint hálás szavakkal köszönte meg az ünnepeltetést, különösen azt, hogy a miniszter képviselője itt, pályatársai körében nyújtotta át neki a királyi kitüntetést. Meleg köszönetet mondott Benkó alispán megjelenéséért és szavaiért, mert élete javarészt Jásznagykunszolgokmegyében töltötte s ezt tekintve igazi hazájának, habár a sors el is vitte onnan. Végül megköszönte mindazoknak a megjelenést, akik résztvettek az ünnepen. Uszkay Bálint életével véget ért a diszközgyűlés.

A rendes közgyűlés.

A diszközgyűlés befejezése után kezdődött a rendes közgyűlés, Uszkay Bálint elnöklésével, a ki megnyitó szavaiban köszönetet mondott Madarász Emil miniszteri tanácsosnak, a belügyminiszter képviselőjének megjelenéséért.

Madarász Emil a köszöntésre azonnal válaszolt és megemlítette, hogy a kormány mindig szívén viselte a jegyzők érdekét és a mostani költségvetésbe is nagy összeget vett fel a segédjegyzői állások szervezésére és a jegyzők internátusára.

A közgyűlés a kormánynak a jegyzők iránt tanúsított állandó jóindulatáért köszönetét fejezte ki.

Megnyitó beszédében kijelentette még az elnök, hogy nemrégiben feliratot terjesztettek a törvényhozás elé sérelmeik orvoslása céljából és a feliratot nemsokára a belügyminiszternek is át fogják adni küldöttség útján. Bejelentette ezután, hogy csak nemrégiben megalakult Országos Ügyvédszövetségnek az a bevallott célja, hogy a jegyzők kenyérére törjön. Meg van arról győződve, hogy ez a törekvés nem fog sikerülni, mert az igazság, a jog és a nép érdeke, a jegyzők oldalán áll. Biznak az igazságügyminiszter nyilatkozatában, aki amikor ez a terv a közjegyzőkkel szemben merült fel, kijelentette, hogy nincs jogosultsága annak a törekvésnek, amely egy tisztességes társadalmi kategória megélhetésének a veszélyeztetésével akarja magát kielégíteni.

Tiltakozik továbbá az ellen, hogy a községi segédjegyzők és alkalmazottak országos egyesülete emlékiratot nyújtott át gróf Tisza Istvánnak, akit törekvéseik támogatására kérve fel a jegyzők nevében, arra kérték, hogy bocsásson meg nekik 1905. évi politikai magatartásukért. Eltekintve attól, hogy ennek az egyesületnek nincs joga a jegyzők nevében nyilatkozni, az a véleménye, hogy férfiak a politikai nézetükért nem kérnek bocsánatot és a jegyzők különben is mindig teljes bizalommal voltak gróf Tisza István egyénisége és működése iránt.

A helyesléssel fogadott elnöki megnyitó után az elnökség terjesztette elő a múlt évi működéséről szóló jelentést, amely mindenekelőtt elparentálta az egyesületnek huszonöt éven át volt elnökét, utóbb örökös diszközgyűlést, Kuncza Imrét, Török-szentmiklós nagyközség nyugalmazott főjegyzőjét. (Az elnök az egyesület gyászja jelölül öt percze fel-függesztette az ülést.) Az egyesület tiszteletbeli tagjai közül még Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter és dr. Lipsey Ádám orsz. képviselő hunytak el a múlt évben. Örömmel emlékezett meg a jelentés arról, hogy az egyesület most már magában egyesíti ugyszólván az ország egész jegyzői karát és összesen 5500 tagja van; majd a vármegyei jegyzőegyesületi életéről számol be. A belügyminiszteriumhoz kérelmet intézett az egyesület az iránt, hogy az olyan vármegyei jegyzői nyugdíjszabályrendeleteket, amelyekben a nyugdíj alapjául a mellékes jövedelmeket is beszámítják; hagyja jóvá és hogy a nyugdíjigény megállapításánál a harminczöt éves szolgálati idő,

mint korhatár állapíttassék meg. A jegyzők és segédjegyzők fizetési fokozatokba sorozása ügyében is nyújtottak be kérvényt a képviselőházba. Felemlíti a jelentés, hogy a jegyzők annak az elvnek a hívei, hogy a községek valódi önkormányzati jogot nyerjenek és e jog keretében a polgárok akarata érvényesüljön, de ennek az önkormányzatnak az élére olyan tisztviselőt kívánnak, aki egyrészt tényleg vezetője lehessen a községnek, másrészt rendelkezék azokkal a kvalifikációs előfeltételekkel amelyek az állás betöltőjének a megfelelő tekintélyt is biztosítanak. Böven foglalkozik a jelentés az Erzsébet segédjegyesület tárgysorsjátékáról, a néptárról, a Községi és Körtjegyzők Bankja Részvénytársaságról, az 1909. évi kivándorlási törvény (L. t.-cz.) egy sarkalatos hibájáról is, amely szerint nem kaphatnak utlevelet azok a szülők, akik 16 éven aluli korban lévő gyermeküket itthon hagyni szándékoznak, anélkül, hogy állandó gondozásukat biztosították volna.

A jelentést Merényi Antal, Dobos Gábor, Ormay Károly, Perényi Antal hozzászólása után a közgyűlés elfogadta.

Az egyesület a jövő évi közgyűlést Kolozsvárról fogja megtartani, majd tiszteletbeli tagjává választotta meg dr. Benkó Albertet, Jásznagykunszolgokmegye alispánját.

A pályamunkák jelíges leveleinek felbontásánál kiderült, hogy Schultheisz Rezső jogszigorló és Ferdinánd Gyula abaujtonavármegyei főjegyző nyerték el az egyesület ez évi pályadíjait, majd a jövő évre a következő pályatételt tüzték ki: Jelöltessenek meg a községi és körtjegyzők szociális tevékenységének irányelvei és keretei.

A számadások és a költségvetés előterjesztése után a közgyűlés folytatását hétfő délelőtre halasztották.

A lakoma.

Délután félkét órakor száznolcvan terítékes bankett volt a Del-étterem emeleti nagytermében. Megjelentek itt: a belügyminiszterium képviselőjében Madarász Elemér miniszteri tanácsos, Jásznagykunszolgok vármegye képviselőjében dr. Benkó Albert alispán, Mezőtúr város részéről dr. Kun Árpád polgármester, Gyalog János, Ács Gyula, dr. Hajdu József és Egresi Zoltán, azonkívül gróf Bethlen Sándor, Móricz Pál cs. és kir. kamarás, a jegyzők bankjának elnöke Zakar Ferencz, a bank ügyvezető igazgatója dr. Papp Antal, dr. Császár Károly és dr. Blaha Sándor miniszteri titkárok, dr. Vámosy György ügyvéd s még számosan. A banketten Madarász Elemér, Csizmadia János, Tóth József, Szegedy Albert, Uszkay Bálint, dr. Kun Árpád, Pösch, Brüller, Gyalog János, Vihely Géza, dr. Benkó Albert és mások mondtak felköszöntőket. A társaság csak késő délután kezdett oszladozni.

A hétfői ülés.

Hétfőn délelőtt tíz órakor folytatták a vasárnap félbeszakított közgyűlést Csizmadia László elnöklésével. A közgyűlés során elhatározták, hogy a községi közigazgatás reformját megsürgetik, a segédjegyzői hiány megszüntetése ügyében kérdést intéznek a belügyminiszterhez a Knerr Izidor által felajánlott ezer koronával pedig a dunántúli jegyzői tápintézetet segítézik. Az indítványok tárgyalása után a közgyűlés lelkes hangulatban véget ért.

Az Erzsébet királyné-árvaház.

Az országos jegyzőgyűléssel kapcsolatban hétfőn délelőtt 9 órakor a községi és körtjegyzők Erzsébet királynéről nevezett országos árvahaza és segítő-egyesülete tartotta alakuló ülését Morvay János elnöklésével. Rövid megnyitó beszéd után Jászberényi Miklós, az egyesületnek ideiglenes főjegyzője számolt be az eddigi munkálatokról.

Bejelentette, hogy az alapszabályokat a miniszter már jóváhagyta s így már csak a végleges megalakulás van hátra. Az elnökség egyes tagjai tiszteletdíjának megállapítása és a jövő évi költségvetés elfogadása után az igazgatótanács egybeállítását későbbre halasztották, a tisztikart pedig a következőkben állították össze: elnök lett Jászberényi Miklós, ügyvezető alelnök Klimes Antal, alelnök Dobos Gábor, pénztáros Morvay János, főjegyző Brüller János, jegyzők Pösch Mihály és Petrokanics Antal, ügyész dr. Vámosy György.

AZ „EGYETÉRTÉS”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

A Petőfi-család siremléke.

— A leleplezési ünnepély. —

Budapest, október 30.

Pap Zoltán országgyűlési képviselő, a kiváló daloktól áldozatkészsége lehetővé tette, hogy a díszesen jelzésű Petőfi-család sirhantjait a költő és családtagjai emlékezetéhez méltó siremlékekkel díszítsék. Petőfi szülei, öccse István, hitvese Szendrey Julia és korán elhunyt Zoltán fia közös sírja fölé került *Bory* Jenő szobrásztanár sikerült alkotása, amelynek költségeit Pap Zoltán „Muzsikaszó” című gyönyörű munkájának jövedelméből fedezte.

A szép emlékmű leleplezése tegnap délelőtt öt órakor lelkes ünnepség keretében történt meg a kerpesi-úti temetőben. A leleplezésen rendkívül magyszámu előkelő közönség jelent meg.

A rokonság részéről jelen volt: Szendrey Julianna leánya, Machek Gusztáv őrnagy neje leányával, Szendrey Juliának unokájával és pompás koszorút helyezett a sírhalomra. Ott voltak: gróf Zichy János választás- és közoktatásügyi miniszter, gróf Batthyány Tamás, József főherceg szolgálattevő kamarása, Wlassics Gyula v. b. t. t., Rákosi Jenő, Szász Károly orsz. képviselő, báró Forster Gyula v. b. t. t., Ilosvay Lajos, dr. Szabó Antal, Eszterházy Mihály, orsz. képviselők, dr. Bárczy István polgármester, Szabó Géza pestvármegyei tiszteletbeli főjegyző, dr. Heinrich Gusztáv, dr. Rados Gusztáv. A Petőfi-Társaság részéről Herczeg Ferencz, Ferenczy Zoltán, Váradi Antal, Kéry Gyula titkár, Pósa Lajos, Neugebauer László, Jakab Ödön, Pap Zoltán, Kiss József, Lampérth Géza, Ábrányi Emil, Löwinczy György, Erdődi Béla. A Budapesti Ujságírók Egyesületét Szatmári Mór alelnök, Purjesz Lajos főtitkár és Kópár Ferencz titkár, a temesvári Arany János-társaságot Baráth Ármán kir. tanácsos, a Magyar Képzőművészeti társaságot báró Forster Gyula elnök és Jendrassék Jenő igazgató, a miniszterelnökségi sajtóosztály főnöke, a debreczeni Csokonai-kört Benedek János orsz. képviselő, az ungvári Gyöngyös-ircalmi-társaságot Deák Gyula titkár képviselte. Az egyetemi ifjúság Bethlen Gábor Körü küldöttségileg jelent meg Mauchis Jenő alelnök vezetésével.

Az ünnepély a Máv. gépgyári munkások énekkarának énekével kezdődött.

Herczeg Ferencz elnök mondott emlékbeszédet. Első sorban is hódolattal emlékezett meg József főhercegről, aki képviseltette magát az ünnepélyen, majd üdvözölte az egybegyűlteket. Ebben a sírban — úgy mond — az emberi érzések és szenvedélyek egy egész világa talált nyugalomra. Akik itt pihennek, Petőfi naprendszerének bolygói voltak. Körülötte forogtak, tőle nyerték az energiát. A nap kihűlt már, de az emberek évszázadokon át látni fogják még a csillagkép fényét. Megemlékezett ezután a „legszeretettebb atyáról”, akitől Petőfi a becsületességet és a jellemzilárságot örökölte és a „legszeretettebb anyáról”, akinek egyszerű paraszti szívében oly mély, finom és erős érzéseket váltott ki az anyaság, hogy meg tudja sejtetni fia egész jövődős nagyságát. Petrovics István is itt nyugszik és itt pihen a költő fia, Zoltán, akit oly hamar elhervasztott a posthumus láng. Itt nyugszik Szendrey Julia, aki talán legszomorubb halottja a temetőnek. „Ez Petőfi sírja, de az, akinek nevét viseli, maga nem fért bele. Neki olyan grandiózus temetésben volt része, aminőt csak egy nagy költő álmodhat meg magának és csak egy irtalmas isten adhat meg kedveltjének. Petőfi, mint a föld vonzási körébe került meteor, megsemmisült saját tüzeiben, a lényét alkotó atomok beleveggyültek a magyar földbe, a vízbe, a levegőbe. Hálással kell megemlékeznünk egy író-társunkról, Pap Zoltánról, aki a Muzsikaszó című dalgyűjteményének jövedelméből fedezte az emlékek összes költségeit.

Kérte a főváros polgármesterét, hogy fogadja törvényhatóságának védelmébe és őrizetbe a szobrot.

Herczeg Ferencz igen nagy tetszéssel fogadott meleg szavaira a lepel lehullt a szoborról, amely *Bory* Jenő szobrásztanár műve és egy kőalapzaton, érezhető készült, lantot tartó turulmadarat ábrázol. Felirata a következő: „Petőfi-család, Petrovics István 1791—1849. Petrovicsné Mária 1791—1849. Petőfi István 1825—1880. Petőfi Szendrey Julia 1830—1868. Petőfi Zoltán 1848—1870.”

A leleplezés után Bárczy István polgármester rövid beszédben átvette a siremléket a székesfőváros gondozásába. Az a gondolat — úgy mond — hogy Petőfi Sándor nem feket e sírban, nagyon elszomorító. De mindazt a rajongó szeretetet, amivel az emléket őriznénk, ráruházzuk azokra, akik itt nyugszanak. Becsülettel fogjuk megőrizni emlékeiket.

Az ének éljenzéssel fogadott beszéd után Ábrányi Emil szavalt a „Petőfi Sándor” című alkalmi költeményét. Ezután az emlékmű megkoszorúzása következett. József főherceg nevében gróf Batthyány Tamás tette le a koszorút, a kor-

mány nevében pedig gróf Zichy János. Rákosi Viktor a főrendiház és az Otthon nevében szép beszéd kíséretében tette le a koszorút. Majd sorra jöttek a megjelentek és mindannyian koszorút helyeztek az új siremlék tövébe.

A lélekemelő ünnepség, amelyet Kéry Gyula, a Petőfi-Társaság titkára rendezett nagy ügyszeregettel, az Aczélhang Máv. gépgyári munkásai énekkarának Himnusz éneklésével véget ért.

Barna Izidor meghalt.

Budapest, október 30.

A magyar sajtónak nagy gyász és szomorúságot okozott a szombatról vasárnapra virradó éjszaka: Barna Izidor, a magyar szurnalisztika disze: a legnagyobb magyar riportert harmincegy éves újságírói működés után, ötvenegy éves korában hirtelen szívizületében meghalt. Igazi, nagy újságíró volt: nem a szélesföldön híres primadonnák, hanem az igazi munkások, a névtelenül fáradozók közül, akit elsősorban a pályatársai, munkájának osztályosai ismertek el igazi, nagy, kivételes értéknek. Barna Izidor, a reális, becsületos munka embere kétségtelenül ezt a második tartalmasabb és jelentősebb elismerést értékelte többre. Az utolsó tizenöt esztendő alatt az „Esti Ujság” szerkesztője volt, munkásságának súlyosabbik és jelentősebb fele azonban azelőttre esik: ő volt az, aki az *Egyetértés* hasábjain megteremtette a modern magyar riportot, ő volt az első, mindeztől utólréghetetlen magyar riportert. Mint ember, csodálatosan nagy szívű, szeretetreméltó, ötletes ember, kitünő családapa volt, halála mely gyászba döntötte feleségét és hat gyermekét s őszinte szomorúságot okozott pályatársainak, akik a legnagyobb szeretettel övezték.

Barna Izidor pályáját a riporterségen kezdte az *Egyetértés*-nél és ebben csakhamar az első helyre jutott. Híresek voltak az *Egyetértés*-ben megjelent riportjai. Ezekben nem érte be a kényelmesebb munkával, a kész adatokkal, amelyekkel a rendőrség, a hatóságok látták el, hanem keresett, kutatót, eljárt minden adat után, hogy helyességéről meggyőződjék; kifürkészett féltve rejtett titkokat; látszólag jelentéktelen eseményekben meglátta a más szem előtt teljesen ismeretlen, jellegző, nevezetes, szenzációszerű részleteket és nem nyugodott addig, amíg mindent meg nem tudott. A tolla elsősorú volt és a legszárabb dolgot is valódi művészettel érdekesen és élvezetesen tudta megírni. Reportáival valóságos iskolát teremtett, példája követőkre talált és egy egész fiatal gárda Barna Izidort tartotta és tekintette vezéréül és mesteréül a riport terén. Pedig abban az időben sokkal nehezebb volt az újságíró dolga, mint ma, mert akkor kezdte csak a magyar sajtó hatalmas bontogatni szárnyait és még nem volt annyi jó barátja, önkéntes segítőtje, anyai technikai segítő eszköze, mint ma. Testet és lelket emésztő munkáját megkönnyítette tréfás jókedve, kifogyhatatlan humora. Egész legendákat tudnak újságírói körökben, milyen leleményességgel tudott magán segíteni a legnehezebb helyzetben is. Egy tréfás szófordulattal, gúnyos megjegyzéssel le tudott fejezteni mindenkit és a maga részére hódította a re-
vetőket.

Riporterkeskedésének sok diésősége után, amely az *Egyetértés*-hez, majd később a *Budapesti Hírlap* hasábjaihoz fűződik, új térre vitte a sorsa. Szerkesztő lett a *Pesti Napló*-nál. Fényesen bevált itt is, de nemsokára visszatért a *Budapesti Hírlap*-hoz. Azután a millenium évében megindult az *Esti Ujság* és szerkesztője Barna Izidor lett. Mint szerkesztő, nemes ízléssel és nagy szakértelemmel szerkesztette ezt az újságot. Nem volt egy perze sem, amelyben gondolatát nem a közönség szolgálata foglalta volna le. A munkában ő volt az első és ő volt az utolsó, aki letette a tollat. Munkatársai, akiknek tehetségét, hajlandóságát bámulatosan tudta érvényesíteni, akiket egy-egy téma földolgozására föl tudott tüzelni, akiknek mindig tudott jó tanácsot adni, akiket egyre tanított, figyelmeztetett, akiket korholtt és dicserített: ragaszkodtak hozzá és szerették. Itt doigzott éveken át soha meg nem fogyatkozó munkakedvvel. Hivatásán kívül még csak egyben télt igaz öröme és gyönyörűsége: a családjában. Felesége és hat gyermeke körében elfeledett minden gondot, minden bánatot és fáradsót munkája után itt talált enyhülést. Társaságba nem igen járt, színházat, szórakozást nem keresett. A szerkesztés munkája, a jó újság csinálása: ez volt a szórakozása is.

Vagy két óvvel ezelőtt szomorú napok köszön-

töttek reá. Szembajrt kapott, amely pihenést kényszerített reá. Egy teljes évig nem tudott úgy dolgozni, ahogyan megszokta és ahogyan szeretett volna. Ez nagyon elkedvetlenítette, de alighogy jobbra fordult az állapota, ismét megjelent kedves helyén, a műhelyben és folytatta gondos munkáját ott, ahol elhagyta, mielőtt szerencsétlen sorsa, ki nem ütötte kezéből a szerkesztői pennát.

Most végleg kihullott a kezéből. Váratlanul. Megdőbvenve fogadta halála hírért mindenki, hiszen senki sem hihette, hogy ez a hatalmas termetű, jókedvű, munkabíró férfiú, így, ily hirtelen fog összeomlani. Szombaton még irt, rendezkedett, korrigált, intézkedett, eltréfálgatott, éjjel tizenegy óráig ébren volt családjá körében, éjjel után egy órákor hirtelen rosszul lett és mire orvost hívott megrémült szerető hitvese, elszállt belőle a lélek.

Barna Izidort ma délután temették el óriási részvét mellett. Az a szeretet és ragaszkodás, amelyvel kartársai, tisztelői és barátai hatalmas köré iránta viseltették, grandiózus módon nyilvánult meg az elhunyt temetésén. A rákoskeresztúri új izr. temető halottasházának ravatalozó termét szorongásig megtöltötte az előkelő közönség. Fájdalmas szívvel és könnyező szemekkel álltak körül Barna Izidor koporsóját, amelyet elborított a koszorú és virág. A mély fájdalomtól lesújtott: özvegy és az elárvult gyermekek zokogva állottak a ravatal mellett. A temetésen ott volt a budapesti újságírói kar teljes számmal s az írói és újságírói egyesületek elnökségei. A temetési szertartás délután lá-
Ezután dr. Hevesi Simon rabbi mondott magható gyászbeszédet, majd Rákosi Jenő lépett a Budapesti Ujságírók Egyesületének Jókai-leplevel borított koporsóhoz és az Otthon Írók és Hírlapírók Nyugdíjintézete nevében mondott igaz fájdalomtól áthatott bucsubeszédet.

A beszéd elhangzása után a koporsót kivitték a nyitott sírhoz, ah l a Budapesti Hírlap és Esti Ujság szerkesztősege nevében Csajthay Ferencz szerkesztő megható beszéddel bucsuztatta el a szeretett pályatársat. Ezután a koporsót leeresztették a sírba és a gyászoló közönség mélyen megrendülve hagyta el az örök nyugalom sírhelyét.

TÁVIRATOK.

A volt sah visszatért.

Teherán, október 30

Tegnap 200 főnyi orosz csapat Enzeliben ki-
kötött. Újabb 1200 ember, Ruslufból pedig 1900 ember van utban Tebriz felé. Teheránból érkezett táviratok szerint a volt sah turkmeni hívei, akiket orosz csapatok és az orosz ágyunaszádok tüzelése témogatott. Bandargasz közelében a perzsa kormány csapatait teljesen megverték és ágyúikat és táborukat egészében zsákmányul ejtették. A volt sah Gyomóstepeben van.

London, október 30

Teheránból érkezett távirat szerint Észak-Perzsiába orosz csapatok vonultak be.

A marokkói egyezményt megkötötték.

Berlin, október 30.

A német-francia-marokkói egyezmény szövege holnap kerül nyilvánosságra. Már csupán az okiratok aláírása van hátra. Ez is megtörténik már holnap.

A portugál republikánusok kongresszusa.

Lisszabon, október 30.

A republikánus párt kongresszusa a direktóriumnak beszámoló jelentését az 1910 október 5-ike óta kifejtett tevékenységéről szóló jelentést elvetette és elfogadta Costa Alfonso jelentését, a régi parlamentben kifejtett működéséről. A direktórium beadt lemondását.

Szocialista pártgyűlés Innsbruckban.

Innsbruck, október 30.

Ma este a városkaza nagyteremben megnyitották az ausztriai német szocialdemokraták pártgyűlését, amelyen 265 küldött vett részt. Külföldi pártok közül a németországi, oroszországi és magyarországi pártok képviseltették magukat. Az osztrák testvérszervezetek közül a rutlénak és délszlávok voltak képviselve. Dr. Adler reichsráti képviselő a kongresszust beszéddel nyitotta meg, melyben állást foglalt báró Gautsch miniszterelnöknek a parlamentben mondott leg-
utóbbi beszédével szemben, Kunfi Zsigmond (Budapest) is felszóllalt. Az érdemleges tárgyalások holnap kezdődnek.

UIDONSÁGOK.

Elfogták a lágymányosi gyilkosokat.

— A két rablógyilkos. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 30.

A rendőrség fárasztó és hosszadalmas nyomozása hiábavaló volt, minthogy rossz nyomon indultak el a lágymányosi gyilkosok hajszájában. A budafoki csendőrség lefőzte a pesti detektiveket, amennyiben vasárnap reggelre elfogták azokat a vadállatias embereket, akik 23 korona miatt meggyilkolták a szegény Pásztor Gábort.

Niederkirchner József budafoki lakosnak Salloy István nevű kocsisa elmondta a gazdájának, hogy Szehlak Lajos érdhamzsabégi napszámos néhány nap előtt szembejött vele a budafoki uton. Beszédbe ereszkedtek egymással. Közben Szehlak bánatosan elmondta, hogy „valakit” főbeköltött. Alighanem baj lesz belőle.

Salloy nem sok ügyet vetett a beszédre, de később eszébe jutott: hátha ez az ember követte el Budán a lágymányosi rablógyilkosságot. Elmondta hát a dolgot Niederkirchnernek, aki viszont Bacsa István budafoki csendőrmester tudomására hozta a felfedezést.

Bacsa Laczko Péter csendőrkáplárt maga mellé véve nyomozni kezdett és vasárnap hajnalban le tartóztatta Érdén a 26 éves, kis testalkatu sovány napszámost. Szehlak beteg édesanyjánál volt látogatásban s éppen tovább akart állani, amikor beléptek a csendőrök, akiknek láttára összereszt.

A rosvott multu napszámos nyomban beismen- te, hogy résztvett a rablógyilkosságban. Elmondta, hogy a gyilkosság előtti napon Budapestre ment foglalkozást keresni. Délután négy órakor indult hazafelé és utközben betért a fehérvári-uton levő Kann-féle kocsmába, ahol többen kártyáztak. Hat- vannahgy fillérje volt. Az egyik kártyaparti éppen feloszlott és ő felszólította Bregovits János nap- számost, aki még ülve maradt az asztal mellett, hogy játszszzék vele. Kártyáznai kezdtek.

Délután hat óra tájban betért a kocsmába Szabó József gabonamunkás, akit ő nem ismert. Leült az asztalukhoz és most már hármásban ját- szottak. Éjszaka fél 12 órakor Szabó is Szehlak is elvesztették a pénzüket. Ekkor lépett a kocsmába Pásztor Gábor, aki bort ivott s azután fizetett. Egész halom ezüstpénzt vett ki a zsebéből fizetés közben.

Szehlak és Szabó egy óráig maradtak a kocsmában és amikor egy órakor eltávoztak, a Fehérvári-uton, a kocsmától husz-huszonöt lépésnyire találkoztak Pásztor Gáborral. A falhoz támasz- kodva aludt. Szabó József vette először észre és rábeszélte Szehlakit, hogy rabolják ki Pásztor- t. Pásztor Gábor felébredt és amikor az idegeneket maga körül látta, ellenkezni kezdett. A telek szé- léhez értek, ekkor Szabó előrántotta kését és Pász- tort mellbe döfte. A napszámos beesett a kövekkel borított telekre. Szabó is Szehlak is megrohanták. Szabó rátérdelt Pásztorra, Szehlak pedig hát- láról kövekkel fejbevágta. Szabó erre késével öt- hatszor beléje szurt, majd teljes erővel a vergődő ember balfülébe döfte a kését.

Az utolsó döfésre Pásztor mozdulatlanul terült el a földön. Szabó ekkor kikutatta a zsebeit és a csizmáját s aztán kivette a pénzt. Odaadott Szeh- liknek három darab egykoronást és Szehlak ezzel elment, Szabó pedig kövekkel beborította a holt- testet.

Szehlak vallomása alapján a detektívek va- sárnap délelőtt kimentek a Fehérvári-utra és ott a Kann-féle kocsmában elfogták Szabó József 41 éves gabonamunkást, aki a Fehérvári-ut 56. szám alatt lakik. Szabó tagadja, hogy részt vett a gyil- kosságban, de az áldozat fülében talált kérésről bi- zonyították, hogy Szabó volt.

Kihallgatták a vele közös háztartásban élő Huszár Erzsébet felhőnműtisztítónőt is, aki azon- ban lényegtelen vallomást tett. A házfelügyelőné. Kahát Andrásné azonban kijelentette, hogy Szabó reggel hat órakor tért haza, dülöngözött jártában és azt mondta a házmasternek:

— Be vagyok rugva!

A rendőrség tovább folytatja a vizsgálatot Szabó bűnösségének a bebizonyítására.

A szerencsétlen Pásztor Gábor holttete mellé — mint megírtuk — egy noteszkönyvet talál- tak, egyik lapján véres ujjlenyomat. Ez az ujj- lenyomat azonos a másik gyilkos, Szehlak Lajos, ujj- lenyomatával.

NAPIREND. Naptár: kedd, október 31. — Róm. kath.: Farkas. — Prot.: Reform. eml. — Görög- orosz: október 19. Lukács ev. — Zsidó: Markhesvan 9.

— A nap két reggel 6 óra 41 perczkor, nyugszik este 4 óra 44 perczkor. — A hold két délután 2 óra 38 perczkor, nyugszik este 10 óra 49 perczkor.

A képviselőház elnöke fogad a képviselőházban délután 5 órakor.

A posta- és táviráda vezérigazgatója fogad délben 12—2-ig.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

Liszt-kiállítás a Nemzeti Múzeumban. Nyitva 9—2 óráig és 4—7-ig. Belépődíj ninesen. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj ninesen.

— Háziipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj ninesen.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum régiség- tára 9—2-ig. — Aquincumi Múzeum 9—4-ig. — Erzsé- bet Múzeum 9—4-ig. — Fővárosi Múzeum 3—6-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Mu- zeum 10—1-ig. — Ráth Múzeum 10—4-ig. — Széchenyi Múzeum 10—12-ig. — Tanszermúzeum 3—7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—5-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—5-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyv- tára 9—12-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Sta- tiszikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvalevő képtárak: Angol művésznők kiállítása a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — Csuzi Károly és Varga Emil gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező- utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj 60 fillér. — Tornay János gyűjteményes kiállítása a Művész- házban (Krisztof-tér 2.) Nyitva 10—6-ig. Belépődíj 1 ko- rona. — Történelmi Képesarnok. Nyitva 10—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum régi képtára. Nyitva 10—2 óráig.

— A király. Bécsi jelentés szerint a király állapota ma is egész nap igen jó volt. A király az éjszakán át zavartalanul aludt és egész nap szaka- datlanul dolgozott. Délelőtt félkilenc órakor báró Bolfras főhadsegéd jelent meg a király előtt. Az audiencia féltizig tartott. Délelőtt tíz órakor a király báró Gautsch miniszterelnököt külön kihall- gatáson fogadta, amely tizenegy órakor ért véget, délután félgytől félkettőig Schiessl kabinetigaz- gató jelentését hallgatta meg.

— Kossuth Lajos Tódor Budapesten. Kossuth Lajos Tódor fivérének látogatására ma délben Bu- dapestre érkezett.

— Péter király Párisban. A végleg megállá- pitott program szerint Péter szerb király no- vember 12-én indul külföldi útjára, mely tíz napig fog tartani. A királyt külön udvari vonat viszi. Bazelben egy napot tölt és 16-án délután érkezik Párisba a boulognei pályaudvaron. A király a Quai d'Orsay-i külügyi palotában fog lakni.

— A hercegprimás nevenapja. Vaszary Kólos hercegprimás ma ünnepelte nevenapját. Ez alka- lomból a primási aulában délben egybegyűltek a fővárosi papság tagjai dr. Ott Ádám főesperes vezetésevel, a központi papnevelő intézet előljárósága dr. Robitzek Ferenc helyettes kormányzó vezetése- vel, a budapesti tábori papság Várady Géza apát, tábori főpap vezetésevel, az Egyetemi és Szent Imre Kőr küldöttsége Hanauer István vezetésevel, az Irgalmas-rend Thuróczy Kornél tartományi főnök vezetésevel, a budapesti hitoktatók Novák Lajos tiszteletbeli kanonok vezetésevel, az egyházi tanfelügyelőség Guasvenicz Vilmos vezetésevel, az esztergomi primási gazdasági tisztikar Vaszary Mihály igazgató vezetésevel, a primási jogtanácsosi ügyosztály Ziskay Antal vezetésevel. Az egybe- gyűltek, akikhez a primási udvar papjai is csatlá- koztak, Kohl Medárd püspök vezetésevel járultak a hercegprimás elé. Kohl püspök üdvözlőbeszéde után a hercegprimás mély meghatottsággal kö- szönte meg az üdvözlést és isten áldását kérte a megjelentekre. A hercegprimás a tisztelgők szá- mára díszebédet adott.

— A Fremdenblatt szerkesztője meghalt. Bécs- ből jelentik: Wilhelm Zsigmond, a Fremdenblatt szerkesztője ma rövid betegség után 62 éves korá- ban elhunyt.

— Új tengernagyok. A „Zeit” értesülése szer- int a király Ripper altengernagyot és Károly István főherceg altengernagyot tengernagyokká nevezte ki.

— Suttner Berta báróné Budapesten. A hábo- rus események a világ pacifistáit arra készítették, hogy beutazva az egész művelt világot, felvilágo- sítják a közvéleményt a háboru borzalmairól. Euró- pai körutat tesz most Suttner Berta báróné, az illusztris író, a Nobel-díj nyertese is. November 5-én, vasárnap Budapestre érkezik s a Magyar Béke-Egyesület meghívására az olasz-török há- boru s a békemozgalom ezimen előadást tart.

— Házasság. Kunstaedter Andor eljegyezte Benyovits Évikét. Benyovits Miksa butornagykereskedő leányát.

Dr. Mikó Ferenc miniszteri segédtitkár, az igaz- gatói miniszter titkára, ma házasságot kötött Bartal Jlyvel Pozsonyban.

— Csontos Károly meghalt. Csontos Károly kenesei volt plébános, aki ellen sikkasztás miatt eljárás van folyamatban, már egy félév óta a veszprémi törvényszék fogházában mint vizsgá- lati fogoly van elhelyezve. Jelenteltük, hogy Csontos tifuszban megbetegedett. Csontos tegnap hajnalban a veszprémi kórházban meghalt. Halála előtt visszatért a katolikus egyházba, meggyónt, megáldozott és azután rövidesen meghalt.

— Elöljöttétek az igazságügyminisztérium- ban. A király az igazságügyi miniszter előterjesz- tésére dr. Turjay Zoltán és dr. Nádasz Imre mi- niszteri titkároknak a miniszteri osztálytanácsosi címet és jelleget díjmentesen, Andorka Gyula mi- niszteri segédtitkárnak a miniszteri titkári, dr. Császár Károly miniszteri fogalmazónak pedig a miniszteri segédtitkári címet és jelleget adomá- nyozta.

— Egy érdemes professzor halála. Maywald József, a budapesti kegyesrendi főgimnázium nyu- galmazott tanára szombat este kilenc órakor, éle- tének hatvanharmadik évében hosszas szenvedés után a Schwartzler-szanatóriumban elhunyt. — Maywald egyike volt a legkitünőbb tanároknak, akinek halála a tanügy súlyos veszteség. Negyven évet töltött a tanári pályán, harmincz évig taní- tott a budapesti piarista gimnáziumban és az orsz- ág legképzettebb filológusai közé tartozott. Mikor 1909-ben negyven évi tanárkodása után nyugá- lomba vonult, volt tanítványai Bárczy István pol- gármester vezetésével szép ünnepség keretében fej- zték ki haláljukat és Liepold művészi plakettjével kedveskedtek neki, a király pedig tanügyi érde- meiert a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tü- nette ki. A jól megérdemelt nyugalmat nem sokáig élvezhette, mert súlyos idegbaj támadta meg. A gondos ápolás csak ideig-óráig enyhítette szenve- déseit, míg végre kétheti gyötrelmes vívódás után szívzselhűdés oltotta ki életét. Az érdemes tanfé- rü halála mindenfelé általános részvétet keltett. Holttestét a kerepesi-uti temető halottsházában helyezték ravatalra. Ma temették el délután három órakor.

— Óriási vasúti szerencsétlenség. Newyorkból óriási vasúti szerencsétlenség híret jelentik. A Pacific vonalán Rocksrover vasútállomáson hibás váltóállítást miatt egy expressvonat összeütközött egy tehervonattal. Husz utas meghalt, harmincz többé-kevésbé súlyosan megsebesült.

— Újabb vasúti sztrájk Angliában. Londoni jelentés szerint vasárnap számos angliai városban a vasúti munkások gyülekeket tartottak, amelyek- ben visszautasítják a vasúti bizottság legutóbbi jelentését, mert a munkásszakszervezeteket nem ismeri fentartás nélkül el. Több felüti fölhang- zott az a kívánság, hogy a szakszervezetek végre- hajtó bizottsága haladéktalanul vegye keresztül a béremelést és a munkaidő megrövidítését, ha pe- dig másképp nem lehet e követelések teljesítését elérni, úgy rendezzen általános sztrájkot.

— Toselliné emlékiratait elkobozták. Zágráb- ból jelentik: A törvényszék mai titkos tárgyalá- sában elrendelte Toselliné emlékiratainak elkob- zását és az elkobzott példányok megsemmisí- tését.

— „Yes“ porcellán-pouder a legjobb. 3 és 5 korona.

— Az állami alkalmazottak nagygyűlése. A Magyar Tudósító jelenti: A Magyarországi Díj- nokok Országos Egyesülete és az Igazságügyi Kezelő Tisztviselők Országos Egyesülete november 12-én országos nagygyűlést tartanak az állami alkalmá- zottak drágasági pótléka tárgyában.

— A selmezbányai katasztrófa áldozatának temetése. Farbak Gyula, a szerencsétlenül járt tenár temetése vasárnap ment végbe a város nagy részvételével. Az elhunyt kartársai, tanítványai, egyesületek és rokonok koszorú az aulában felállí- tott ravatalt teljesen elborították. A város igen sok épületén gyászlobogó lengett s a daloskór gyászadalával ért véget a temetés.

— A kolera. A belügyminiszter ma érkezett leiratában kimutatást közöl az október 22-től október 28-ig előfordult koleraesetről. A kimu- tatás szerint Magyarországon e hat nap alatt ösz- szesen öt koleraeset fordult elő, még pedig a bács- bodrogmegyei Molostorszegen 2, a komárommegyei Izsán 1, a krassószörénymegyei Berzaskán 1, a mesonmegyei Magyarakimlén 1. Ezek közül csak a legutolsó eset volt halálos. A belügyminiszte- rium közegészségügyi osztályától vett értesítés szerint a fehérmegyei Magyaralmásról egy, a tol- namegyei Ozd-Orjádról egy, a bácsbodrogmegyei Petrócz községlől egy és a torontálmegyei Fel- só-aradiról két koleraegyanus megbetegedést jelen- tettek.

— Az amerikai újságkirály meghalt. Newyorki jelentés Joe Pullitzer, az amerikai újságkirály, a Newyork World magyar származású tulajdonosa meghalt. Pullitzer József szegényen vándorolt ki Magyarországból Amerikába. Mindenféle vállalkozásba kezdett s mindegyik beütött. Mikor aztán vagyonra tett szert, megalapította a „Newyork World“-ot, amely ma a Newyork Herald-dal vetekedő egyik legnagyobb lapja Amerikának s amely milliókat hozott neki. Pullitzer évek óta betegeskedett, szemévilágát elvesztette. Halála hírére tavaly is híresztelték, de akkor egyik fiúere hunyt el, aki öngyilkos lett Bécsben. Rokonai vannak Aradon, de ők még nem kapták táviratot Joe Pullitzer elhunytáról. Az elhunyt felesége valamikor híres szép asszony volt. Munkácsy a festményén meg is örökítette.

— Rákóczi-ünnep Munkácson. Munkácson szép ünnepségek között leplezték le a Rákóczi-emléktáblát a mai Schönborn-féle kastélyban. Ott voltak a város és vármegye, élén dr. Gulácsy István alispán vezetésével. Az ünnepélyt Lehoczky Tivadar múzeum-egyleti elnök nyitotta meg. Dr. Tarczy Károly főgimnáziumi tanár szép beszédet mondott. A gróf nevében Nedeczey János kormányzó vette át az emléktáblát. Az ünnepélyen valamennyi testület képviseltette magát. A tábla gyönyörű keretét az ungvári agyagipari iskola mintázza.

— Kossy Andor letartóztatása. Néhány nappal ezelőtt megírták a lapok, hogy Kossy Andor ellen a pestvidéki törvényszék vizsgálóbírája közokirathamisítás miatt elfogató parancsot adott ki. Kossy Andor, aki a híres Simonidesz-pörnek egyik tanuja, Budapestről megszökött és most Bécsből értesítették a rendőrséget, hogy ott elfogták és átadták a Landesgerichtnek. A kiadatás iránt a pestvidéki királyi ügyészség fog intézkedni.

— Halálos vadászkaland a Vértón. Szeged város alatt, a Rókus-rézi temetőnél zúgálja a nádasait a Vértó. Dr. Lippai György állami főgimnáziumi tanár vasárnap a Vértónál vadászgatott. Két szárcsát sikerült lepuskáznia, de a tóba hullottak a madarak. A tóparthoz kikötve egy rozoga lélekvesztő himbálódzott és mivel a tanár nem értett az evezéshez, megszólította a parlon nézdegélő Barát János bérkocsis feleségét, ajánljon valakit, aki a csónakkal bánni tud. Barátné gyermekeit, Jósikát és Etelt hívta, akik a tanárral beveztek a tó közepébe. Amikor a szárcsák közelébe értek, hirtelen vihar keletkezett és egy erős hullám fölfordította a csónakot. A kisfiú rögtön elmerült, a tanár és a leányka a csónakba kapaszkodtak. Rövidesen eltemette a hullám a leánykát is. A gyermekek ugyan még egyszer a víz felszínére bukkantak, de mire a tanár kivívcskelt a partra, eltűntek a tó mélyében.

— Részlet sikerült robbantás. A Rózsadombon a szerpentin-ut építésénél a sziklákat dinamittal reszeltek. Ma délután, mikor az egyik sziklatömböt felrobbantották, nagymennyiségű kődarab zuhant a Margit-körút 2. számú házára. Az ablakok nagy részt betörték s az egyik emeleti szobában dolgozó Stefkó Irma és Strulzer Róza varróleányokat az üvegszilánkok megsebesítették. A mentők mindkettőjüket a Rókus-kórházba szállították, hol bekötötték sebeiket s azután hazaengedték őket.

— Amerikai párbaj. Solti László eltűnésével kapcsolatban a lapok azt írták, hogy amerikai párbajnak az áldozata és ellenfele Hollós Imre banktisztviselő volt. Hollós Imre ezzel szemben a következő nyilatkozat közzétételét kérte: A Solti László-féle állítólagos amerikai párbajra vonatkozólag a lapoknak az a közlése, mintha ellenfele én lettem volna, teljesen alaptalan, amennyiben én vele egy ittléte alkalmával, mint Szegedre való távozásakor jó baráti viszonyban voltam, amit kollégáim, akik az ő kollégái is voltak, igazolhatnak. Hollós Imre Frigyes banktisztviselő.

— Öngyilkosság az Opera előtt. Ma este egy fiatal leány kezében rózsacsokrot tartva hajtatott egy bérkocsiban az Andrássy-uton ki a liget felé. Amikor az Opera elé értek, a csokorból revolvert húzott elő és mellbelötte magát. — Az összecődült sétáló közönség gyorsan a mentőket hívta, akik az eszméletlen leányt a Rókus-kórházba szállították. Itt megállapították, hogy az öngyilkos Lejava Elza, tizennyolcz éves hajtogatóleány, aki menyasszony volt. Tettének okát nem tudják.

— Életuntak. Vasárnap reggel Spitzer Márton huszonnyolcz éves nyomdai gépmester Békés-utca 3. számú házában lévő kávéházában mellbelötte magát. Életveszélyes sérülésével a Rókus-kórházban ápolják. Szerelmi csalódás miatt akart meghalni.

— Halálozás. Kövessy Gyula nyugdíjas színész, aki majdnem harmincz éven át a legjobb vidéki komikusok egyike volt, tegnapelőtt Nagyszalontán meghalt.

Gróf Wass Jenő czegei kastélyában agyszélhűdés következtében meghalt. Wass Jenő a politikai életben nem szerepelt, de a szabadelvű pártnak volt mindig híve.

x Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31. sz. Színházi és varieté műsor. Kezdeté 8 órakor.

x Czim- és reklámtáblákat, nemesi czimereket készít Harsányi László. Budapest, VII., Hungária-körút 155. Telefon 170—12.

x Használt írógépeket, elsőrendűeket 30—75 százalék engedménnyel, jótállással, részletfizetésre is szállít az Újlaki-írógéptelep, Budapest, VII., Erzsébet-körút 28. Telefon: 122—60.

x Bob hűshajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Asta Nielsen, a világhírű művésznő ma este lép fel először az Apolló Színházban. A kitűnő művésznő a Nordisk Film Campagne legújabb szecziójának a *Perzselő Szenevedély* című 3 felvonásos társadalmi drámának főszerepét játssza. Partnerai a közkezdelt, világhírű dán színészek. A *Perzselő szenevedély* szerzője Fred Jörgsen dán író.

x A házbérgond egysz Budapestnek ma a legaktuálisabb témája. A legtöbb családban még nyomasztóba teszi a helyzetet, hogy a nők őszi toilette-gondja sines még megoldva. Ezen segít a Párisi Nagy Aruház új női konfekciós osztálya, ahol éppen a novemberi házbérgond valót tekintettel, csak 30 koronába kerül egy-egy elegáns, sikkos, a cég műhelyeiben készült kosztüm vagy raglán.

x Új pensio. Ötórta tea mellett, fényes vendégsereg jelenlétében nyitott meg tegnap a főváros legszébb és legelső pensiója, a *Bellevue Pensio*, mely berendezés, komfort szempontjából elsőrangú. A Zoltán-utca 8. szám alatt levő pensio kétségkívül az előkelő családok otthona lesz.

x A szerencse ugyszólván elébe jön Önnek, ha igyekszik most, mikor még nem késő, a nyeremény-rekordjáról híres Dörge Frigyes bankban (Kossuth Lajos-utca 4.) a már november 16-án és 17-én tartandó húzáshoz sorsjegyet beszerezni. Egész sorsjegyek 12 koronába, fél 6, negyed 3 és nyolczad sorsjegyek 150 koronába kerülnek.

Nyilttér.

Szavatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Műértő közönségnek

meglepő látványosságot nyújt

Hegedüs Zsigmond

Andrássy-ut 9. sz. alatt

ujjonnan átalakított műkereskedése. Nászajándéktárgyai és lakásdíszei első rangúak és olcsóságuknál fogva bárki által könnyen megszerezhetőek.

Kalmár F. Sándor

ny. m. kir. pénzügyi titkár adó- és illetékeket felülvizsgáló irodája
V., Dorottya-utca 14. ☎ Telefon 60-96.

Az edelényi vérfürdő.

— Indítványok a kérdésekre. —

Budapest, október 30.

A miskolczi esküdttörvényszék a tegnapi vasárnapon is folytatta Regula Ede bűnpörének tárgyalását. Még négy tanut hallgatott meg a bíróság s ezek lényegtelen vallomása után a bizonyítást kérdések megszövegezésére került a sor; a védő és az ügyész indítványa után a kérdések végleges megszövegezése czéljából a tárgyalást holnap reggelig felfüggesztették.

A mai tárgyalásról tudósításunk a következő:

Vasárnap.

Geöcze Bertalan elnök vasárnap 10 órakor nyitotta meg a főtárgyalást. Kihallgatták Sinka Gábor és Jericzky Kálmán 14 éves kovácsinasokat, akik azt vallották, hogy nem hallották, hogy Kovács Antal a gyilkosság éjjelén eltávozott volna hazulról. Regula tanuk szerint gyakran találkoztak Kovácssal a Czeislerék kocsmájában.

Vajda Géza és Kun József tanuk becsületes, jóra való embernek ismerték a vádlottat.

Farkas József és Kovács József csendőrök a Boldvában talált véres ing történetét mondják el. Farkas nem tudja bizonyosan, de Kovács határozottan állítja, hogy az ingen vérfoltok voltak láthatók. Kovács nem tartja kizártnak, hogy az ing egyes darabjai leszakadtak és a Boldvában maradtak.

Védő kéri a két utóbbi köztelmény jegyzőkönyvbe vételét.

Elnök a főtárgyalás folytatását ezután hétfő délelőtt 9 órára halasztotta.

A mai tárgyalás.

A mai tárgyalás kilencz óra után kezdődött. A tárgyalás elején Geöcze Bertalan újból lelkére beszélt a vádlottnak, hogy tegyen őszinte vallomást és vallja be, hogy egyedül követte el a gyilkosságot. Az elnök szavaira Regula sirni kezdett, majd így szólott:

— Semmi újabb mondani valóm nincs!

A bíróság azután elrendelte Kovács Antal, Zöldi és Ruffó megsebesítését, akikről Regula azt mondotta, hogy bűntársai voltak.

Majd az ügyész beterjesztette az esküdtekhez intézendő kérdéseket. A kérdések szövege a következő:

1. számú főkérdés: Bűnös-e vádlott, Regula Ede abban, hogy miután ebbeli cselekedetét előre tervezte s magát a bűnjolt képező fejszével is el látta, 1911. évi augusztus hónap 6-án reggel az Edelény községhez tartozó csárda helyiségben Czeisler Henriket a fejére mért többszöri fejszeesésekkel előre megfontolt szándékból megölte, igen, vagy nem?

A második és harmadik főkérdés ugyanezt a kérdést tartalmazza Czeisler Henrikre és Czeisler Gizellára vonatkozólag.

4. számú főkérdés: Bűnös-e vádlott Regula Ede abban, hogy 1911. évi augusztus hónap 6-án reggel az Edelény községhez tartozó csárdahelyiségben a Czeisler Henrik birtokában lévő és bűnjolt képező 1 darab száz és 2 darab ötven korona pénzt, mely vádlottra nézve idegen dolgot képezett, a pénz tulajdonosa, Czeisler Henrik birtokából ez ellen, továbbá a Czeisler Henrikre, Czeisler Gizella jelenlévő családtagok ellen azok megölésében nyilvánuló erőszakkal, jogtalanul eltulajdonította, igen vagy nem?

A bíróság azután felfüggesztette a tárgyalást, hogy a védő is előterjeszthesse kérdéseit. Három-negyed egy órakor Lengyel Zoltán védő bemutatta a kérdéseit, amelyek szándékos emberölésre s tettenek bűnsegédi minőségben való elkövetésére vonatkoznak. A bíróság a kérdések végleges megszövegezésére a tárgyalást holnap reggel kilencz óráig felfüggesztette, amikor a vád- és védőbeszédre kerül a sor. Az ítéletet valószínűleg holnap este fogják kihirdetni.

AGOBIAN és ADORJÁN

(állandó)

perzsaszőnyeg üzlethelyisége

IV., Váci-utca 30. szám. ☎ Haris-palotában MEGNYILT.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Opera. A főváros ama kulturizmézményei között, amelyek a jelenlegi mellett a jövő generációjáról sem feledkeznek meg és nagy szeretettel és megértő lelkesedéssel veszik ki részüket a serdülő ifjuság művészeti nevelésében, első helyen vezet a m. kir. Operaház, amely a multban sikerrel bevált délutáni ifjusági előadásokat az idén is felvette programjába. Hogy mennyire helyes és hálás ez az intenció, legjobban bizonyítja az Opera hátfő délutáni zsufolt nézőtere, melyről a legszebb köröség: minden szépért és nemesért lelkesedni tudó diákok és diákkisasszonyok hallgatták Gounod örökszép zenéjű „Faust”-ját. Helyes volt a darab megválasztása is, mert hiszen a klasszikus költeményre készült dalmű a legkönnyebben férközhetik a tulnyomóan középiskolai tanulókból álló közönség fogékony lelkiületéhez és helyes volt a szereposztás is, hogy ezuttal a nagyobb szerepeket is az Opera fiatalabb tagjai énekeltek. Mefisztó szerepében egy egészen új énekes Várkonyi Flórián, az Operaház ösztöndíjas tagja mutatkozott be a nehéz és erejét gyakran meghaladó szerep egyes momentumaiban egy biztató tehetség félreismerhetetlen jelét mutatta. Fausztot Arányi énekelte jó diszpozícióban és friss hangon, a kisebb szerepekben pedig Bäder Dóra és Dalnoki érdemelnek elismerést. A zenekart ifj. Arányi Emil vezette a nála immár megszokott nemes lendülettel és biztos energiával.

(*) „Szent Erzsébet legendája” új szereposztásban. Az a nagy siker, amelyet az Operaház művészeti személyzete Liszt oratóriumának: a *Szent Erzsébet legendájának* előadásával legutóbb a Liszt-ünnepségen aratott, Mészáros igazgatót arra indította, hogy megismételje ezt a kitűnő produkciót holnapután, szerdán, mérsékelt helyárral mellette. Új érdekességet kölcsönöz ennek az előadásnak az a körülmény is, hogy Zsófia örgróiné és Lajos örgróf szerepét jövő szerdán Hasulbeck Olga és Semere Árpád alakítják először. Az előadást Kerner vezeti. Ugyancsak megismétlik a legendát november 19-én, Erzsébet napján.

(*) Hangversenyek. A Liszt-ünnepségek lezajlása után teljes erővel indult meg vasárnap a hivatalos hangversenyszézon, amely az előjelekből ítélve annyi zenei eseményt fog produkálni, hogy azoknak száma előreláthatólag még a mult év eredményét is felül fogja múlni. Vasárnapra mindjárt két hangverseny is esett, délután a Waldbauerkvartett rendezte első kamarazenei produkcióját, este pedig Heinemann Sándor, a budapesti közönség kedvelt balladai énekes hallatta művészetét.

A két régebbi vonósnégyes-társulat, a Grünfeld- és a Kenény-féle, feloszlásával a Waldbauerkvartett fiatal művészei most már a szó legszorosabb értelemben, hors concours kultiválják a hangversenyterem dobogóján a kamarazene művészetét. Budapest. A nyári nagy szünet után játékokban megerősödvé, művészeti felfogás tekintetében megkomolyodva láttuk örömmel viszont ezt a lelkes ifjú művészcsoportot, amely nagy külföldi sikerek után tért vissza publikumához, az általa megteremtett legifjabb fővárosi publikumhoz. Budapest legönállóbban gondolkodó, snobizmustól mentes hangversenyközönségéhez, amely egész délután lelkesen ünnepelte őket. Haladásukat és művészeti elmélyedésüket legjobban igazolta az első hangverseny műsora, melyen Beethoven, Brahms és Schubert szerepeltek, csupa kényes feladatokkal előálló zenemű, amelyek a pompás együttes szinte didaktikus magyarázó előadásában színesen és elvonen jutottak a hallgatóság füléhez, sőt szívéhez. A klasszikus b-dur négyes (op. 18.) és Schubert romantikusan érzélgős z-moll kvartettja egyaránt gondos előadásban meleg átérzésben és friss lendülettel szólaltak meg. Brahms zongoranegyesében a zongoraszólókat Bartók Béla játszotta izzó temperamentummal, kitűnő technikával és congeniális művészetével járult hozzá a vonóshangszerek ifjú művészeinek sikeréhez. Őt is méltán és melegen ünnepelték.

Heinemann Sándor már régebbi idő óta kedvence a pesti közönségnek, amelyet Löwe elavult romantikájú balladáival hódított meg néhány évvel ezelőtt és amely szívesen hallgatja meg ma is, amikor nemes baritonjának az időtől megtépázott romjait hezza csak el a művész. Művésze az azonban ma is esoribatlan tökéletességével kap meg és különösen falzes pianoi szerepek igazi gyönyörűséget. Löweben persze ezuttal nem volt hiány, mellette Schumann meleg lírája dominált, a melyet teljes melegséggel tolmácsol Heinemann.

Ezeket kívül modern német dalköltők szerepeltek a gazdag műsoron, amelyet számos ráadással kellett megtoldania: a pesti publikum sokszor korholt abuzusa, mely a tetszés és lelkesedés legbiztosabb fokmérője. A dalokat diszkrétén és hozzáértéssel John Mandelbrot kísérte zongorán.

Hétfőn este Durigo Ilona asszony, számottevő külföldi sikerek után ismét művészeti pályafutásának kiinduló pontján, a Royal-terem dobogóján, lépett a közönség elé, hogy újabb fejlődését és értékes művészetének újabb kialakulását bemutassa. Előkelő műsorról jött, mely a dal fejlődésének egy jelentős alapját ölelte föl és bőséges alkalmat adott arra, hogy művészetét minden oldalról, teljes plasztikus megvilágításában csillogtassa. Kétségtelen, hogy a művész zenei készsége és előadóképessége a nyugati kultúra hatása alatt sokkal nemesebbé és tartalmasabbá vált, viszont azonban az éneklésében sok a modorosság, amely kissé tompítja az előadásával keltett művészeti impressziót. Hozzájárul ehhez a sajátos és énektechnika szempontjából nem egészen kifogástalan intonálása is, ami a helyes szövegkijítés rovására van; kis szépségihiba, amelynek eltüntetése azonban aránytalanul növelhetné művészetének értékét. A műsor első számában, a Bach „Máté passió”-jából való áriában fényesen beigazolta klasszikus stílusérzékét, a Beethoven- és Schubert-dalokban pedig gazdag organumának minden árnyalata előnyösen jutott érvényre. Brahms dalai azonban, pedig ez volt legnagyobb számban műsoron, nem alkalmasak kissé merev és hideg előadásához, az a mosolygó szívósság, amit minden Brahms-dalban megtalálunk, hiányzott belőle. Annál nagyobb volt a sikere a négy utolsó Liszt-dalnak, amelyek közül a Viktor Hugó szövegére írt „Comment disaient — ils” címűt meg is kellett ismételnie. A nem nagyszámú közönség nem kukarkodott tapsban és a műsor végén sok ráadást is kért és kapott. A zongorakíséretet külön művezeték tette Dienstl Oszkár játéka, a Bach-ária hegedűkíséretét pedig szépen játszotta Harmati Sándor

(*) Bartha Miklós szobra. Szobor pályázatokkal szemben, úgy látszik, már nemcsak a közönség, hanem a művészek is bizalmatlanok. Csakis ez lehet a magyarázata annak, hogy Bartha Miklósnak, a nagy magyar publicistának szobrára hirdetett pályázaton csak négy szobrász vett részt: Kolozsvári Szász Ferenc, Istók János, Horváth Géza és Tóth István. A jury már döntött: a kivittel Istókot bízták meg. A pályamunkákat ma délelőtt mutatták be a Szépművészeti Múzeum földszinti csarnokában az újságíróknak. A négy pályamunka meglehetősen monotonossággal áll egymás mellett és nemcsak első pillanatra, de hosszabb és behatóbb megtekintés után sem akad köztük olyan, amely különösebben megkapna, izgatna vagy gyönyörködtetne. — Mind a négy szobor polgári ruhában ábrázolja Bartha Miklóst, és így az alak külsejében csak annyi változatoságot tudnak elérni, amennyit éppen a modern férfidivat megenged. Feltűnő, hogy a diszmagyarral egyik szobrász sem gondolt. Az erélyt, az energiát, az ábrázolt genialitását a művészek egytől-egyig azal jelezték, hogy a szobor egyik lábával előre topant. Ez az előre dobbantott láb azonban mind-egyiknél rosszul és energiátlanul van megmintázva, még Istóknál is, pedig az ő pályaműve relatíve a legjobb. Ha a kivittel ezt a hibát jóváteszi, a Városliget fái között a tavasszal felállítandó Bartha-szobor lesz újabb művészeti disze rossz szobrokban sajnosan bővelkedő fővárosunknak. Érdekes az is, hogy egyik művész sem adott kalapot a szobor alakjának fejébe, vagy kezébe, holott a polgári ruha, sőt az egyik mintán a kézben tartott bot ezt indokoltá tenné. Talán ez a hiány is pótolható lesz még a kivittel!

(*) Az Operaházban holnap, kedden Offenbach fantasztikus dalművét, a „Hoffmann Meséi”-t adják. A hármas női főszerepet Sándor Erzsébet, Hoffmann — dr. Székelyhidé, a csodadoktort — dr. Dalnoki, az inast — Kertész Ö. Miklóst — Ambrusné, Antonia anyjának hangját — Váradi M., a többi szerepet Hegedűs, Várady Sándor, Mihályi, Ney B., Kárpát és Somogyi énekl. (Évi bérlet 137. szám, kezdete 7 órakor.) — Szerdán népszerű előadásul olesó helyárral a Liszt-ünnepségek alkalmával felelevenített „Szent Erzsébet legendája” kerül színre. (Bérletszűnet 57. szám, kezdete 7 órakor.)

* A kolozsvári drámacyklus. A kolozsvári Nemzeti Színház ma este Csokonay Vitéz Mihálynak egy soha elő nem adott vígjátékát mutatta be drámatörténeti ciklusának harmadik estéjén. A darabnak „Gerson de Molhereux, vagy az

ördögi Mesterségekkel Találtatott Ifjú” a címe s mekkapóan érdekes tükre a XVIII. századvégi magyar társadalomnak. Az előadás előtt dr. Janovics konferálta be a darabot, színes képekben állította a közönség elé azt a lázas, forrongó kort, amelyből ez a jókedvű vígjáték született. A mulatságos, kétfelvonásos vígjátékot három különféle másolatból alkalmazta színre dr. Janovics és a közönség ugyszólván végigkaczagta az egész előadást. A Gerson du Malhereux után az 1760-ból való „Omnia vincit amor” című Pálos közjátékot adták szintén nagy tetszés mellett.

(*) Liszt Ferenc szobra. Az Aradi Filharmoniai egyesület fényesen sikerült hangversenyt rendezett Liszt Ferenc születésének századik évfordulója alkalmából. A hangversenyen Thoman István és Somsich Andor fővárosi zongoraművészek is közreműködtek, akik két zongorán adták elő a „Maseppa” című szimfoniai költeményt és a magyar fantáziát. Thoman ezután néhány szólószámot játszott el nagy hatás mellett. A hangverseny tiszta jóvedelmét a budapesti Liszt Ferenc szoboralap javára fordítják.

(*) Karrikaturisták körképe. Nagy érdeklődésre tarthat számot az az elrnés és kedves öltet, amely festőművészeink és karrikaturistáink köréből indult ki és amely a budapesti élet ismert alakjait egy nagy körképen akarja a közönség elé vinni. A körkép, amelynek megalkotására Vadász Miklós, Faragó Géza, Szmeccsányi Pajtás Ödön, Józsa Károly, Pólya Tibor festőművészek vállalkoztak, tersangi meglepetésnek készül és a Belváros egyik terén lesz elhelyezve.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* Országos elmeorvosi értekezlet. Vasárnap délelőtt kezdődött meg a budapesti orvosegyesület dísztermében a VI. országos elmeorvosi értekezlet. A belügyminiszterium képviseletében Fáy Aladár egészségügyi főfelügyelő és Oláh Gusztáv elmeorvosi igazgató, a közoktatásügyi miniszterium részéről Tóth Lajos miniszteri tanácsos, az igazságügyminiszterium részéről Enmerling Károly miniszteri tanácsos, Bartha Richárd és Töröky Géza törvényszéki bírák, a honvédelmi miniszterium részéről Czékus Miklós törzserőfő, a budapesti egyetem orvosi kara részéről Moravcsik Emil udvari tanácsos, egyetemi tanár, a kolozsvári orvosi fakultás részéről Kenyeres Balázs egyetemi tanár, Budapest székesfőváros részéről Magyarovits Mladen, a Magyar Jogász-Egylet részéről Baumgarten Izidor kuriai tanácselnök jelentek meg. Képviseletük még magukat az igazságügyi orvosi tanács, a közegészségügyi tanács, az államrendőrség, a budapesti orvosegyesület, a budapesti hadtestparancsnokság, a közoktatói orvosok társasága, az Önkéntes Mentőegyesület, a Budapesti Orvosi Kör és Szenté váross tanácsa. A kongresszust a szervező-bizottság részéről babarezi Schwartz Ottó báró betegsége miatt Konrád Jenő miniszteri tanácsos nyitotta meg, akinek indítványára a kongresszus elnökévé Moravcsik Emil egyetemi tanár, udvari tanácsost választották meg, a kongresszus titkára pedig dr. Hudovernig Károly egyetemi magántanár lett. Az első kérdés, amelyvel az értekezlet foglalkozott, az volt, hogy lehet-e és kell-e a magánjogban egy korlátozott beszámíthatóságnak megfelelő fogalmat alkotni. Ebben a kérdésben az első előadást Friedmann Ernő ügyvéd tartotta. Utána Konrád Jenő miniszteri tanácsos szólalt fel, majd Szász Béla miniszteri tanácsos indítványozta, hogy a polgári törvénykönyv megfelelő szakaszába a következő kategóriát is vegyék fel: „Aki a cselekményt oly állapotban követte el, midőn akaratelhatározása elmebaj, elmezavar vagy öntudatlanság következtében nagy fokban korlátozott volt, anélkül, hogy ki lett volna zárva, az úgy felel, mintha a cselekményt gondatlanságból követte volna el.” Az értekezlet második ülése délután négy órakor volt. A délutáni ülés első tárgyaként a következő kérdés szerepelt: Melyek a korlátozott beszámíthatóságnak törvény által elsorolható esetei? Milyen eredményt jártak az Angliában és az Egyesült-Államokban degeneráltak részére nyitott telepek. Az 1. pont előadója Németh Ödön egyetemi magántanár volt. Utána Finkel Ferenc jogakadémiai tanár terjesztette elő véleményét és javaslatait a kérdésre vonatkozólag; majd Dánóth Gyula egyetemi tanár az eruthophobiáról (pirulástól való félelem) tartott előadást. A délutáni ülés folyamán Stróbl Vilhelmből tartott előadást az epilepsziások és elmeorvosi intézeteink, Mandel Ignác pedig Az alkoholszichózisok aethiologiájához ezimmet tartott előadást. — Ezután a délelőtti előadásokkal kapcsolatosan megindult vitában az értekezlet azt határozta, hogy a korlátozott beszámíthatóságnak a magánjogba való bevétele oly nagyfontosságú kérdés, hogy ebben csak az értekezlet munkálatainak megjelenése után fog egy későbbi értekezlet

háromszori. Ma délelőtt folytatták az országos elme-orvosi értekezlet tanácskozásait. A délelőtti ülés főtárgya a züllött gyermekek pszichopátiája és szociálhigiéniája volt. A kérdés első előadója Szana Sándor, a budapesti állami gyermekmenhely igazgató-főorvosa volt. Utána a kérdés második előadója, Ranschburg Pál egyetemi magántanár tartott igen érdekes előadást a züllött gyermekekről. Előadását, amelyben külföldön is elismert vizsgálat módszereit és azok eredményeit ismertette, tanulságos példákkal és megfigyelésekkel illusztrálta. A kérdéshez dr. Deutsch Ernő főorvos, Szigeti Henrik temesvári törvényszéki orvos és mások szóltak hozzá. A délelőtti ülés utolsó előadását Fabiny Rudolf elmeegógyintézetű főorvos tartotta az elmebajoknak a magyar elmeegógyintézetek jelentéseiben található statisztikai beosztásáról. Az értekezletet délután négy órakor folytatták.

A délutáni ülésen az első előadó Mandel Ignác főorvos volt, aki a kórházi elmeosztályok figyelt ismertette igen érdekesen. Utána Goldberger Márk olvasott fel a zsidók kriminalitásáról. Hegyi Mózes előadása után Reuter Camilló a paranoia kérdéséről értekezett. Utána Fischer Ignác főorvos az elmebetegségek felismerésének nehézségeiről tartott előadást. Végül Töl Ferencz egy igen aktuális kérdésről, a salvarsan alkalmazásáról szólt emme- és idegbetegyeknél. Tapasztalatai szerint a kísérletek eredménye nem kielégítő. Észlelték ugyan hónapokon át tartó javulásokat és a hágerinczorvadást fájdalomnak enyhülését, de végleges eredményt nem tapasztaltak. Néhány kisebb jelentőségű indítvány és Hudovernig Károly titkár jelentésének előterjesztése után az elnök zárószóval az értekezlet véget ért.

* Kiszaludy emléke. Téten, Győrmezőben, azon a helyen, ahol Kiszaludy Károly szülőháza állott, díszes emléket emeltek, amelynek leleplezése vasárnap ment végre. Az emlékmű előtt Beöthy Zoltán mondott beszédet. Az ünnepi szónok Lippay Zoltán földbírtokos volt, az emlékműbizottság elnöke. Szávay Gyula szép beszédében a debreczeni Csokonai-Kör üdvözlét tolmácsolta. Ezután a győri ének- és zenegyulek előadta Kiszaludy Károly egy dalát, amelyet dr. Angyal Armand zenésített meg. Lippay Zoltán átadta a szobrot Tét község előjáróságának, amelynek nevében Kalmár László bíró vette át. Ezután a koszorukat helyezték el az emlékmű talapzatán. Délben banket volt és este táncmulatság fejezte be a sikerült ünnepet.

* A Magyar Tudományos Akadémia ma tartotta ülést Berzeviczy Albert v. F. t. t. elnökkel. Az ülés első tárgya Ilsvay Lajos rendes tag emlékbeszéde volt Berthelot Marcelin külsőtag felett, aki egyike volt a világ legelőkelőbb kémikusainak. A szép emlékbeszéd után Heinrich Gusztáv főtitkár referált a folyó ügyekről.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

◎ Uj világrekord. Warchalowsky aviatikus a Wiener-neustadti repülőtérén egy autoplánon három utassal 45 percnyi repülést végzett és ezzel túlszárnyalta Bussan aviatikus világrekordját.

◎ Orville Wright új repülőgépe. Newyorkból jelentik, hogy Orville Wright, aki motornélküli repülőgéppel nemrég már 9 másodpercig tudott a levegőben maradni, most újabb nagy sikert ért el, amennyiben múlt szerdán Kill Devil Hillben kétszáz láb magasságban 9 percig és 45 másodpercig maradt mozdulatlanul a levegőben. A repülés 80 kilométeres óránkénti sebesség mellett történt és Orville Wright a repülés után kijelentette, hogy a repülés problémája most már végleg meg van oldva. A szárnyaknak mozgásukkal minden motorerő nélkül a levegőben lehet tartani a repülőgépet és így az új Wright-féle repülőgép, motorral felszerelve, a repülőgép tökéletes alakját fogja szolgálatni. A leszállás könnyen és simán történt. A nézők el voltak ragadtatva a repülés szépségétől és egybehangzóan kijelentették, hogy Orville Wright repülése semmiben sem különbözött a madárrepüléstől. Egy újságíró előtt Orville Wright azt mondta, hogy egy év alatt valamennyi jelenlegi aeroplán-rendszer le fog tűnni, mert az ő rendszere valamennyit felül fogja múlni.

◎ Nemzetközi aviatikus kongresszus. Bécs jelentés szerint november 20-án kezdődik meg Rómában a nemzetközi aviatikus kongresszus. A kongresszusra eddig igen sokan jelentkeztek, de Magyarországból még senki sem. Az aviatikusok jövő évi nemzetközi kongresszusa Bécsben lesz.

FŐVÁROS.

A fizetésrendezést és a státusz-szervezést jóváhagyták.

Ma érkezett le a jóváhagyás a fővároshoz. Budapest, október 30.

Csaknem félesztendei várakozás, vágyakodás és reménykedés után a főváros tisztviselői kara ma kapta hírül a polgármesteri hivatal utján, hogy a belügyminiszter a tisztviselők fizetésrendezéséről és a státusz-rendezéséről szóló szabályrendeletet legnagyobb módosításokkal jóváhagyta. De úgy a tanítószemélyzet fizetésrendezése, valamint az állás- és szolgák fizetésének rendezése még mindig nélkülözi a kormányhatósági jóváhagyást és így abba a nagy örömbé, melyet a miniszteri leirat a tisztviselők körében a mai napon keltett: fájdalomosan és szenvedőn vegyül a tanítók és a városi szolgaszemélyzet felajdálása. Nem is értjük, hogy ha már a miniszter végre meghallotta a tisztviselők kesergését, miért nem tapasztotta be egyben a tanítók és a szegény szolgaszemélyzet sebéit is, és miért kelti fel bennük az irigységet és féltékenységet, amikor az ő sorukon való javításnak miniszteri pecsétje úgy sem várthat már sokáig magára.

A miniszter — mint említettük — több apróbb módosítását követeli úgy a fizetésrendezésről, valamint a státuszrendezésről szóló szabályrendeletnek. A státusz-rendezés dolgában egységes szabályrendeletet kíván a miniszter és azt, hogy a főjegyzői állást nem szabad megszüntetni, hanem ahelyett esetleg főjegyző-tanácsosi állás szerveztessék. A harmadik alpolgármesteri, az öt új tanácsosi, az új főjegyzői állások szervezése, a középítési igazgatói állás megszüntetése és műszaki állások szervezése ellen nincs észrevétele.

A fizetésrendezés tekintetében sokkal több a módosítás. Így kimondja egyebek között azt a rendelkezést, hogy egyes állások betöltése nem az illetékes osztály legalsó fokozatára megállapított illetmények törtéjék, nem hagyja jóvá, mert ez a rendelkezés a fizetési osztályok egységes rendszerének megbontására vezetne. Kifogásolja, hogy a több fizetési osztályba tartozó állásoknál a magasabb fizetési osztályba való automatikus előlépésre a várakozási idő betöltése is jogot biztosít. Ez a rendelkezés nemcsak pénzügyi szempontból lenne hátrányos, hanem az egyes fizetési osztályokra nézve megállapított létszámot is folytonos ingadozásnak teszi ki. Mindezeknél fogva a magasabb fizetési osztályba hivatalból való (automatikus) előlépést általános szabályként csak üresemes esetekre kell biztosítani. Várakozási idő alapján pedig kivételképpen azoknál az állásoknál kell a magasabb fizetési osztályba való előlépést megengedni, amely állások (főszámvevő, stat. hiv. aligazgató, könyvtári igazgató, köztisztviselői igazgató, vásárcsarnoki igazgató, tüzoltó főparancsnok, főlevéltáros, könyvtári aligazgató, vásári igazgató stb.) több fizetési osztályal vannak ugyan szervezve, de amelyekre mindenkor csak egy-egy tisztviselő van alkalmazva. Kívánja a miniszter, hogy a főváros a szabályzatot teljesen dolgozza át, de mindamellett megengedi, hogy a székesfőváros közönsége a szabályrendeletnek a nem kifogásolt részében való elelbeléptetése iránt a szükséges intézkedéseket már most megtéhesse. Azoknak a megvalósítását a polgármester az évi december elsejére tűzte ki.

)(Küldöttségek a polgármesternél. A nyit piacokon ipari cikkarusainak küldöttsége ma délen tisztelgett dr. Bárczy István polgármesternél, akit arra kértek, engedné meg, hogy ők délután három óráig egyhuzamban árusíthassák cikkeit. A polgármester megígérte, hogy az ügyet tanulmányozni fogja. — Gyermely komáromgyeji község egy küldöttsége kereste ma fel Hock János orsz. képviselő vezetésével a polgármestert, akinek egy memorandumot nyújtott át. Ez a memorandum azokra az intézkedésekre mutat rá, amelyekkel a küldöttség szerint enyhíteni lehetne a drágaságon. A polgármester átvette a memorandumot és kijelentette, hogy tartalmával foglalkozni fog. — A Székesfővárosi Polgári Iskolai Tanácsok Köre és Budapesti Tanítótestület elnöksége is küldöttségileg kereste fel dr. Bárczy István polgármestert a fizetésrendezés és a választások ügyében. Dr. Bárczy István polgármester kijelentette, hogy véleménye szerint a fizetésrendezés főhatósági elintézője már legközelebbre várható s mivelhét lekövetkezik, nincs akadályva annak, hogy a közoktatási ügyosz-

tály javaslata alapján a pályázatot azonnal kiírják és annak nyomában a tanács a választásokat meg-ejtse.

)(A járhatatlan utcák. Általános panasz, hogy a főváros utcái csaknem állandóan járhatatlan állapotban vannak, ami a közforgalom, de különösen az ipar és kereskedelem szempontjából kellemtelen és hátrányos következményekkel jár. E miatt a belügyminiszter leiratot intézett a fővároshoz. A miniszter — bár szükségesnek tartja a munkálatok keresztülvitelét — annak a vélekedésének ad kifejezést, hogy a munkálatokat ne egy időben hajtsák végre és ne bontsanak fel egyszerre több főközlekedési utvonulatot és egész uttesteket, hanem végezzék a munkálatokat párhuzamos utvonalak nyitvahagyásával szakaszonként. Felhívta a belügyminiszter a polgármestert, hogy megfelelő módon intézkedjen az iránt, hogy a főváros kövezési munkálatai, mint a közúti utak és egyéb, a közterületet igénybe vevő vállalatok által foganatosítandó és a kövezet felbontásával járó munkálatokat oly módon végezzék, hogy az utcái közlekedés hátrányt ne szenvedjen. A polgármester sürgősen intézkedett a miniszteri leirat végrehajtása iránt.

)(Uj kórházi orvcsok. A főpolgármester a duna-jobbparti közkórházhoz dr. Kaszper Károlyt alorvossá és dr. Stühmer Frigyeszt segédorvossá, a dunabalti közkórházhoz dr. Kardos Jenőt és dr. Margalits Istvánt segédorvossá nevezte ki.

)(A földmivélsügyi miniszter és a sertésszállás ügye. A tanács még a múlt év folyamán felterjesztést intézett a miniszterhez, amelyben felhívta a figyelmét arra a mozgalomra, amely a kőbányai sertésszállás-telkeket a rájuk kebelezett telekkönyvi korlátozás alól feloldani akarják. A tanács a földmivélsügyi minisztert felkérte, hogy ebben a kérdésben tudassa álláspontját a fővárossal. A miniszter ma leirt a fővároshoz és maga is helyesnek tartja, hogy a kőbányai sertéshizlaltelpeket a változott viszonyokra való tekintettel mai helyén megszüntessék. Tekintettel azonban azokra a fontos közzgazdasági érdekekre, amelyek egy ilyen telep fennállásához fűződnek, elkerülhetetlenül szükségesnek tartja a miniszter, hogy megfelelő új telep létesítéséről gondoskodás történjen. Kijelenti a maga részéről, hogy a telep létesítésére irányuló törekvést támogatni hajlandó, amennyiben az ott szükséges állategészségügyi szolgálat ellátását a földmivélsügyi tárca terhére vállalja. A szabad sertésvágás fejlesztését, miután ez sem a bel-, sem a külforgalmat elátni nem bírja, a miniszter céltalannak tartja.

)(Milliók — uj iskolákra. A belügyminiszter az iskolai építkezések ügyében ma leiratot küldött a fővároshoz. Ebben jóváhagyta az idén építendő hat új iskolára megszavazott 6,180,000 koronás kiadást, valamint azt, hogy a már kész 30 új iskolát 450,000 korona költséggel berendezék.

)(A főváros és a drágaság. A drágaság ügyében tudvalevőleg vegyes bizottság alakult a pénzügyi, közlelmzési és vásárcsarnoki bizottságok kiküldöttjeiből. A bizottság ma tartotta első ülését és hosszas vita után abban állapodott meg, hogy a közlelmzési ügyosztálytól részletes adatokat kér a drágaság leküzdésére teendő intézkedésekhez s azok alapján fogja a tárgyalásait folytatni

TANÜGY.

= Katholikus tanáregyesület. A Katholikus Középsikolai Tanáregyesület igazgató-tanácsa tegnap délelőtt tizenegy órakor a Szent István-Társulat kistermében dr. Máty Engelbert, kassai tankerületi kir. főigazgató, egyesületi elnök vezetésével igazgatótanácsit ülést tartott. Az elnök megnyitó beszédében hivatkozott arra, hogy az ülést az egyesület számos tagjainak kívánságára hívta össze, hogy az egyesület állást foglaljon az Országos Középsikolai Tanáregyesület választmányának legutóbbi határozataival szemben. Az ülés egyhangulag a következő határozatot hozta: „Az Országos Középsikolai Tanáregyesület választmányának a tőlük el nem választható megokolás teljesen bántó érzélatot ad, a katolikus tanárk vallásos érzületét és egyéni önértéket mélyen sértik; éppen ezért a Katholikus Középsikolai Tanáregyesület igazgató-tanácsa e határozatoknak sértő érzélat ellen erőlyen tiltakozik és különösen is állást foglal a négy határozat ellen, mely szerint „a jövőben felekezeti középsikolákat az állam ne szervezzen és ily felállítandó intézeteket ne se gelyezzen; minthogy ezen határozatot hitvallásos iskoláinkra nézve egyenesen sérelmesnek tartja. Együttal az igazgató-tanács ama meggyőződésének ad kifejezést, hogy immár a Katholikus Középsikolai Tanáregyesületet szellemi, vagy anyagi erejükkel támogassák, mert hiszen az Orsz. Középsikolai Tanáregyesület tagjaira nézve erkölcsi-leg lehetetlenült vált az, hogy az Országos Közép-

iskolai Tanáregyesület tagjai egy részének a katolikus vallásos érület és világfelfogás ellen való terrorisztikus támadásai miatt az együttműködés többszöri kísérlet után is sikertelennek bizonyult. A határozat kihirdetését a jelenlévők hosszantartó tapsal fogadták. Végül az üléstől üdvözlő táviratot küldtek dr. Hajdu Tibor pannonhalmi főapátnak és báró Barkóczy Sándor miniszteri tanácsosnak.

Polgáriskolai tanárok gyűlése. Az 1912. évi költségvetés nyilvánosságra került adatai élénken foglalkoztatják a közoktatás különböző ágazatainak tanszemélyzetét és a javaslat legerősebb csalódot keltette a nem állami polgáriskolai tanárság körében. Ma délelőtt 9 órakor a Tanító Ház disztermében népes értekezletet tartottak, melyen sok polgáriskola képviseltette magát. Az értekezlet elnökévé a mozgalom szervezőjét, a múlt évi kongresszus titkárát, *Biró Márk* polgáriskolai ez. igazgatót (Nagyvárad), titkárrá *Sebestyén Árpád* tanárt (Pozsony) választották meg. *Biró Márk* elnök részletesen beszámolt a szervezés munkájával. Többen szólottak az elnöki előterjesztéshez. Az indítványokat elfogadták, a további agitáció módozatait megbeszéltek. Az ülés után *Barabás Béla* orsz. képviselő vezetése alatt tisztelet gróf *Zichy János* kultuszminiszternél, akit *Biró Márk* igazgató kért, a tanárság kívánságainak teljesítésére. Gróf *Zichy János* a legrészletesebb módon fölvilágosította a süldöttséget, hogy a kormány a törzsfizetéseket egész a VIII. fizetési osztály első fokáig kiegészíti, többire vonatkozólag határozott ígéretet tesz, hogy a legrövidebb idő alatt rendezni fogja. A küldöttség *Balogh János* államtitkárt kereste fel, hol *H. Fekete Péter* volt a küldöttség szórnoka.

Mosonmegyei iskolaegyesület. Magyaróváron tegnap délután alakult meg Szontagh Jenő főispán vezetésével a Mosonmegyei Magyar Iskolaegyesület, mint az országos iskolaegyesület fiókja. Szandry igazgató a egyesület céljait és fontosságát ismertette, Ruff Andor titkár a taggyűjtésről számolt be, míg Hoffner főtitkár betervezte az alapszabályokat, amelyeket elfogadtak. Végül *Kürner Gyula* tanfelügyelő a munkaprogramról tartott szép előadást.

TÖRVÉNYSZÉK!

§ A bírák áthelyezhetetlensége és nyugdíjazása. Az Országos Birói és Ügyészi Egyesület pozsonyi közgyűlésén arra utasította az egyesület igazgató-ságát, hogy az igazságügyi kormány ama terve ellen, amely szerint az ítélőbíró négy éven keresztül áthelyezhető és nyugdíjazható legyen, — alaposan megokolt előterjesztésében tiltakozzon, miután a közgyűlés az igazságügyi kormány tervét a birói függetlenség elvébe ütköztetnek tartja. Ezt az előterjesztést *Grecksák Károly* kuriai biró, az Országos Birói és Ügyészi Egyesület elnöke ma nyújtotta át a magyar országgyűlés képviselőházának és *Székely Ferencz* igazságügy-miniszternek.

§ Egy szövetségi igazgató uszorapöre. A gyengeelméjű és elmebelegység miatt gondnokság alá helyezett *Epperlein Oszkár* gépészmérnök, a Fegyver- és Gépgyár Részvénytársaság igazgatója 1907. április 10-én egy 600 koronás váltó ellenében 470 koronás és május 25-én egy 500 koronás váltó ellenében 390 koronás kölcsönt vett fel *Taraczi Taraczi Ferencz* pénzügynöktől. Mikor a 600 koronás váltó lejárt, *Taraczi* a váltót perelte és lefoglaltatta *Epperlein* gépgyári fizetését, azonkívül felülfoglaltatta lakásán található ingóságait is. *Epperlein* ekkor egyezséget kötött *Taraczi*val a fennálló követelésekre vonatkozólag. Mivel azonban az egyezséget nem tartotta meg, *Taraczi* mindkét váltót peresítette, csak-hogy nem a saját neve alatt, hanem *Schneider Mátyás* péczeli fodrász nevében. Erre azután *Epperlein* uszoravéség miatt följelentést tett a pénzügynök ellen, aki a megindult uszoraperben azzal védekezett, hogy a pénzt nem ő adta, hanem csak közvetítette. A 600 koronás kamalót és 100 korona közvetítési díjat, az: 500 koronás kölcsönből pedig a 8 százalékos kamaton felül 60 korona közvetítési díjat számított fel. A pénzt sem ő adta, hanem a 600 koronás váltó kölcsönösszegét *Tóth György* adta, az 500 koronát pedig *Schneider Mátyás* péczeli fodrász. Miután *Taraczi Ferencz*nek ez a védekezése a vizsgálattal folyamán megzafolást nem nyert, a kir. ügyészség kétréndbeli uszora vétségéért emelt ellene vádat. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntetőtörvényszék *Madarassy* biró elnöklésével. A tárgyaláson a sértett *Epperlein Oszkár*, aki jelenleg egy külföldi szanatóriumban gyógykezelés alatt áll, nem jelent meg és ezért a bíróság dr. *Aranyitzky* kir. ügyész indítványára a mai főtárgyalást elnapolta.

§ A konstantinápolyi politikai gyilkosság. Konstantinápolyból jelentik: A büntetőtörvényszék most tárgyalja *Nazim bey*, a szerzeszi képviselő fiérének és *Nazim bey* szolgájának pörét, a kiket azzal vádolnak, hogy *Seki* bejt, a „*Sehrah*” című ellenzéki lap szerkesztőjét meggyilkolták. A tegnapi tárgyalás érdekes leleplezéseket hozott nyilvánosságra. A „*Sehrah*” lap tulajdonosa, *Mehmed Haireddin*, azt vallotta, hogy a lap megalapítása, melyben *Seki* beynek volt legnagyobb érdeme, volt a motivuma a gyilkosságnak. *Seki* bey különböző közleményekkel a lapban oly tényeket akart nyilvánosságra hozni, mely a pénzügminisztériumi és közmunkaügyi minisztérium egyes magas funkcionáriusait nagyon kompromittálta volna. *Seki* bejt, aki a Dette publique osztályfőnöke is volt, itteni hivatalában különböző okmányokat rejtett el, különösen *Dzsavid* bejt pénzügminisztériusége idejéből. *Saban* hadnagy tanu felolvasta az elhunytához intézett egyik levele másolatát, melyben felvilágosítást kér a *Dzsavid* bejt pénzügminisztériusége alatt elhatározott kölcsönök ügyében történt egyes szabálytalanságokról, hogy ezekről azután a szalonikii központi bizottságnak jelentést tegyen, ami tényleg meg is történt. *Dzsavid* és *Talaat* lemondása a pénzügyi, illetve belügyi tárczáról a központi bizottságnak erre vonatkozó titkos határozatait folytán ment végre.

§ Elfogott váltóhamisító. A pestvidéki törvényszék vizsgálóbírája néhány nappal ezelőtt elfogató-parancsot adott ki *Kossy Andor* volt pénzügminiszteri számvizsgáló ellen váltóhamisítás

miatt. A bécsi rendőrség ma táviratban értesítette a főkapitányságot, hogy *Kossy Andor* Bécsben elfogták.

§ A népligeti rabló. *Kaczirsz* (*Kaczér*) *Rezső* közművesegéd, aki különböző betöréses lopások miatt már nyolcz ízben volt büntetve, legutolsó büntetését ez év július 2-án töltötte ki. Mikor hazakerült a fegyházból, ahelyett, hogy a tisztességes életmódra adta volna magát, kiment a Népligetbe és itt egymásután támadta meg a magános nőket. A rendőrség csakhamar elfogta *Kaczér* *Rezsőt*, aki ellen a kir. ügyészség három rendbeli rablás büntetése miatt emelt vádat. Ma tárgyalta ezt rablási bűnügyet a büntetőtörvényszék esküdt-bírósága dr. *Mikovich* biró elnöklete alatt és a vádlottat, aki tagadta bűnösségét, hat évi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen a vádlott és védője semmisségi panaszszal élt.

SPORT.

() **Bécsi versenyek.** Az utolsó nagy versenyek az évnek teljes realitással értek véget s ez talán némi vigaszt nyújt azért a sok csalódásért, ami a fogadókat jóformán minden nagyobb versenyünkben érte. A *Henckel Memorial*-t az előzetes favorit *Foker* nyerte meg, de hogy oly fölényrel bánjon el ellenfeleivel, azt nem hittük. *Good Morning*-ról bebizonvult, hogy nincs állóképessége vagy pedig örökké számító tulajdonosa már most valamelyik jövő évi versenyre handicapolja. Az orosz ló: *Saul* csak 1200 méteren át játszott szerepet s azért teljesen kész lett. Meglepetés a futamban *Auwinkel* második helye. A mezőnyben még *Oiseau*-nak és *Wermuth*-nak volt némi szerepe. A *Buccaneer* versenyt *Lira* ugyanoly stílusban nyerte, mint *Poker* az ő versenyét. Az orosz ló egészen a táv elzopig a hátulsók között kullogott; itt hihetetlen rúshel tört előre s látszva utasította a második helyre a már nyerőnek hitt *Vivid*-et. *Chilperic*-nek kissé hosszú volt a táv, ugyszintén *Hochstadt*-nak és *Briton*-nak is. Részletes eredmény a következő:

I. **Eladó kétévcsék Landicapja.** Díj 3000 korona. Táv 900 méter. 1. *Budeseo Gy.* pk *Biserta* 50 és fél kg (*Gulyás*), 2. *Gesztenye* 42 és fél kg (*Schluster*), 3. *Vilám* 57 kg (*Janek*). Futottak még: *Raby* II., *Jako*, *Répa*, *Minca*, *Joszté*, *Inezi*, *Vasas*, *Anyuzsi*, *Musette*, *Julia*, *Veinard*, *Netter*, *Kaefer*, *Lina*. Biztosan egy és fél hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. Tot: 10:110, 20:60, 112, 57.

II. **Leopoldsbégi díj.** (Gátverseny. Háromévesek.) Díj 6000 korona. Táv 2400 méter. 1. *Szemere M.* sk *Livia* 53 kg (*Smuty*), 2. *Rosalie* 62 kg (*Slinu*), 3. *Ily* 55 és fél kg (*Fries*). Futottak még: *Curly*, *Beggar*, *Freude*, *Petiotte*. Igen könnyen négy hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. Tot: 10:28, 20:24, 24, 22.

III. **Gróf Henckel Hugó-émlékverseny.** (Kétévcsék.) Díj 20.000 korona. Táv 1600 méter. 1. *Dreher A.* stpm *Poker* 54 kg (*Hewitt*), 2. *Auwinkel* 54 kg (*Varga*), 3. *Good Morning* 54 kg (*Janek*). Futottak még: *Oiseau*, *Saul*, *Wermuth*, *Mokan*, *Jaquemart*. Könnyen négy hosszal nyerve, két és fél hosszal harmadik. Tot: 10:20, 20:29, 69, 44.

IV. **Gourmand-handicap.** (Kétévcsék.) Díj 5000 korona. Táv 1100 méter. 1. *Br. Kehrtritz* Zs. sk *Partá* 51 és fél kg (*Smejda*), 2. *Magali* 45 és fél kg (*Balusehka*), 3. *Au* 55 és fél kg (*Guttman*). Futottak még: *Nem*, *Erikönig*, *Herzkönig*, *Rappelkopf*, *Love* me, *Marasesti*, *Visz*, *Bartek*, *Marsell*, *Dara*, *Rahl*, *Giddy* *Girl*, *Charon*, *Fele se tréfa*, *Duty*. Biztosan háromnegyed hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot: 10:120, 20:70, 60, 131.

V. **Buccaneer-verseny.** Tiszteletdíj és 20.000 korona. Táv 3200 méter. 1. *Widzovi* ménes 36 pk *Lira* 51 kg (*Winkfield*), 2. *Vivid* 47 és fél kg (*Vivian*), 3. *Chilperic* 55 kg (*Carlsbake*). Futottak még: *Hubertus*, *Arno*, *Hochstadt*, *Briton*, *Variente*, *Ksiaze* *Pan*. Igea könnyen négy hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Tot: 10:31, 20:26, 28, 25.

VI. **Háromévesek akadályversenye.** Díj 4000 korona. Táv 3200 méter. 1. *Oberweideni* ménes stpm *Pozsony* 66 és fél kg (*Aylin*), 2. *Patikáros* 70 és fél kg (*Fries*), 2. *Elgin* 66 kg (*Szente*). Futottak még: *Daemon*, *Coquette*, *Galambom*. Biztosan egy hosszal nyerve, holtverseny. Tot: 10:25, 20:21, 21, 21.

VII. **Vigasz-handicap.** Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. *Mr. Wood* 36 sm *Parmenter* 44 és fél kg (*Schluster*), 2. *Malina* 44 és fél kg (*Guttman*), 3. *Akbar* 40 és fél kg (*Korb*). Futottak még: *Gerbeaud*, *Alfa*, *Maganzó*, *Rose d'Amour*, *Latarnik*, *Mirabeau*, *Csoka*, *Lenzendorf*, *Gunther*, *Boule de neige*. Könnyen két hosszal nyerve, egy és fél hosszal harmadik. Tot: 10:33, 20:30, 56, 46.

Budapesti Szanatóriumok és Gyógyító Intézetek Egyesülete.

A) Intézetek bejáró betegeknek.

Dr. Schiff Kálmán Testgyógyászati, svédgymnastika, gép-torna, speciális gyermek-torna, massage, forróleg- villanyfürdő.
V., Nagykorona-utca 20.

Dr. Batizfalvy-féle Vizsgyógymód, villamos kezelés, diétás kezelés, hőfürdők, napfürdők, Hízaló-sóványító kúra. Bejáróknak is.
VII., Aréna-ut 52.

Dr. Hőnig Iszó A villamosítás minden nemű (Elektrómágneses, Arsonval, kélfény fény-fürdők stb.) Bevált gyógymódok bel-, ideg-, bőr- és anyagcserebeteg ellen.
Dr. Hőnig Iszó villanygyógyító és Röntgen-intézet V., Arany János-u. 38. Tel. 102-82.

Inhalatorium Dr. Jakab féle Liget-Szanatórium-ban VI., Nagy János-u. 47. szám. Inhalációs kezelés. Pneumatikus kamra, süritett és ritkított levegő, sool- és gyógyszer-belelegzés.

Dr. Justus borbájokat gyógyító és szépségápoló intézete Károly-körut 14. Szarvas gyógyítás, rádium, Röntgen, forrólegkezelések, fürdők, kozmetikai műtétek.

Dr. Pajor Inhalatorium Asthma-gyógyimód Pneumatikus kamra, sool- és gyógyszer-belelegzés
Vas-utca 17.

Dr. Reich Miklós Mechanikai gymnaszatika, testgyógyimód, Budapesti mechanikai nevelés, massage. Szénsavas forróleg Zander-intézet és villamos fürdők. Elektromágneses, villamos és vizsgyógyítások.
Museum-körut 2.

Dr. Réth orthopéd szanatóriuma és vizsgyógyint. Stefánia-ut 65. sz. Baniakóknak is. Testgyógyítás automata készülékkel s csoportokkal. Svéd torna. Tüvizsgyógyint. Stefánia-ut 65. sz. Baniakóknak is.

B) Intézetek benniakó betegeknek.

Dr. Gflick-féle vizsgyógyintézet és szanatórium Városligeti fasor 11. szám. Vizsgyógykezelés, szénsavas fürdők, massage, elektrotherapia.

Dr. Jakab-féle Diétás, diagnostikus, fizioterapiás intézet belbetegek, idegbetegek, czukorbetegek, köszvényesek részére
Liget-Szanatórium VI., Nagy János-u. 47.

Dr. Mátrai Gábor Czukorbetegek, vese, gyomor, belbetegek, köszvényesek diétás kezelése. Hízalókurák. Borjók részére is.
Stefánia-ut 55. szám

DR. PAJOR szanatórium Belbeteg, idegbeteg, sebészeti beteg osztályok.
VII., Vas-utca 17.

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle Használata valódi áldás gyomor-bajosoknak és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz Az elfogott gyermek 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza Kis üveg 40 fillér Nagy üveg 60 fillér

Az *Abschieds-handicap* a legjobban dotált verseny. 2000 méterén jó társaság fog mérkőzni, melyek közül többnek van nyerési esélye. Ezek *Kottingbrunn*, *Hubertus*, *Quartus*, *St.-Gilgen*, *Uion II*. A *Lainzi dij*-ban kanczák futhatnak. Azt hisszük *Coupefile* fog győzni, habár egy kissé már hosszú neki a táv. *Persist* és *Lekvár* a helyekre tarthatnak számot. Jelöltjeink:

- I. *Mintán—Sénéchal—Palatin*
- II. *Coupefile—Persist—Lekvár*
- III. *Kottingbrunn—St.-Gilgen—Quartus*
- IV. *Springer-ist.—Fabel—Davis-ist.*
- V. *Andora—Springer-ist.—Gellért*
- VI. *Cacilius—Preciosa—Off*
- VII. *Romulus—Kaposi-ist.—Livtsu.*

() **Budapesti ügetőversenyek.** Végén vagyunk a szezonnak, azonban ez cseppet sem volt észrevehető vasárnap az ügetőpálya nézőterén, mert oly hatalmas tábor nézte végig a szebbnél szebb versenyeket, melyekről még csak álmodni sem mertünk volna pár év előtt. A *St.-Leger* négyes mezőnye mindvégig lekötötte a figyelmet. Eleinte *Prince Revelstoke* vezetett, de azután *Pierrot* és *Geh schnell* kerültek előre több mint két körön át vettek a vezetést. A heves küzdelemben először *Geh schnell* engedett s ezzel el is dönt a verseny sorsa *Pierrot* javára. A *Zuglói dij* sokáig emlékeztet fog maradni az előtt, aki végig nézte a versenyt, mert az a változatos kép, amelyet a fogatok különböző váltakozása nyújtott, mindvégig bizonytalanná tette a verseny sorsát. Wöss remek hajtásával végre is *Dulce Jay* győzött a diszkvalifikált *Fred Leyburn* ellen. Egy kis parázs tüzetes is volt a bérkocsiverseny után a starter ellen, aki akkor indította utnak a mezőnyt, mikor a másodiknak helyezett *Vendég—Perrier* hajtója nem is volt a bakon. Részletes eredmény a következő:

I. *Happy Promise* verseny. Díj 1500 korona. 1. Wolai ménes *Hydra* (Ederer), 2. Primás, 3. Márta. Nem helyezett: Max, Onward, Heimehen, Diadal, Hausfreund, Hammurabi. Tot.: 10:139, 20:43, 35, 27. Könyvfogadások: 1 és fél Márta, 3 Diadal, 4 Hausfreund, 5 Onward, 8 Max, 10 Hydra, 16 a többi.

II. *Köröndi dij*. Díj 2000 korona. 1. Genel N. *Lord G.* (Cassolini), 2. Grisette, 3. Hedvig. Nem helyezett: Toncsi, Maxworthy, Kirkwood, Mánás. Tot.: 10:60, 20:29, 24, 27. Könyvfogadások: 1 és fél reá Grisette, 3 Hedvig, 5 Lord G., 6 Kirkwood, 12 a többi.

III. *St.-Leger*. Díj 6000 korona. 1. Dr. Fischer *H. Pierrot* (Dieffenbacher), 2. *Prince Revelstoke*, 3. *Geh schnell*. N. helyezett: *Plauderlieschen*. Tot.: 10:13, 20:22, 28. Könyvfogadások: 3 reá *Pierrot*, 3 *Geh schnell*, 16 *Prince Revelstoke*, 20 *Plauderlieschen*.

IV. *Zuglói dij*. Díj 2600 korona. 1. Moser A. *Dulce Jay* (Wöss), 2. *Allein*, 3. *Custer*. Nem helyezett: *Aufwieglerin*, *Croceus*, *Fred Leyburn*, *Concurrent*. Tot.: 10:39, 20:24, 30, 22. Könyvfogadások: pari *Custer*, 3 *Dulce Jay*, 4 *Fred Leyburn*, 7 *Allein*, 8 a többi.

V. *Eladóverseny*. Díj 1500 korona. 1. Hauser L. *Boy of Sheba* (Tappan), 2. *Quebeck W.*, 3. *Folies Caprices*. Nem helyezett: *Hallo-Hallo*, *Hilda*, *Our Pride*, *Banl 6*, *Grille*, *Ernstl. Duc*, *Pogány*, *Wasselbua*. Tot.: 10:46, 20:30, 29, 63. Könyvfogadások: 1 és fél *Quebeck W.*, 3 *Boy of Sheba*, 3 és fél *Pogány*, 5 *Folies Caprices*, 6 *Wasselbua*, 10—16 a többi.

VI. *Kettesfogatu urkocsiverseny*. Díj 1500 korona. 1. Pusztaberényi ménes *Lotty—Illusion* (Graner), 2. *Küzdő P.*—*Fejedelem*, 3. *Szélvész—Szárca J. U.* Nem helyezett: *Ernö—Oh mei Sussi*, *Dolly—Ebes*, *Almos—Sugár*, *Schwüchs—Janesi*. Tot.: 10:25, 20:23, 47, 23. Könyvfogadások: 1 és háromnegyed I., 16 II., 2 és fél III.

VII. *Kettesfogatu bérkocsiverseny*. Díj 300 korona. 1. *Wertheimer-fogat*, 2. *Richter-fogat*, 3. *Schmidt-fogat*. Indult még 4 fogat. Tot.: 10:27, 20:25, 29, 72.

Az *Őszi dij* az utolsó nap legjobban dotált versenye. Háromévesek számára áll nyitva a verseny. Közülük *Drégely*, *Vera-Violetta* és *Mina N.* lesznek elől. Szép verseny lesz még a *Handicap* is. Itt *Gryzelda*, *Dongó B.*, *Fantazya* és a *Wolai lovaknak* van esélye. Jelöltjeink:

- I. *Vancsellói ménes — Armstrong hajtás*
- II. *Wolai ménes — Dallos S.*
- III. *Gryzelda — Fantazya*
- IV. *Drégely — Vera-Violetta*
- V. *Gisa — Schiab'i denn nit ch an*
- VI. *Dolly-Ebes — Schwüchs-Janesi.*

() **Magyarország reváns-mecsece Svájeczel.** A vasárnapi sportesemények közül messze kimagaslott a második Svájc—Magyarország reprezentatív mérkőzése. Háromnegyed három órára volt hirdetve az 1911. január 9-ike óta várt svájc—magyar válogatott revánsmérkőzés a millenáris pályán és már két óra után néhány percczel a Thököy-úti pálya három hatalmas tribünjén egy talpalatnyi üres hely sem volt. A látvány impáns volt. Huszezer ember elhelyezkedése az aránvlag kis helyen. Lázás várakozás a reváns jegyében minden arcon. A magyarok jönnek ki

először, hatalmas tapsvihár fogadja őket és egy pár percnyi tréningjáték után a piros-dreszes svájciakat üdvözi a közönség kijöveleükkor. Meisl bíró sipjelzésére a két csapat komplett összeállításban áll fel. A magyarok választanak kaput és pontban három órákor Svájc kezdi a játékot. Csakhamar a magyar csatársornál a labda, de Bodnár foulja miatt a vendégek szabadrugáshoz jutnak. Szendrő elfogja a labdát és Korodihoz juttatja, aki Schlossernek adja tovább. Schlosser Borbást szökteti a csatársor mögé, centerezett labdáját Bíró Gyuzsi elfogja és 16 méterrel egy védhetetlen, éles lövéssel a második percben megszerzi a vezetést. Rendkívül heves támadások követik a lelkesedéssel fogadott goalt. Sebestyén lerohanásából Bodnárhoz kerül a labda, akinek lövését a bal back menti. Borbás kétszer lefut, második beadását Korodi könnyen juttatja a hálóba, mert a kapus előzőleg kirohant a kapuból (5-ik p.). Ezután Svájc baloldala révén támad, Szendrő azonban résen van. Sebestyén ügyes trükkje ismét az ellenfél oldalára tereli a játékot, Bodnár lövése azonban a háló mellett süvít el. Újra a magyarok támadnak és Schlosser a 12-ik percben a harmadik goalt rugja. Svájc Moll és Reich összjátéka révén támad. A center lövését Domonkos könnyen védi. A játék egy ideig elhanyagol, majd Bodnár lövése hajszálnyira süvít el a kapu felett. A 22-ik percben vezeti az első rendes támadást Svájc, de a balösszekötő lövését Domonkos fogja. Sebestyén pontos beadásából Korodi a 26-ik percben goalt lö. Schlosser egy éles lövést a kapu felé irányít, de Weilemann a vonalon fogja. Meisl goalt ítélt, de a határbíró közbelépése után csak goalkicket ad. A második félidőben továbbra is a magyarok vannak főlőnyben, pozitív eredményt azonban Bodnár és Korodi eredménytelen lövése után csak Schlosser ér el a 11-ik percben. Rövid ideig Svájc is frontba jön, kornert érnek el, de Domonkos sikeresen ment. Ezután Bodnár precíz beadásából Schlosser a hatodik goalt rugja. Majd állandó ostromlás közepette Bodnár és Sebestyén passzjaiból Schlosser a hetedik, illetve a nyolcadik goalt éri el. A kilencedik goal Schlosser egyedüli érdeme. Svájc az utolsó percben eredménytelenül támad és Meisl a matchet lefújja.

() **Uszóink bécsi győzelme.** A Sport Club Austria vasárnapi meelingén uszóink fényes győzelmet arattak. Las-Torres (MAC) katonai szolgálata után most szerepelt először. Volt klubtársát, Zachárt a legnagyobb könnyedséggel győzve le, megnyerte Ausztria bajnokságát.

Száz m. mellúszás. 1. Toldi Odón (MTK) 1 p. 21 mp. (osztrák rekord.) 2. Wastl. — *Ötszáz m. bajnokság.* 1. Las-Torres Béla (MAC) 7 p. 05.6 mp. 2. Zachár Imre (MAFC). Harminez méterrel nyerve. — *Kétszáz m. hatuszáz.* 1. Bartók Miklós (MTK) 3 p. 17 mp. — *3x68 m. vegyes staféta.* 1. MTK (Bartók, Toldi, Munk) 2 p. 51.6 mp. 2. Ausztria. — *Száz m. úszás.* 1. Beleznay László (MAFC) 1 p. 08 mp. 2. Munk József (MTK). — *Hatvannyolc m. oldalúszás.* 1. Beleznay László (MAFC) 59.2 mp.

() **A MAC évszázó viadala.** A MAC vasárnap délután rendezte évszázó atletikai viadalát a margitszigeti pályán kevés számu közönség előtt. A verseny kimagasló eseménye Wiesner kiváló szereplése, aki 30 méterre 35.8 mp.-cel új országos rekordot teremtett. A verseny részletes eredményei a következők:

100 m. síkfutás (handicap). 3. elsőfut. után. 1. Rajz Ferencz (Postás) 10.8 mp. 2. Rádi Vilmos (Postás). 3. Fábán Vilmos (MAC). — *Magasugrás (handicap).* 1. Soós László (BEAC) 188 cm. 2. Tauber Ottó (BEAC). 3. Dr. Somody István (KEAC). 4. Püspöky Gyula (MAC). 5. Báró Wardener Iván (MTK). — *Junior-súlydobás.* 1. Bálint József (MAC) 1141 sm. 2. Mertl Gyula (FTC). 3. Kéry Jenő (MAC). — *Stafétafutás.* 200+200+400+800 m. 1. Postás (Hámos, Rádi, Rajz, Sávniky) 3 p. 49.2 mp. 2. MTK. — *Távolugrás (handicap).* 1. Fodorovszky Lajos (MAC) 653 cm. 2. Soós László (BEAC). 3. Széll József (FTC). — *Ezer m. síkfutás (handicap).* 1. Sebő Pál (Spárta) 2 p. 40 mp. 2. Thieschmidt Ede (FTC). 3. Rosti Mihály (Postás). — *Háromszáz m. síkfutás.* 1. Wiesner Frigyes (BEAC) 35.8 mp. (ország rek.) 2. Déván István (MAC). — *Junior-gerelyvetés.* 1. Bálint József (MAC) 4672 cm. 2. Báró Wardener Iván (MTK). 3. Erdős Mátyas (FTC). — *Háromszáz m. síkfutás (handicap).* 1. Weiszhaus Mihály (BEAC) 9 p. 42 mp. 2. Bán Kálmán (MAC). 3. Ifj. Ripszám Henrik (MTC). — *Ezeröttszáz m. ötös síkfutás (csapatverseny).* 1. MAC. (Egyéni győztes Fábán Vilmos 4 p. 46.2 mp.)

KÖZGAZDASÁG.

Székely Ferencz —
a Magyar Bank vezérigazgatója.

Budapest, október 30.

Abban az izgalmas és szenzációs fordulatokban gazdag harcban, amely a Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T. körül zajlott le az elmúlt hetekben, ma egy még szenzációsabb — de mindjárt hozzátéhetjük: ugy a Magyar Bankra, mint a pénzügyi piacra egyaránt örvendetes — új fordulat következett be. A Magyar Bank igazgatósága ugyanis holnap, kedden, ülést tart, amelyen szankezionálui fogják azokat a megállapodásokat, amelyeket a bank vezetősége létesített a Belvárosi Takarékpénztárral és annak elnök-vezérigazgatójával, Székely Ferencz udvari tanácsossal. E megállapodások értelmében a Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T. igazgatósága — természetesen egyhangu örömmel — meg fogja hívni a lemondott Elek Pál helyébe vezérigazgatóul Székely Ferenczet, aki a Belvárosi Takarékpénztár R.-T.-nél viselt elnöki tisztének megtartásával a meghívást el is fogadja.

A Magyar Bankkal kapcsolatban legutóbb fölmerült bonyodalmaknak ennél szerencsésebb megoldása el sem képzelhető, mert hiszen már az első benyomás is az, hogy az új vezérigazgatóban az intézet sulyban, tekintélyben, munkaerőben és közgazdasági tudásban egyaránt nagy értéket nyer, annyival is inkább, mert Vajda Imre volt vezérigazgató-helyettes távozásán kívül a banknak személyi vesztesége egyáltalában nem lesz. Elek Pál, az eddigi vezérigazgató megtartja továbbra is a bank elnökségét, tagja marad a bank igazgatóságának, végrehajtóbizottságának és benn marad a bank alapításainak igazgatóságában is, sőt kiválóan nagy adminisztratív képességeit és pénzügyi tudását francia mintára mint az igazgatóság meghívottja (*administrateur delegué*) a bank vezetésében továbbra is értékesíteni fogja. Székely Ferenczben pedig olyan kormányzót nyer a Magyar Bank, aki további fejlesztésére is a legkedvezőbb perspektívát nyújthatja. Székely Ferencz pénzügyünknek egyik legerősebb egyénisége. Nagy pénzügyi és universális tudásához hihetetlenül nagy szorgalom és szinte szállóigévé lett vasakarát és energia járul. Erős egyénisége kifejezésre jut minden alkotásán, de talán legjellemzőbben a Belvárosi Takarékpénztár R.-T.-on, amelyet 1892 óta szinte bámulatos bizottsággal emelt az első sorába s amelynek nemcsak a hazai, hanem a nemzetközi pénzügyi piacokon is sokkal nagyobb tekintélyt és szerepet biztosított, mint aminővel más, sokkal nagyobb tőkeerővel rendelkező intézetek dicsekedhetnek. Nem lehet kétséges, hogyha Székely Ferencz átveszi a Magyar Bank vezetését, akkor ebben az új és tetemesen kibővült működési körében is nagyot fog alkotni. Ennek az alkotóképességnek hasznát fogja látni közvetlenül a Magyar Bank, de közvetve az egész magyar közgazdasági élet is. Különösen eokat várunk Székelytől a Magyar Bank nemzetközi relációinak fejlesztése terén, mert a Belvárosi Takarékpénztár zálogleveleinek külföldön való elhelyezési alkalmával Székely már nem egyszer bebizonyította azt, hogy alapos ismerője a világpiacon és hogy azon az ő egyénisége sem ismeretlen tényező.

Ennek a Magyar Bank és a Belvárosi Takarékpénztár között meglepetésszerűen létrejött nagyjelentőségű megállapodásnak természetesen lesz kihatása a Magyar Bank üzleti politikájára is. Így mindenekelőtt a megállapodás következtében a Magyar Bank lemond arról a már előkészített tervéről, hogy zálogleveleket bocsásson ki és általában klienturájára jelzálog szükségleteinek kielégítésénél mindenben a Belvárosi Takarékpénztár előkelő jelzálogüzletével karöltve fog működni. Magától értetődik, hogy a két intézet egymáshoz való viszonyát Székely Ferencz személye már a dolog természeténél fogva is a legmelegebbé teszi s a Belvárosi Takarékpénztárra nézve is csak előnyös lesz a Magyar

Forman
nátha ellen

Hatása meglepő! Szelence ára 40 fillér

Bankkal való szorosabb érdekkapcsolat. A két bank fuziójáról azonban jelenleg egyáltalában nincs szó, sőt, mint már jeleztük, személyi változás is igen kevés lesz. A Belvárosinál, hol Székely a vezérigazgatói állásról lemond, (de az elnöki állást megtartja) az eddigi vezérigazgató-helyettes Veress József veszi át a vezérigazgatói teendőket. *Mig a Magyar Banknál a már jelzett változásokon kívül más igazgatói változás nem lesz.* Azt, természetesen, hogy idők folyamán miként alakul a helyzet, ebben a pillanatban tudni nem lehet. Bizonyos csak az, hogy azon a napon, mikor a Belvárosi Takarékpénztár beköltözködik gyönyörű végleges otthonába, ugyanakkor az, akinek munkája azt megteremtette, bevonul egy új otthonba és hogy ezzel mindkét intézet fejlődésének új korszakába lépett.

Bankok fizetéképtelensége. Az utóbbi hetekben vidéki pénzüzetek fizetéképtelensége van napirenden. Az abrudbányai, a dévai, a lugosi bankbukás után ismételtén két takarékpénztár küzd fizetéképtelenséggel, sőt az egyik, a Nagytapolcsányi Takarékpénztár alig kerülheti el a csődöt. A bukások — majdnem kivétel nélkül — egy közös okra vezethetők vissza. Az egyik a könnyelmű hitelezés, a másik a mobilitás szem elől tévesztése. A Rákosmezei Takarékpénztár, melynek Kébányán van a székhelye, házhelyek parcellázásába fektette teljes mobil tőkét, s végül már annyira kimerült a hitele, hogy a betétek visszafizetésénél is zavar támadt. Siettetten a bank kritikusan helyzetbe jutását az a körülmény is, hogy a Nagykanizsai Takarékpénztárnál fennálló 20.000 koronás váltótartozását kiegyenlíteni nem tudta, s ezért csődöt kért ellene. A hitelezők a napokban értekezletet tartottak, s végül is úgy állapodtak meg, hogy a Magyar Általános Bizalmi Bank R.-T.-ot bízták meg a fölszámolás lebonyolításával. Egyelőre az egyeztető bank a státus földesítésére szorítkozik, s csak azután dől el, sikerül-e a csön-des fölszámolás, vagy csődjeljárásnak lesz helye. A másik, agóniában szenvedő pénzüzet a Nagytapolcsányi Takarékpénztár, melynek a könnyelmű hitelezés és a végtelen fölületes vezetés miatt kellett abba a helyzetbe jutnia, hogy minden aktiva nélkül már évek óta hamis betétkönyvekkel manipulál. Ennél az intézetnél a csőd elkerülhetetlen, minthogy minden aktiva nélkül a fölszámolásnak nincs helye. Különben az intézet vezetői ellen büntető feljelentést is tesznek, minthogy a hitelezők kijátszva, a bankra bízott pénzek hűtlen kezelése a büntető törvénykönyv paragrafusaihoz utköznek.

Az OMKE a vidéken. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés turóczenzentróni kerülete nagy érdeklődés mellett számolt be vasárnap mult évi működéséről. Hoffmann Ede elnök megnyitó szavaiban változta az OMKE jelentőségét és feladatait. Dr. Klein Ernő titkár ismertette a kerület tevékenységét, rámutatott arra, hogy nemesak a kereskedő-osztály, de az egész vármegye érdekeit szolgáló eredményeket ért el. Dr. Katona Sándor központi titkár hosszabb beszédben fejtette ki az egyesülés jövő programját. Végül kiegészítették a tisztikart és a választmányt. Nagyon jó benyomást tett a magyarság körében, hogy egy a kerület tevékenységében, valamint a közgyűlésen a tót nemzetiségű kereskedők közül is többen vettek részt.

Az Erzsébetvárosi Hitelbank új üzlete? Legutóbbi számunkban már megemlékeztünk arról, hogy az Erzsébetvárosi Hitelbank R.-T. árverési csarnok létesítésére kért engedélyt Lukács László kereskedelemügyi minisztertől s Lukács hajlandó is lett volna ezt az engedélyt megadni. Pénzügyi körökben ma sok szó esett ennek a kisbanknak nagy terveiről, s általában az volt a nézet, hogy lehetetlennek tartják, hogy akkor, mikor legelső intézeteink vetekszenek az árverési csarnok engedélyért, akkor Lukács miniszter ezt az engedélyt ennek a kisbanknak helyezze kilátásba. Alkalmunk volt ez ügyben ma a minisztérium erre illetékes osztályának vezetőjével beszélni, s így megállapíthatjuk, hogy szó sincs arról, mintha az Erzsébetvárosi Hitelbank R.-T. ezt az engedélyt már megkapta volna. A minisztérium előtt 8 kérvény fekszik, mind előkelő czégek ajánlatai, de még egyáltalában az is kétséges, hogy a minisztérium fog-e árverési csarnokra engedélyt adni. Mi úgy tudjuk, hogy nem.

Nagyszabású faüzletek. Kétfélmillió korona alapítókéval új fakeskedelmi részvénytársaság alakul Hazai Faipari Részvénytársaság czímen, magyar tölgyek 13.000 katasztrális hold kiterjedésű erdőségek kihasználása végett. Az alapítók Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság és Wolfner S. budapesti fakeskedelmi cég. — Greiner Sándor és Gyula átvette a görög-keleti vállalatlap moldaviczai erdőségeit, amelyeket eddig báró Hormuráki és lovag Floudor bírtak. Greinerék az erdőség faállományát nyolcz év alatt akarják kitermelni.

Az Adria új szerződése. Kereskedelmi tengerészetünk az utóbbi években sulyosan megérezte annak az ideiglenes állapotnak hatását, mely a politikai viszonyok sajátos alakulásából folyt. Hieronymi Károly volt kereskedelemügyi miniszter annak idején egy nagyszabású tengerhajózási reformterv megvalósításán fáradozott; mielőtt azonban tervét tető alá vihette volna, meghalt. Szerencsére utóda, Lukács László belátta azt, hogy külkereskedelmi életünk okszerű fejlesztésének háttérbe szorítása nélkül tovább nem lehet halasztani a

tengerhajózási vállalatok szerződés megújításának ügyét, hiszen tengerentuli kereskedelmünk már is sulyosan megérezte azt, hogy hajózási társaságaink — nem lévén biztosítva állami támogatásuk — sem új vonalak rendszeresítésére, sem pedig hajóparkjuk kiépítésére nem gondolhattak. Pedig most, midőn néhány év múlva az egész vonalon megindulnak a vámpolitikai tárgyalások, nemzetgazdasági életünknek egyik legfontosabb kérdése az, hogy kereskedelmi tengerészetünket olyan teljesítő képességűvé fejlesszük, hogy az az önálló gazdasági berendezkedés esetén is képes legyen a fokozott igények kielégítésére. Ezért fogadják közgazdasági körökben megnyugvással azt, hogy a kereskedelemügyi miniszter most az Adria Tengerhajózási R.-T. szerződését is megkötötte, még pedig 1913-tól számított 15 évre. Az Adria, valamint a többi tengerhajózási társaságok végleges szerződéseit természetesen a törvényhozás jóváhagyásától feltételezetten kötötték meg. Az Adria új hajójáratokkal fogja külkereskedelmi forgalmunkat fejleszteni s az új szerződés arra is kötelezi, hogy szaporítsa hajóparkját, ami pedig szükségessé teszi azt, hogy az állam az eddiginél nagyobb szubvenzióval támogassa a társaságot.

Vegyműipar Részvénytársaság. Az Országos Iparegyesület helyiségében ma megalapították a Vegyműipar Részvénytársaságot 500.000 korona alapítókéval. A társaság czéjja első sorban a Ferrol-Hoksit forrasztó anyagra vonatkozó szabadalom kiaknázása és a vegyészeti ipar körébe tartozó technikai újítások értékesítése. Az igazgatóság tagjaivá lettek: Gelléri Mór (elnök), Gibian Jenő (alnök), Kind Richárd és Telecskai László Mátyas három évi időtartamra. Az igazgatóság az alakuló ülésen Prager József főtitkárjelöltének a cégjegyzési jogosultságot megadta.

Új dunai hid Zimony és Belgrád között. A Magyarország és Szerbia közti forgalomnak folytonos fokozódása következtében a szerb kormány körében újra szönyegre került az a már régebben kezdeményezett eszme, hogy Zimony és Belgrád között új dunai hid építtessék. A szerb kormány hajlandó lenne a terv megvalósítására, ha a magyar kormány a költségek fele részét vállalná. A szerb kormány ez iránt — mint hírlik — már legközelebb érintkezésbe fog lépni a magyar kormánnyal.

Bortermelő társaság Miskolcon. Miskolcon, az ottani Kereskedelmi és Gazdasági Bank egyszemélyi Tibolddaróczi Szőlőtelep R.-T. céggel — az általunk már jelzett új bortermelő társaság október 29-én fogja megtartani alakuló közgyűlését.

A német bank nem emeli a kamatlatát. Berlinből jelentik: A Deutsche Reichsbank központi választmányának mai ülésében Havenstein elnök

Oszták-magyar bank.

AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANK

közgyűlésének XXXIV. rendes évi ülése

1912. évi február havában fog megtartatni.

A szavazatra jogosított részvényesek*) kik ezen közgyűlésnek tagjaiként megjelenni kívánnak, felhívtnak, hogy legkésőbb **csütörtök, 1912. évi november 30-ikáig** az Oszták-magyar banknak husz, saját nevékre szóló s 1911. évi július hava előtt keltezett részvényét, szelvényivel együtt, a budapesti főintézetnél, vagy a bécsi főintézet letéti osztályánál, vagy valamely fiókintézetnél letegyék vagy lekötessék.

Azok a részvényesek, kiknek részvényei a banknál e czéjből már előbb letétbe helyezettek, ezáltal külön bejelentés nélkül, a közgyűlés tagjaivá lettek.

Az ülések napirendje, helye és ára a Budapestben és Bécsben megjelenő hivatalos lapokban közzéteendő külön hirdetmény útján kellő időben fog a közgyűlés tagjaival közöltetni.

Bécs, 1912. évi október 26-án.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Popovics
kormányzó.

Wiesenburg
főtanácsos.

Pranger
vezértitkár.

*) Az Oszták-magyar bank alapszabályai 14-dik cikkének 1-ső bekezdése: Az Oszták-magyar bank közgyűlésében csak osztrák és magyar állami alattvalók vehetnek részt.

Az alapszabályok 15-dik cikke: A közgyűlésből ki van zárva:
a) aki polgári jogai teljes elvételénél nincs, különösen az is, akinek vagyona felett a csődjeljárás megindított, ennek bevezetéséig;
b) aki fenyítő ítélet folytán polgári, politikai, vagy kezületbeli jogában korlátozva van — ezen korlátozás tartama alatt.
Az alapszabályok 18-dik cikke: A közgyűlés minden tagja csak személyesen jelenhet meg és magát meghatalmazott által nem képviselheti és a tanácskozási jogon és határozathozatalnál, bárar többféle minőségben venne is részt a tárgyalásokban, csak egy szavazattal bír.
Az alapszabályok 19-dik cikke: Ha a részvények jogi személyre, nőre, vagy több részvevőre szólnak, annak van joga a közgyűlésen megjelenni és a szavazati jogot gyakorolni, aki a részvénytulajdonosoktól, feltéve, hogy ezek vagy osztrák vagy magyar alattvalók, felhatalmazást mutat fel. A meghatalmazottaknak azonban a részvénybirtok kivételével egyéb személyes tulajdonságuknál fogva (14. és 15. cikk) képeseknek kell lenniök arra, hogy a közgyűlésben részt vehessenek.

(Ülányomás nem díjazatik).

kijelentette, hogy az érczkészlet, de főleg az arany-készlet magasabban áll, mint tavaly ilyenkor, ennél fogva a kamatláb fölemelése nem válik szükségessé.

A Fémáru-gyár R.-T. közgyűlése. A Fémáru-gyár Részvénytársaság tegnap tartotta meg Schimanek Ernő ügyvezető tanár, alelnök elnöklésével harmadik évi rendes közgyűlését. Az évi jelentés és a mérleg előterjesztése után a közgyűlés elhatározta, hogy a lefolyt üzletre úgy a törzs-, mint az elsőbbségi részvényekre 12 koronát (6 százalék) fog osztalékul kifizetni.

Sorsolás. A Magyar Földhitelintézet zálogle-velenek saját házában (Budapest, V., Bálvány-utca 7. sz. a.) folyó évi október hó 31-én délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános sorsolása alkalmával: 295.800 név-értékű 4 százalékos forintos záloglevél fog kisorsol-attani.

A Folyam- és Tengerhajózási R.-T. új helyi-sége. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajó-zási Részvénytársaság Központi irodahelyiségeit V. Mária Valéria-utca 11. számú háza helyezett át és a központi irodák városi telefonállomásai a következő új számokat nyerték: 174-56, 174-57, 174-58 és 174-59.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE Gabonatőzsde.

Budapest, október 30.

A készáru-piaczon ma csendes volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok elég jó vételkedvet mutattak és így tehát, noha rossz árakat ígérték, mégis meglehetősen élénk forgalom fejlődött ki. Mindössze mintegy 3500 q buza kelt el eleinte változatlan szombati, később 5 fillérrel olcsóbb árakon. A legdrágább eladási ár 12.55 koronára volt 82 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 11.60 korona 79 kilós felsőmagyarországi üszkös búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 5-7 és fél fillérrel olcsóbb, a zab tartott. A tengeri csendes, az árpa szilárd. Forgalomba került: 900 q rozs 9.87 és fél-9.90 koronás árakon, 1000 q zab 9.30-9.60 koronás árakon, 500 q árpa 9.25 koronás áron és 150 q luczerna 63-65 koronás áron. A határidő-piaczon a mai üzlet mindjárt a megnyitáskor kedvtelenül és a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán nagyon gyenge vételkedv volt tapasztalható, amivel szemben a kínálat egyre fokozódott, minek folytán kissé lanyhult az irányzat és mérsékelten visszaszorultak az árfolyamok, amelyek aztán zárlatig majdnem egyazon a színvonalon mozogtak. Az áprilisi buza 11.89 koronán indult, előbb 11.94-ig javult ugyan, de aztán 11.85-ig ment vissza és zárlatkor 11.86 koronán maradt. Az áprilisi rozs 4 fillérrel a szombati zárlaton alul, 10.29 koronán indult, 10.28 és 10.34 között ingadozott és zárlatkor 10.33 koronán maradt. Az áprilisi zab 9.55 koronás kezdő árfolyama 9.57-ig javult és zárlatkor 9.55 koronán maradt. A májusi tengeri 8.53 koronán indult, 8.51 és 8.55 között ingadozott és zárlatkor 8.52 koronán maradt. A szombati zárlatához viszonyítva, végeredményképen az áprilisi buza 4 fillérrel, az áprilisi rozs 1 fillérrel, a májusi tengeri 2 fillérrel győngült, az áprilisi zab árfolyama teljesen változatlan maradt.

Kötetett:
Buza. Tiszavidéki: 200 mm 82 k 24.50 K, 5000 mm 81 k 24.50, 4000 mm 81 k 24.50, 100 mm 81 k 24.40 K, 3000 mm 80 k 24.40 K, 400 mm 80 k 24.10 K.
Pestvidéki: 400 mm 80 k 24.20 K, 500 mm 80 k 24.10 K, 500 mm 79.5 24.10 K.
Felsőmagyar: 140 mm 81 kg 24.30 K, 300 mm 80 k 24.20 K, 75 mm 79 k 23.20 K.
Dunai: 120 mm 80 k 24.— K.
Raktár: 6000 mm 78 k 23.70 K, 5000 mm. 78 kg. 23.65 K.
Rozs: 150 mm 19.80 K, 100 mm 19.80 K, 100 mm 19.80 K, 300 mm 19.80 K, 250 mm 19.75 K.
Zab: 200 mm 19.10 K, 100 mm 19.20 K, 300 mm 19.20 K, 150 mm. 19.20 K, 150 mm. 18.60 K, 100 mm 18.65 K.
T.árpa: 500 mm 18.50 K.
Luczerna: 100 mm 130.— K.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a követ-kező volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki, új	75	—	79	23.40-23.70
"	76	—	80	23.50-23.85
"	77	—	81	23.70-24.05
"	78	—	82	—
Fejérmegyei, új	75	—	79	23.30-23.45
"	76	—	80	23.35-23.65
"	77	—	81	23.45-23.85
"	78	—	82	—
Pestvidéki, új	75	—	79	23.30-23.55
"	76	—	80	23.45-23.80
"	77	—	81	23.55-23.95
"	78	—	82	—
Bánási, új	75	—	79	23.35-23.65
"	76	—	80	23.50-23.80
"	77	—	81	23.60-23.95
"	78	—	82	—
Bácskai, új	75	—	79	23.40-23.70
"	76	—	80	23.50-23.85
"	77	—	81	23.65-24.05
"	78	—	82	—
Rozs	I. rendű új	—	—	20.10-20.80
	középmínőségű új	—	—	19.90-20.10
Árpa	takarmány I. rendű	—	—	18.40-18.80
	II.	—	—	18.—18.30
Zab	I. rendű	—	—	19.50-19.90
	II.	—	—	19.20-19.40
Tengeri	belföldi új	—	—	19.4-19.60

A határidő-piaczon kötöttség:

Délelőtt:
Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re:
Buza 1912 áprilisra 11.89-83-93-85-86
Rozs áprilisra 10.29-28-34-27-35-33.
Zab áprilisra 9.55-54-57-55
Tengeri 1912 májusra 8.53-54-51-55-51-52

1 óra 30 perczkor zárulnak:
Buza áprilisra 11.86-11.87
Zab áprilisra 9.55-9.56
Tengeri 1912 májusra 8.52-8.53

Budapesti gabonaforgalom.
1911. október 27-től 1911. október 29-ig.
Érkezett Elszállított
m e t e r m á z s a

Buza	89416	—
Rozs	19344	5004
Árpa	17 18	4885
Zab	27055	3740
Tengeri	5428	4977
Liszt	664	25611
Korpe	—	4070

Értéktőzsde.

A mai elötőzsde irányja igen szilárd volt, mert a belföldi helyzetet igen kedvezőnek tartják. A bécsi arbitrázs azonban kínálta a vezető értékeket, minek következtében a vezető piac értékei csak kevéssel javultak, azonban tartottan zárultak. A helyi piacon a magyar bank-részvényt olcsóbban kínálták, ellenben a közuti vasut-részvényt újra 5-6 koronával drágult, mert hír szerint egy nagy tranzakció van kilátásban. A készáru-piaczon a kereskedelmi részvény 15-20 koronával emelkedett,

a többi kivétel nélkül tartott áron cserélt gazdát. A zárlat igen barátságos volt. A déli tőzsde irányja tartott volt. A nemzetközi piacon alig volt változás. A helyi piacon a Magyar bank lényegesen hanyatlott. A készáru-piac élénk volt. A járadék-piac szilárd. A valuta és érczváltó gyengült.

Az elötőzsde kötötték: Osztrák hitelrészvény 642.75-644.50, Magyar hitel 840.50-841.75, Osztrák-magyar államvasut-részvény 732.75-733, Jelzálogbank 432-434, Leszámitolóbank 571.25-572.50, Rimamurányi vasmű 704.75-706.75, Közuti vasut 806-810.50, Városi villamosvasut 417, Hazai bank 309.25-309.75, Magyar bankrészvény 712.50-716, 4 százalékos korona-járadék 90.85, Pesti magyar kereskedelmi bankrészvény 4130-4138, Hermes váltóüzleti részvény 379-380, Budapesti bankrészvény 450, Beocsini cementrészvény 915-916, Salgótarjáni kőszénbánya-részvény 678-679.50, Egyesült izzólámpa-részvény 356.25-357.50, Magyar cukoripar-részvény 3255-3259, Auerfény 884-886, Lámpagyár-részvény 299-301, Magyar villamosági részvény 492-493, Adria tengerhajós-részvény 547-548.

A déli tőzsdén kötötték: Osztrák hitel 642.75-644.50, Magyar hitel 840.50-841.15, Osztrák-magyar államvasut 733-734, Déli vasut 113-114, Jelzálogbank 432-434, Rimamurányi vasmű 706-707, Közuti villa-mosvasut 810-813.50, Városi villamosvasut 416.50-418, Magyar bank 710-714, 4 százalékos korona-jára-dék 90.85, Cukoripar-részvény 3250-3260.

Az utötőzsde irányja egyenlően volt. A Magyar Bank-részvény egy ismert nagybizományos vásárló meg-bizásaira 3-4 koronával emelkedett, a Közuti Vasutí részvény azonban a kulisz nyereség-realizálására ugyan-ennyivel csökkent. A zárlat élénk volt. Kötöttség: Ma-gyar hitel 842, Közuti 812-809, Magyar Bank 710-714. Végül maradt: Magyar hitel 842, Közuti 808.75, Magyar bank 713.50.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, október 30. (Saját tudósítónktól.) Kül-földi ösztönzés hiányában és a kedvező időjárás miatt az irányzat igen lanya volt és az árak vál-tozatlanok maradtak.

Jegyzetelt buza: Tiszavidéki 12.55-12.85, bánati 12.35-12.65, mosoni és győri 12.10-12.35, felsőma-gyarországi 12.10-12.35, déli vasuti 12-12.20, alsó-ausztriai 11.90-12.30.

Rozs: Felsőmagyarországi 10.55-10.75, csepeli 10.45-10.65, pestmegyei 10.35-10.70, déli vasuti 10.45-10.60, különféle magyarországi 10.40-10.60, ausz-triai 10.53-10.70.

Árpa: Morvaországi 10-10.75, felsőmagyarországi 9.70-9.75, csepeli 9.40-9.75, mosoni 8.80-10.50, déli-vasuti 8.80-9.30, takarmány 8.90-10, maláta 9.50-9.70 K.

Magyar tengeri 9.85-10.05, Cinquantin 10-10.40. Magyar zab: válogatott 10.15-10.40, elsőrendű 10.05-10.20, közepes 9.80-10.10.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, október 30. Szilárd irányzattal nyílt meg az elötőzsde, a forgalom pedig nyugodt volt, csak alpesi részvényekben fejlődött ki élénkebb for-galom. Korlátértékek közül főleg cementrészvé-nyek iránt mutatkozott érdeklődés. A déli tőzsdén az árfolyamok tartottak, irányzat és forgalom nyugodt.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 643.50, Magyar hitel 839, Anglobank 324.75, Bankverein 541.50, Osz-trák földhitelintézet 1297, Laenderbank 544.50, Union-bank 620.50, Magyar jelzálogbank 484, Államvasut 733.50, Déli vasut 112.75, Dunagőzhajózási 1137, Alpesi 828, Prágai vasmű 2750, Rimamurányi 705.50, Orosz járadék 103.10, Török sorsjegy 239, Skoda 674.50, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 264.25.

Bécs, október 30. (Magyar értékek zárata), 4 száza-léko arany-járadék 110.10 Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 301.—, Magyar hitelbank részvény 838.25, Magyar leszámitoló és váltó részvény 570.—, Rima-murányi 702.60, Magyar-cukoripar 3240.—, Adria hajó-zási részvénytársaság 543.—, Magyar korona-járadék 90.80, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 90.10 Magy. nyeres.-kölcs. sorsjegy —, Kassa-Oderbergi Vasut-részv. 351.—, Magyar jelzálogbank 483.—, Magy. kereskedelmi bank —.

Heti műsor:

November hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Várszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi Város- ligeti Színház	Uránia	Mangversenyek
1 Szerd	Délután: Az ember tragédiája Este: A szerelem gyermeke	Szent Erzsébet legendája	—	Hit és haza Taifun	A sasfők A Princ	János vitéz A kis gróf	Molnár és gyermeke Molnár és gyermeke	A tenér ember utja Monte Carlo és a Riviero	—
2 Csütörtök	Marjorye néni	Mignon	—	A hölgyek öröme	Karenia Anna	A kis gróf	Molnár és gyermeke Molnár és gyermeke	Orosz-Japán háború	—
3 Péntek	A szerelem gyermeke	Krisztus	—	Hit és haza	A Princ	A kis gróf	Molnár és gyermeke	A táncz	Bahr Hermann felfedezés Royal
4 Szombat	A jó barátok	Manon	A velencei kalmár	Papa	Az élő halott	A kis gróf	Szép Heléna	A tudósok	Kürz Zelma Virgínia (H) Dr. Kovács S. Royal (R)
5 Vasárnap	Délután: Ciano de Bergerac Este: A szerelem gyermeke	Parasztbecstület Bajazók	—	Hit és haza Papa	Csákó és kalap Az élő halott	Luxemburg grófja A kis gróf	Az artalan Zsuzsi Szép Heléna	—	Sevcik négyes Royal (M)

Bécs, október 30. (Osztrákértékek zárulata). 4,2 százalékos papírjárdék 91,60, 4 százalékos osztrák arany járdék 115,20. 1860-as sorsjegy 1580. Osztrák hitel sorsjegy —. Angol-osztrák bankrészvény 324,50. Bécsi Bankverein 541. Osztrák-magyar bank 1984. —. Déli vasut 112,50. Dunagőzhajózási r.-t. 1137. —. Dohány részv. 319. —. Cs. k. arany (vert) 11,40. Német banky. 117,83. Osztr. Lloyd 163. —. 4,2 sz. ezüst jár. 91,50. 94,40. Osztr. koronajárdék 91,50, 1864-es sorsj. —. Osztrák hitelintézeti részvény 642,75, Union-Band 619,75 Osztrák Länderbank 540-50, Osztrák-magyar államvasu 731,25, Elbavölgyi vasut —. —. Alpesi részvény 824,50 20 frankos 19,21. Londoni váltóár 241,17, Lipótkohó 600. —. Török sorsjegy 237,50.

amit különösen a harpeniekről lehet mondani. Nagyobb figyelemben részesültek villamosági értékek és csekélyebb mértékben gőzhajós-részvények, továbbá a Kanada- és Santung-vasut részvényei. Bár az üzleti tevékenység a további folyamatban csökkent és az árfolyamnyereségek realizációkra használtattak fel, zárlatig megmaradt a szilárd alapirányzat és különösen Kanada és Phönix iránt volt élénk kereslet. Gyengébbek voltak a német-luxemburgi értékek a tőkeemelésről szóló hírekre. A készáruipari értékei meglehetősen szilárdak voltak, csak az Auer-gáz-izzó részvényei voltak nyomottak. Pénzrövid időre ultimón tul 5 és fél, 5 és háromnegyed százalék magánkamallab 4 és fél százalék.

orosz járdék 106,40 4 és fél százalékos 1909. orosz járdék 102,15 4 százalékos spanyol jár. 92,60 4 százalékos unifikált török jár. 89. —. Török sorsjegy 199,50 Török dohányrészvény 342. —. Osztrák földhitelintézet 1372. Osztrák Länderbank 585. —. Magyar jelzálogbank —. Banque de Paris 1759. Banque Ottomane 676. —. Osztrák-magyar államvasut —. Déli vasut —. Meridionalvasut 589. —. Hartman gépgyár 639. —. Rio Tinto 1559. Sucrerie d'Égypte 61. —. Tula —. Urikányi kőszén 170. —. Chartered 38,50, De Beers 470,50 East Rand 85,50, Jagersfontein 199,50, Trans. Land Comp. 44,75, Váltó Amsterdam (rövid) 207,75, Váltó német piacokra (rövid) 122,87, Váltó Bécsre (rövid) 104,25, Váltó Belgiumra (rövid) 3/8, Olasz aranyváltó rövid I, Váltó Svájcra (rövid) 13,32. Csökk Londonra 25,16, Magánkamallab 3,72

Royal szálloda SZEGERD 80 SZOBA. KÖZPONTI FÜTÉS. MÉRSÉKELT ÁRAK. Tulajdonos: DÁVID SÁNDOR vasuti vendéglős.

Berlin, október 30. Zárlat. (Saját tudósítónktól Zárlatkor jegyeztetik: 4,2 százalékos papírjárdék — 4 százalékos osztrák aranyjárdék 97,80 osztrák hitelrészvény 202. — Déli vasut 2010 orosz bankjegyek 216,65, 4 százalékos új orosz kölcsön —. Discontó Commandit 187,10. Dinamitruszt 180,60, Harpeni 177,70 Unifikált török járdék 90,30, 4,2 százalékos ezüst jár 91,50. 4 százalékos magyar aranyjárdék 92,50, Magya koronajárdék 90,50. Osztrák-magyar államvasut —. Bécsi váltóár 847,75, Olasz járdék —. Alt. villamosági Edison 207,20, Gelsenkircheni 184,20. Laurakohó 163. —.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Ouna, Morva Vág, Rába, Oráva, Sura, Száva, Szamos, Kraszna, Laboroz, Ung), measurement (méter), and price (m. sziget, Tekchaza, V-Namény, Tokaj, Tiszafüred, Szolnok, Csongrád, Szeged, T-Bécs, Titel, Ondova, Hoór, Tapoly, Bodrog, Sajó, Hernád, Berettyó, Kőrös, Csucska, N-Várad, Belényos, Tenke, Gurabonca, Borosjenő, Békás, Gyoma, Gy-Fehérvár, Branyicska, Arad, Makó, Temes, K-Kostoly, Kiszto, Temesvár, Beocserek).

Frankfurt, október 30. Zárlat. 4,20/c papírjárdék —. 4 sz. osztr. ar-jár. 97,80 Magy. ar-jár. 92,95 Osztr. hitelint. részv. 201,50 Osztrák-magyar államvasut 156,28 Északnyugati vasut —. Bustleh radi vasut —. Londoni váltóár 204,50. Bécsi Bankverein 136,25 Villamos részvény —. 3 százalékos magyar aranykölcsön 75,50, 4,2 százalékos ezüstjárdék 94,90. Osztrák koronajárdék 91,80, Magyar koronajárdék 90,55 Osztrák-magyar bank 142,50. Déli vasut részvény 20,25 Elbavölgyi vasut —. Bécsi váltóár 848. —. Párisi váltóár 813,50, Union bankrészv. —.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, október 30. (Értéktözsde.) A tőzsde az utj héten igen szilárd irányzatban indult, mert a német vas- és szénipar kedvező helyzetéről szóló jelentések, kapcsolatban a Wallstreetről érkezett jobb jelentésekkel, ösztönzést nyújtottak. Az árdéklődés központjában természetesen legelőször a szénártek voltak, melyekben élénk vásár volt és részben igen jelentékeny javulások is voltak.

Hamburg, október 30. (Zárlat.) 4,2 százalékos ezüst járdék 94,40, 1860. sorsjegy —. Déli vasut —. 4 százalékos aranyjárdék 97,50, Osztrák hitelrészvény 201,25 Osztrák-magyar államvasut —. Olasz járdék 100,50, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 93,20

London, október 30. Angol consol 78. —. Páris, október 30. (Zárlat.) 3 százalékos francia járdék 95,17. Osztr. aranyjárdék —. Magyar arany járdék 96,70, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 512. —. 3/4 százalékos Olasz járdék 100,65. Déli vasut elsőbbségi kötv. 278. —, 5 százalékos marokói járdék 531. — 4 százalékos 1890. román köles —. 4 százalékos amori. románjár. 1905. —. —, 5 százalékos

Budapesti értéktözsde

Main table with columns for 'Mai záró ár-folyam' (Pérez, Áru), 'Osztr. az utolsó üz. évről', 'Részv. nyelk száma', 'Bevezetés részv. hánt', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Biztosító társaságok', 'Gőzmalmok', 'Iparvállalatok', 'Sorsjegyek', 'Közlekedési vállalatok'. Includes sub-sections like 'Államadésság', 'Záloglevek, elsőbbségek', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Biztosító társaságok', 'Gőzmalmok', 'Iparvállalatok', 'Sorsjegyek', 'Közlekedési vállalatok'.

Felelős szerkesztő: PURJESZ LAJOS. Kiadó-tulajdonos: Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság. Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Használjon
Dr. Korovszky-féle
BOROLINT

renna, csusz, köszvény, islas, fejfájás, kolera
és más fertőzés ellen.

Ára a Borolinak 50 fillér, a Borolin-czukorkának 40 fill., és
a Borolin-hátszappannak 30 fillér. Kapható mindenütt.

Üzleti tudósítások.

Badapesti szeszjegyzés.

Milyen időre?	Nyera	Finomítottá
Azonnali és decemberig terjedő szállításra	66.75	71.25
Október—májusra	66.50	71.—
Október—augusztusra	67.—	71.50
Irányszat: Megállapodott.		
Bécsi nyersszeszjegyzés	64.—	65.—
Prágai "	61.50	62.—
Lembergi "	58.—	58.50

Buzakorpa.

Finom korpa azonnali szállításra	13.20—13.40
1911. okt.—decz-re	13.—13.20
Durva korpa azonnali szállításra	13.60—13.80
1911. okt.—decz-re	13.50—13.70

Zsiradékok.

Disznózsír budapesti	157.—158.—
Szalonna.	
Városi 4 árbo	139.—140.—
3	140.—141.—

Budapesti vágómarhavásár.

Ist.-Marx, október 30. Összfelhajtás 2968 drb. Lás pedig 2247 drb. I. rendű hizott és 721 drb. kicsontozni való marha. Árjegyzék: I. rendű hizott magyar ökrökért 80—94 korona, kivételesen 108—120 korona. Az irányszat lanya.

Budapesti juhvásár.

Október 30. Felhajtott 825 drb. júl. Árjegyzék: Középmínőségű ürü 44—52 fillérig, anyajuhok 48—54 fillérig, rászajuhok 48—52 fillérig. Az irányszat élénkebb volt, az árak 2—3 fillérrel kgként javult. Elsőrendű ürük nem voltak felhajtvá.

REJTÉLYES ÜGY.

— ANGOL REGÉNY. —
Irt: BILLY MARSH.

Azok az emberek, akik most benne laknak idegenek. Azok, akiket mr. Franckland atya és előbb Treverton kapitány fogadott szolgálatába, már meghaltak vagy széjjel-szóródtak. Az egyedüli megbízható személy, kinek visszaemlékezései Francklandkra haszonnal lehetnek, ennél fogva kétségtelenül Porthgenna-Tower előbbi tulajdonosának fivére volt.

Másodszor pedig lehetségesnek látszott — még ha Treverton Andrew emlékező tehetsége nem is volt megbízható — hogy írott vagy nyomtatott bizonyítékai vannak a mirtusz-szoba helyzetére vonatkozólag. Apja végrendelete szerint örökölte a Porthgennai kastély ritkabeesü könyvgyűjteményét. Föltéve, hogy ez még birtokában van, nagyon valószínű, hogy található benne valami tervrajz vagy valami leírás a házról, amely ezt is tartalmazza, hogy milyen volt a szobák és a lakosztályok berendezése.

Ez volt a második fontos ok, amiért Chennery lelkész abban a hitben volt, hogy ha szereshető valahol felvilágosítás a mirtusz-szoba hollétéről, akkor Treverton Andrew az, aki meg tudja adni.

De ha ezek után föltételezték azt, hogy a mogorva öreg világgyűlölő az egyedüli ember, aki a kívánt felvilágosítással szolgálhat, az a kérdés merült fel, honnan kell vele összeköttetésbe lépni?

A lelkész nagyon jól tudta, hogy Andrew milyen szívtelenül bánt Rosemunde atyjával és anyjával és hogy emiatt nem fordulhat Rosemunde közvetlenül hozzá. Ezt az akadályt azonban el lehetett hárítani úgy, hogy a szükséges közlést Chennery lelkész teszi meg.

Kőbányai sertésvásár.

Árjegyzések: Október hó 30. Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kg-ron felül) 149—152 fillérig, fiatal közép (páronként 251—320 kg-ig) 158—160 fillérig. Magyar szedett. Közép (páronként 240—280 kg-ig) 166—174 fillérig. Sertéslétszám: 191. október 27-én volt készlet 28.569 drb, 28—29-én elszállított 600 drb, 30-ára marad készlet 27.969, 4

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfehérvári állatvásár és közbazár igazgatóságától.) Október 30. Előző napi eladatlan maradvány 733 drb sertés, 86 drb süldő. Mai felhajtás 1347 drb sertés, 81 drb süldő, összesen 2080 drb sertés, 167 drb süldő. Eladatott 1822 drb sertés, 50 drb süldő. Mai maradvány 258 drb sertés, 117 drb süldő.

Árjegyzés. Zsirterítés. Öreg I. rendű 350 kg. felül életsúlyonással 149—160 fillér. Fialat nehéz 300 kg. felül életsúlyonással 156—167 fillér. Fialat közép 220—300 kg-ig életsúlyonással 160—175 fillér. Fialat könnyű 220 kg-ig életsúlyonással 162—178 fillér. Hussertés nehéz 300 kg. felül életsúlyonással 156—168 fillér. Hussertés könnyű 140—300 kg-ig életsúlyonással 162—180 fillér. Süldő beiföldi elősúlyban 104—116 fillér. A vásár irányszata élénk. Az árak 2—4 fillérrel emelkedtek.

Bécsi vágómarhavásár.

Október 30. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtott 1783 drb magyar, 144 drb galicziai, 934 drb németországi. Árjegyzék kilogrammonként elősúlyban: Magyar hizóökrök I-ső minőségű 96—100 fillér, kivételesen 104 fillér, II. minőségű 92—94 fillér, III. minőségű 80—88 fillér, II. minőségű 96—108 fillér. Német hizóökrök I. minőségű 108—115 fillér, kivételesen 116—120 fillér, II. minőségű 96—106 fillér, III. min. 88—94 fillér, legelő ökrök 80—88 fillér, bika 78—96 korona, kivételesen 100 korona, tehén 74—96 korona, bivaly 56—68 korona.

Kivonat a hivatalos lapból

Kinevezések. A pénzügyminiszter Kovácsi Sándor soproni, Molnár Jenő máramaroszigeti, Rav Mór nagybecskereki és Illés Emil besztercebányai pénzügyi segédtitkárokat a jelen állomáshelyükön való megmaradásuk mellett a VIII. fizetési osztályba pénzügyi titkárokká;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Bartmann Izabella okleveles kisdudóvónót a macklári állami kisdudóvodához kisdudóvónóvé;

az igazságügyminiszter Strobel Árpád tatabányai járásbírói díjokat a németújvári járásbíróshoz irnokká;

a temesvári ítélőtábla elnöke Schipper Miklós te-

mesvári lakos ügyvédjelöltet a temesvári ítélőtábla körletébe díjas joggyakorokká nevezte ki.

Megegerősítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Omorác Szvetiszlav irbisti (volt határvidéki) községi elemi iskolai tanítót, Jordánné Pencza Hajnalka temesiklői (volt határvidéki) községi elemi iskolai tanítónőt jelen állásában végleg megegerősítette.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban száraz és éjjel hűvös volt az idő. A hőmérséklet maximuma 21 C. fok Orsován, minimuma 0C. fok a Kárpátokban több helyütt.

Prognózis a következő huszonegy órára:

Tulnyomóan száraz és még éjjel hűvös idő várható. (Sürgönyprognózis: Száraz, később enyhébb.)

Állomás	Légi-nyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erő	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmér-séklet	
					max.	min.	max.	min.
A-Szatina	57.3	10.8	SE	2	0	13	9	
Ungvár	56.6	18.6	SE	1	4	12	8	
Késmárk	56.3	9.0	S	4	2	12	8	
Losonc	54.8	7.8	NE	1	1	18	6	
Ogyalla	52.2	10.0	S	2	2	16	10	
Budapest	54.4	8.6	SE	1	2	16	7	
Héreny	52.0	8.6	SW	2	1	15	8	
Kézthely	58.1	9.7	S	1	1	17	7	
Pécs	55.1	7.8	S	1	1	17	7	
Zágráb	53.4	10.3	S	2	2	17	6	
Fiume	53.1	15.8	S	4	4	19	10	
Szeged	55.2	11.0	S	1	2	16	10	
Temesvár	56.1	12.2	SE	1	2	18	11	
Nagyvárad	55.8	13.9	SW	1	1	15	12	
Kolozsvár	58.4	8.2	S	1	3	17	7	
Nagyzeben	56.6	8.0	SE	1	1	18	1	
Szatmár	—	12.8	SW	1	0	14	18	
Eger	—	10.0	—	—	—	14	7	
Arvavárja	—	6.8	SW	1	4	16	5	
Selmeczbánya	—	10.2	SE	2	1	16	9	
Komárom	—	10.2	S	1	1	16	10	
Magyar-Óvár	—	10.2	SE	8	2	15	8	
Sopron	—	8.4	—	—	—	19	9	
Eszék	—	16.2	S	2	4	18	11	
Órkeny	—	11.9	SW	2	8	18	10	
Köcskemét	—	9.2	—	—	—	17	8	
Oroszlána	—	10.2	S	2	0	16	10	
Árad	—	10.2	SW	1	2	17	12	
Zombolya	—	10.7	E	1	0	15	10	
Versecz	—	16.4	SE	8	0	20	14	
Orsova	—	8.2	S	0	—	20	7	

EGYETERTÉS

politikai laplap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOS MÁTYÁS.

és arra kérte, hogy pillanatnyi késedelem nélkül rögtön írja meg levelét Treverton Andrewhez.

Chennery lelkész erre rögtön meg is írta a levelet. Ügyelt arra, hogy kérését csupán a régiségügyi kérdéssel támogassa és tudásvágyat szinleljen. De hivatkozott Andrew ifjúkori emlékeire is, mert utalt ismerettségére a Treverton-családdal, amiből egészen természetesen folyt a családdal szoros összefüggésben álló kastély iránti érdeklődése. Ezek után megpróbálta és egy lépéssel tovább ment, szóba hozva a régi könyvtárat, megjegyezve, hogy abban valószínűleg található lesz valami terv, egy régi leírás a kastélyról, mely nagyon hasznos lehet abban az esetben, ha mr. Treverton emlékező tehetsége nem terjed ki a részletekre.

Végül pedig arra kérte mr. Treverton, hogy kölesönözze oda azt az okmányt, vagy engedje meg, hogy kivonatolbassa. Egy utóiratban hozzá tette azt is, hogy mr. Treverton minden fáradságtól megkímélendő e levél átadását követő napon küldöncz jön a választért, melyet esetleg adni fog.

A levelet elküldte Londonba egyik barátjához azzal a kéréssel, hogy megbízható személy útján küldje el és a rákövetkező napon a választ hozassa el.

Három nappal a levél elküldése után — amely idő alatt semmi hírt sem kaptak Chennery lelkésztől — végre megengedte az orvos Rosemundenak, hogy folytassa utját.

Mr. és mistress Franckland ennek következtében bucsut vettek Orridge doktortól és ismételve megígérték neki, hogy tudomására hozzák, mit tudtak meg a mirtusz-szobáról. Aztán ott hagyták West-Winstont és harmadszor is utra keltek Porthgenna-Tower felé.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1911. október 31-én.

SEMIZETI SZÍNHÁZ

A vasgyáros.

Színmű 4 felvonásban. Írta: Ohnet György. Fordította: Fái J. Béla.

Személyek:

Beaulieu marquisné Csillag T.
Claire, leánya B. Jókai I.
Octave Mézarios
Biogygy herceg Dezső
Préfekt báró Horváth
Sophie, neje Vizvári M.
Deblay Mihályfi
Szanne, hűg V. Molnár R.
Moulinet, gyáros Kovács
Athenais, leánya Lenkey H.

Kezdeté 1/8 órakor.

VIGSZÍNHÁZ

A tolvaj.

Színmű 3 felvonásban. Írta: Bernstein Henri. Fordította: Göth Sándor.

Személyek:

Lagarde Raymond Halaska
Isabelle P. Garai M.
Lagarde Fernand Tanay
Voyain Richard Göth
Marie-Louise G. Kertész E.
Zambuto Szerepy

Kezdeté 7/8 órakor.

M. KIR. OPERAHÁZ

Hoffmann meséi.

Fantasztikus dalmű 5 felvonásban, elő és utójátékkal. Zenéjét szer-zette: Offenbach Jakab. Szövegét írta: Barbier Gyula. Fordították: Dr. Váradi Antal, Fáy J. Béla és Radó Antal.

Személyek:

Olympia) Sándor E.
Giulietta)
Antonia)
Coppélius)
Dapertutto)
Miracle)
Cochenille)
Pittichin octo)
Ferenc)
Hoffmann) Székelyhidyi
Miaou) Ambrus E.

Kezdeté 7 órakor.

Székesvárosi Városligeti Színház

A molnár és gyermeke

vagy: a lelek vándorlása kará-csony éjjelén.

Népdráma 5 felvonásban. Írta: Raupach Ernő. Ford: Szerdahelyi József.

Kezdeté 1/2 órákor.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Irerolozs.

Ma kedden:

az októberi műsor utolsó előadása

Kezdeté 8 órakor.

Jegyelővétel 10-1 és 3-4 óráig a nappali pénztárnál. A félkeretben reggeli 8 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez. Telefon 93-86

Közvetlen keleti behozatal.

valódi Perzsa és Smyrna szőnyegek

nagy választékban kaphatók, budapesti lakóknak árfor-emelés nélkül részletfizetésre is.

SZŐNYEG-UDVAR BUDAPEST, KIRÁLY-U. 32. (az udvarban.)

Moskovits

Anatomiai Cipőgyár

R.-T. fiókja BUDAPEST Rákóczi-ut 6. (Pannónia szállodá-val szemben.)

Ajánlja:

őszii cipő-ujdonságait, gyermekcipő különle-gességeit ::

Szabott egység-árak!

Árjegyzék ingyen és bérmentve!

BUDAPEST Rákóczi-ut 6.

Legolcsóbb készpénzárak.

Kényelmes részletfizetés.

Farkashazi és Biró

zongoratermei

Váci-körút 12. szám.

alatt megnyiták.

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31
110-22 : TELEFON : 110-22

Ma hétfőn, október hó 30-án este 8 órakor:

FARKAS IMRE

Bábjáték

olimp zenes idilljének első előadása. JÁTSSZÁK: Szalontay Ferike, Nagy Imre, Máthé, Bársony.

Azonkívül az októberi favorit-műsor bucsuja. A félkeretben Royalcabaret, belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. Kuko Vincze és zenekara hajnalig muzsikál. Bal Mabilla. Keringőverseny.

Szerdán, november hó 1-én délután 3 1/2 órakor mér-sékelt helyaru nagy családi előadás. fellép: Gréte, a csoda orangután és az összes novemberi új attrakciók.

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-28.

Ma és ma délután. Kezdeté 1/8 órakor. Ujdonság: 11 órakor: Slager!

Náci Operette 1 felvon. Aradja József bohózata után írta és zenéjét összeállította Dybró. 9 órakor: 9 órakor:

Lebovits végakarata

Bohózat. Írták: Glinger és Tanssig. STEINHARDT és HURYADI új kupaókkal és elsőrendű külföldi számok. Vasár- és ünnepnapokon szüntelen előadások. Kezdeté 1/4 kor.

A remek félkeretben reggel 5 óráig cigány-zene, cabarott, tánc. - Belépődíj nélkül. Jegyek: d. s. 10-1-ig, d. n. 3-6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-féle nagytársaságban. Andrásy-ut 10 és a Hungaria-törde pénztárnál válthatók.

Uj Styria kötőgépek

részletfizetésre

Fogl József Lajos

Budapest, VIII., József-körút 42.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

MINDENKI

aki iradokban, hivatalokban, üzletekben s gyárakban a tisztaságot, kényelmet és egészséges életet tartja szívesen.

AZ „A. B. C.”-NÉL

hygien. tisztított kölesintésközöknek, portörölköknek, padló-rakásoknak bevezetését, nagyon olcsó kölcsönös melletti ház-hoz szállítva és hetenként pontosan cserélve, okvetlen meg-KEZDI.

„A. B. C.” Egyesült Fehérnemű Kőilésüző Vállalat. Eötvös-utca 30. szám. Telefon 46-86. Külön osztály vendéglők részére.

Megnyilt a

Király-Kávéház

Budapest, Erzsébet-körút

teljesen új fényes berendezéssel, füstmentes.

Elsőrangú színházi vacsora Kluboknak külön helyiség Szeparék Esténként

Galbavy János cigányzenekara, Stefania főher-czegnö volt házi zenekara hang-versenyez. Két telefon.

Számos látogatást kér

Steiner Hugó a „Király-kávéház” tulajdonosa.

TYURIN!!

használat után nincs többé baromfivész.

1 nap alatt megszün-tet mindenféle vészt.

Sok számos elismerő bizonyítja, orvosi bizo-nyítványok igazolják e szer kitünős gét, min-den gazdaembarnak szüksége van rá. Ahol ezen szert használják, ott baromfivész nincs s hosszú időre veszmentesíti a baromfiakat. 1 nap a att megszűnteti a vészt. Minden üveghez külön használati utasítás. Egy litert tartalmazó üveg ára 4 korona. Megrendelhető a főraktárosnál:

Dr. ODOR BÉLA gyógyszerésznél:

Sürgőnyozim. ODOR NAGYENYEDEN. - Naponta posta-cetküldés. - Szabadalmazva és törvényileg védve.

A Harris-bazar új épüle-tébe való átköltözés miatt

Sport-Szakkainkat

mélyen leszállított árakon árusítjuk.

Weinberger és Fodor

áruháza

BUDAPEST

IV., Városház-tér 2. sz. (magas földszint)

SZÉN, KOKSZ nagyban és kicsinyben

SALAMON JAKAB és T^a cégnél Budapest,

V., Erzsébet-tér 5. szám.

TELEFONSZÁMOK: 72-98, 73-97, 73-98, 73-99.

TELEFONSZÁMOK: 72-98, 73-97, 73-98, 73-99.

SZINHÁZAK.

Kedd, 1911. október 31-én.

MAGYAR SZINHÁZ.

Sárga lilium.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Biro Lajos.

Személyek:
 Goldern A. H. Horváth M.
 Goldern Szerén T. Forrai K.
 Fröhlich Otmár Kertész
 Károly Egon hg. Z. Molnár
 Stollfried Tarnai
 Nagy herceg Sebeshyén
 Raudov Dóli
 Szobalány V. di E.
 Inas Karády
 Komornik Gere
 Masször Palotai

Kezdeté 1/2 8 órákor.

KIRÁLY SZINHÁZ.

A kis gróf.

Operett 3 felvonásban. Irta: Martos Ferencz. Zenejét szerzőzte: dr. Rényi Aladár.

Személyek:
 Agárdi Guido gróf Sírmai
 László, fia Király
 Howard Dorothy Lonzay A.
 Kózi L. Fedák S.
 Csibráké Gerő I.
 Zsófia, igazgató Rátkay
 Kállai, önkéntes Simai
 Rozonyi, riportér Balázs
 Schwarcz, bankhiv. Dévényi
 Itatos, színész Németh
 Egressi, színész Latabár

Kezdeté 1/2 8 órákor.

URANIA SZINHÁZ.

A tenger.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

VARSZINHÁZ.

Nincs előadás.

APOLLO-PROJEKTOR

Szépsínház-utca 1-2. Telefon 68-39.

A Nordisk Film Compagnis legújabb szenzációja. **Perzsölő szenvedély** társadalmi dráma 3 felvonásban. Irta: Fried Jörgen. A főszerepet Asta Nielsen játssza. És a tel esen új felheti műsor.

Legközelebbi műscróltozás október 31-én, november 2-án. Az első előadás hétköznapokon d. u. 1/2 8 órákor, vasár- és ünnepnapokon 4 órákor kezdődik.

OMNIA

A főváros legnagyobb és legdiszibb mozgóképek-palotája. Bejárat: József-körút 81. sz. Telefon 120-40

Nadia és András, erdélyi szülő dráma az orosz népeletről, színes műfaj. — **A Ningura vízesése**, pompás természet utáni színes felvétel és a tel esen új felheti műsor. Kezdeté délután 5 órákor, vasárnap délután 4 órákor.

ROYAL-ORPEUM VII. Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Ma hétfőn, október 30-án este 8 órákor

Farkas Imre „Bábjáték” című zenés idilljének első előadása. Játssza: Szalontay Ferike, Nagy Imre, Matné, Bárszony. Azonkívül az októberi favorit-műsor bucsuja.

A telikertben **Royal-Cabaret** Belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. **Kukó Vízó** és zenekara. Bal-mabille. Keringő verseny. Táncz hajnalig. A legvidámabb budapesti hely.

Szerdán, november 1-én délután 3/2 órákor mérsékelt helyaru nagy családi előadás, fellép: **Grete**, a csodaorángutáng és az összes novemberi új attrakciók.

DIANA

fogkrém

szaktekintélyek véleménye szerint a legalkalmasabb fogtisztószer, mely a lerakodott fogkövet (fogpenész) legrövidebb időn belül eltünteti és a fogakat vakító fehérré teszi.

A DIANA-FOGKRÉM ára 50 fill.

Diana - krém és Diana - szappan

használata teljesen elegendő, hogy vörös arca, vörös orra, vörös keze hófehér, tiszta és finom legyen és a csunya bőrbántalmaktól, valamint szeplőtől és pattanástól a legrövidebb idő alatt megszabaduljon.

DIANA-PUDER

teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, az arcon egyenletesen tapad és szabad szemmel teljesen láthatatlan.

Egy üvegtégely DIANA-crém (nappali és éjjeli, vagy csak éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.

Egy nagy darab DIANA-szappan 1 kor. 50 fill.

Egy nagy doboz DIANA-puder szappanból együtt (fehér, rózsaszín vagy sárgaszínben) . . . 1 kor. 50 fill.

DIANA - sóborszesz

nélkülözhetetlen háziszer.

Az itt felsorolt készítmények eredeti áron **mindenütt kaphatók!**

Eladási központ: **Diana áruosztály.** Budapest, VI. ker., Teréz-körút 22. szám. Telefon 117-06.

Családi házakat építünk

minden tökélyfektetés nélkül köztisztviselőknek és nyugdíj-képes magánhivatalnokoknak, lakbérük leltérese ellenében **Buda legszébb részén** és kitűnő fekvésű helyen a **Filár- és Aladár-utcában** és ezenkívül bárhol. — Jelentkezések mielőbb eszakiandók, mivel már csak néhány telek áll rendelkezésre. Bővebb felvilágosítást nyújt **Budai Bank és Telepítő Részvénytársaság** 1., Fehérvári-ut 34-36. szám.

Drágább lett a dohány:

EGYSZEM
FIAUANNA PASZILLA
ÓRÁKRA MEGSZÜNTETI
DOHÁNYZÁSI INGERT

ERK A FÖRÖS KIRÁLYVAL ELLÁTOTT MEGJEGYZÉVEL A VALÓD. VÉDJEK.

1 doboz ára 40 fillér.

Kapható Török József gyógytárban Király-utca 12. Lux Minálnál Múzeum-körút 7. Detsinyi Károlynál Fürdő-utca 10. Neruda Nándornál Kossuth Lajos-utca 7. és minden gyógy-szertárban, drogeriában és jobb szakkereskedésben. — Viszont-eladásnak árkezelvény. Főbizományos: IFJ. WEISZ és TSA 1., Fehérvári-ut 11. Telefon 162-37

NEM BÉRLI

a részletfizetés leple alatt, hanem azonnal Ön a

ZONGORA

10 ftos havi részletfizetés mellett, de csak ha

REMÉNYI MIHÁLY

a Magyar Királyi Zeneakadémia szállító-jánál veszi azt meg.

Budapest, VI., Király-u. 58.

Telefon 87-34. Telefon 87-84.

Kérjen „Árjegyzéket” és „Prospektust”.

FOLIES CAPRICE

Téli helyiségei Révay-utca 18. szám. Irigazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor. Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/2 9 órákor.

Ma: **A kapu alatt.** Tréfás budapesti házmestermű. 1 felv. Irta: Salyr. Rendező: Rott S.

SZEMÉLYEK:
 Baromfi, Ungrád
 Fani, okl. szülész-lakó Kmochné
 Kárpfi Simon, bérház-főparancsnok vulgő házmester Rott S.
 Tinka, a felesége Ricza G.
 Melák János, viceházmester Novák M.
 Veron, a felesége Beliczay
 Kotori Lehel, admínisztratív államtitkár, lakó László I.
 Baromfi Salamon, ügynök, lakó Werner
 Végül 11 órákor: „Der Tugendwächter” Armin J.-től.

Jegyek elővételben kaphatók: Folies Caprice Révay-utca 18. d. e. 9-1-ig és d. u. 3-5-ig. Hírcs nagytársaság Andrassy-ut 19. és Sopronyi nagytársaság Rákóczi-ut 1. 12 óra után az 1-5 emeleti „Casino de Parisban” teljesen új műsor a világr legelső táncz-attrakciónak felleptével.

ROYAL-ORPEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. 110-22 : TELEFON : 110-22

Szerdán, november 1-én délután 3/2 órákor a mérsékelt helyaru nagy családi előadás lép fel először

GRETE

a csodaorángutáng

és az összes novemberi új attrakciók.

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket a szokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben)

Mindszenti

koszoru kiállításunk megnyilt.

Művészileg dolgozott és meglepően szép koszorunk az idén is versenyen kívül állanak és kiállításunk ritka látványosságot nyújt. Mérsékelt árának pedig éppen szenzációt fognak kelteni. Minél számosabb látogatást kér a

PHILANTHIA virágcsarnok

VI. ker., Váci-utca 9. Telefon 450.

Vasárnap egész nap nyitva.

MAGYAR LÁNYOK

Minden száma kedves és költemes, szórakoztató olvasmány. Közlemények nagy része a háztartás, a kézimunka, a foglalatosságok körébe vág, választékos szövegszerű részét pedig teljes írók írják. Igazán fiatal lányok képes lapja, melynek minden sora nekik szól. Előfizetési ára negyedévre 3 korona :: Az új évfolyam október hó 1-én kezdődik. Munkatársaság kérésre ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, VI. kerület, Andrassy-ut 10. szám.

GUMMI-HALHÓLYAG ÖVSZER Valódi angol és francia különlegességek. **tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonál 20% engedmény.**

NAKIRA törv. védett, valódi indiai paragummi férdkülönleges tucatszám 12. — korona. 3 tucatonál 20% engedmény.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fecskendő különlegesség 14 kor.

PESSAR-OCL. orvosilag rendelve 3, 6, 8, 11 kor. darabja. — 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és felette. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és diszcreten küldünk.

BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.

VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben. MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

Festék- Világszabadalom.

Cellosil — egy új vegytermékből készült — bármely színű, fénylő vagy fénytelen festék. Tartósság és egyéb értékes tulajdonságok tekintetében messze felülmúl minden egyéb festéket. Falazat vagy bármely egyéb tárgy a festékekkel bevonva, lemosással tisztán tartható és desinficiálható, savaknak, alkálnak, szesznek, tűznek ellentáll, inaktív, fűrészes részére áthatolhatatlan. — Vasat rozsdásodástól biztosan megvédi. A cellosil festészet úgy az anyves, mint a homlokzati festéket, nemkülönben az olajfestéket pótolja és adja a fentebbi rendkívül előnyöket. Ezeknek dacára olcsó.

A cellosil festészet vállalkozója a **Magyar Közvetítő Bank Részv.-Társaság** Budapest, VI., Teréz-körút 46. Telefon 144-68. Bővebb felvilágosítással, ajánlatokkal, költségvetésekkel szívesen szolgálunk. Régi házak ezen tartós és tetszetős festékekkel hosszasan új és szép külsőt nyernek.

Magyar Üvegbiztosító Társulat m. Sz.

Irodánkat Sas-utca 27. sz. a. helyeziük át. Biztosítási ajánlatokat jutányosan elintézzünk

Alapított 1876. Telefon: 94-94.

Jaeger-féle EREDETI ALSÓRUHA

a legrégibb és a legjobban bevált. Egyedül gyártó: **W. BENDER SÖHNE, Bregenz.**

Kapható: minden jobb rövid-áru- és fehérneműüzletben.

Magyar Királyi Kormányzat Nr. 8. Képes árjegyzék ingyen.

A gyári jegyre és aláírásra ügyelni tessék! **W. BENDER SÖHNE.** Aláírás: Prof. Dr. G. Jaeger.

BUTOR közpénzért és részletra. Nem kell banknál törlesztés és semmiféle kamat nem számítatik. Háló-, ebéd-, uri- és szalonberendezések, óriási választék, egyszerű és modern kivitelben.

FUCHS BODOG butornagykereskedő Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. Árjegyzék ingyen.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK. ad 275901—1911. sz. FIVa. HIRDETÉMÉNY.

Bodnár Antal szücsmester

Bpest, V., Nádor-u. 17.

Azoknál jobbat műhelyében készült szűcs- és szőrműveket. Megrendelések és átvitelések a legszelidebb áron a legújabb divat szerint eszközöltetnek. Téli ruhák melykére elleni megóvásra elfogadják!

TELEFON! TELEFON!

Tantál-Lámpa a legjobb fényszálas izzólámpa. Árammegtakarítás kb. 80%. Fehér fényű. — Báziskódásoknak ellenáll. Égési óráinak száma meghaladja bármely izzólámpáét. Minden helyzetben, tehát fülfele, alóan, ferdén, oldalt egyformán kifogástalanul ég. Olcsóbb a többi fényszálas izzólámpánál. Nagyobb rendelkezésnél magas engedmény.

MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERTMŰVEK BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 36. SZ.

Közhirre tesszük, hogy áru- és kocsiforgalomban miatt beállott rendkívüli forgalmi viszonyok következtében a vasuti üzletszabályzat 75. szakasz (3.) 5. és a vasuti áruforgalóra vonatkozó nemzetközi egyezmény 14. cikkéhez tartozó végrehajtási határozatmány 6. szakasz (3.) 2. pontja alapján, kereskedelemügyi m. k. miniszter urnak folyó évi október hó 26-án 76804—III. sz. a. kelt jóváhagyásával a Rákos rendező p. udvaron a rákos rendező p. u.—marcheggi és a rákos rendező p. u.—ezegled—temesvár—orsvai vonalakra és azokon tutra, továbbá az ezen vonalakkól kiágazó szárnyvonalakra és vasutakra és azokon tutra, valamint vízszint átmenő teherárakra — élő állatok, friss hús, friss gyümölcs, friss főzelék és tojás kivételével — úgy a magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai, mint a nemzetközi forgalomban, folyó év október hó 29-étől visszavonásig, a már érvényben levő díjszabásterü fuvarozási és állandó jellegű póthatáridőkön kívül érvényesítendő 3 (három) napi póthatáridőt állapítottunk meg.

Budapest, 1911. október hó 27-én. Az igazgatóság.

Értesítés.

A cs. és kir. pólai tengerészeti élelmezési hivatal az alább megjelölt élelmezési cikkekkel akarja kereskedői szokások szerint a minőségi és egyéb feltételek mellett, miként a vásárlások számára a börzén kívül effektuálandó, kereskedelmi szokások szerinti tengerészeti élelmezési hivatal által eszközölt szokásos vételek számára kiállított füzetekben — és pedig:

40.000 kg. kávé, 100.000 kg. csukor, 1.200.000 kg. buzaliszt, 500.000 kg. rozsliszt, 5000 kg. kőmény, 160.000 kg. rizs, 14.000 kg. le nem hámozott borsó, 56.000 kg. hámozott borsó, 160.000 kg. bab, 160.000 kg. lészta, 24.000 kg. vöröshagyma, 800 kg. bors, 50.000 kg. disznózsír, 360.000 kg. krumpli, 11.000 liter eczet és 1.000.000 liter bor.

Az egykoronás bélyeggel ellátott eladási ajánlatok **mielőbb**, de legkésőbb 1911. november 30-ig a cs. és kir. tengerészeti élelmezési hivatalhoz intézendők Pólabá. A közelebbi feltételek, amelyeknek ismerésére minden ajánlattevőnek feltétlenül szüksége van, az összes kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők az ezen hirdeteményhez ottfekvő „Jegyzetek” alatt, valamint a „vásárlási füzetek”-ben — és pedig az előbbi díjlanul, a füzetet pedig 20 fillér ellenében a tengerészeti élelmezési hivatalnál is be lehet szerezni.

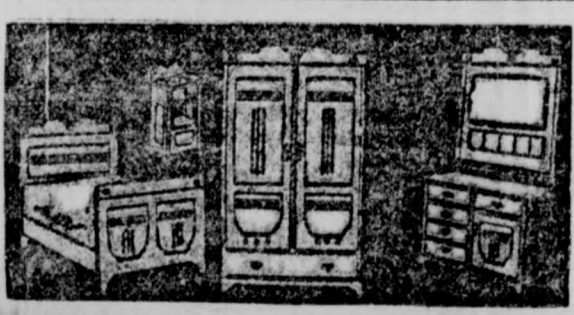
Póla, 1911. évi október hó 31-én.

A cs. és kir. tengerészeti élelmezési hivatal.

Titkos betegségek.

hugycsőfolyás, hugycsőszűkület, altesti sebek, bujakór (syphilis), ideg- és bőrbetegségek, elgyongyult férfierő (impotenzia) bármily női nemlajok, feherfolyás sth. alapos, gyors és gyökeres gyógyítására ajánljuk bevált gyógymódjánál fogva

Dr. GARAI hírneves szakorvosi rendelő-intézetét Budapest, Andrassy-ut 24. Rendelés hétköznap: 10—4 óráig és este 7—9-ig. Feltűnés nélkül eredményes gyógyítás levélileg is. Kívánatra gyógyszeréről gondoskodva lesz. — Levelekre azonnal válaszol.

Újrendszerű butor-hitel.

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a tiszteltbutorvásárlók közönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.

Hitel esetén készpénzárakat számítunk, csupán a tartozás után **6%** kamat fizetendő.

A kamatnegyedévenként fizetendő és pedig mindig csak a hátralékos, csökkenő tartozás után.

Törlesztés: Minden 100.— korona után havi 3.— korona vagy minden 100.— korona után 1/4 évi 9.— korona.

Nagy választék asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ág- és asztalterítőkben

BALÁZS és TÁRSA BUTORÁRUHÁZA BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 43. (Saját ház.)

Olesó czipőeladás!

VII., Rákóczi-ut 44. sz. (Népszínház-
zal szemben)

Az összes raktáron lévő valódi amerikai és angol gyárt-
mányok Barry, King Qualité, Titán és a legjobb hazai gyártmányok

beszerzési áron árusítatnak.

közpénzért, vagy részletfizetésre
legelőször
Butor ENHRENTREU és FUCHS
testvéreknel
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-69

FŐNÖKÖK

ezrei eddig hiába vártak arra, hogy könnyű szerrel
jussanak írógéphez.

HA FIZETNEK

havonta 20-30 koronát, kapnak egy elsőrendű, látható
írású, visszafutó, tabulátoros, összeadóbillegetős, auto-
matikus sorváltó, csupa acérből és vasból gyártott,
rendkívül tartós, univerzál-klavíratúrás

Ujlaki-írógépet.

Nem csak alá váltót és folytonosan halmozódó íródel
munkálatokban könnyen

BOLDOGULNAK.

Bármely rendszerű használt írógépet legmodernebb Ujlaki
írógéppé

BECSERÉLÜNK.

Díjmentes bemutatás országsszerte.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

UJLAKI BÉLA Budapest, VII. ker.,
Erzsébet körút 28. sz.
Telefon 122-69.

Vidéki hivatalnokok, kik könyvük mellék-
keresetre reflektálnak, közüljük oszlopok.
Vidéki képviselők keresteknek.

Üszöket

adunk tenyésztés céljából kiscigáknak, gazdaságok-
nak és uradalomoknak. A tarka fajúszók
és tehének jelenlegi értékét a tenyésztő közs-
pénzzel, vagy 2 év után fizetheti.

10630
NEUSCHLOSZ TESTVÉREK

irodai telefon 16. szám. nagybérli cég Szatmár. Gazdasági telefon 155. szám.

Ültessünk diófákat.

Valamennyi gyümölcsfa között a diófa az,
amely a legbiztosabb és legjövvelmezőbb kama-
toztatást szolgáltatja, ami a következőkből ki-
világlik:

1. Nem igényel semmiféle metszést, amint
azt minden más gyümölcsfa évente többé-kevésbé
kivánja.

2. Teljesen rovar- és féregmentes.

3. Nem igényel semmiféle kultúrát, elültetve,
minden elősegítés nélkül magától fejlődik bőven-
termő és szép fává.

4. Ha csak rendkívüli téli fagyok nem voltak,
évente dus termést hoz. A dió egy évig kifogás-
talanul eltartható és igen keresett kiviteli cikket
képez.

5. Tultermelés diónál még nem tapasztalta-
tt, miután mindenkor szívesen keresett cikket.

6. Idősebb korban nagy fává kifejlöve,
törzse ipari célokra használt értékes fát szol-
gáltat, amelyért gyakran rendkívül magas árakat
fizetnek.

Az összes diófajok között a francia papirdió
a legjobb, legdusabban termő és legellenálló ké-
pesebb faj. Ezen valódi francia papirdióból fiatal,
erőteljes fákat a következő árakon szállítok:

1 darab 1 korona 80 fillér
10 " 17 " "
100 " 160 " "

A legalkalmasabb ültetési idő az ősz és már-
cius eleje.

Mühle Árpád

udvari szállító
falskolai nagytenyésztő
Temesvár.

Sajnos, de való,

hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, aki-
nek vére és testi nedvei meg vannak fertőzve és aki
fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által ideg-
rendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű
állapoton csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az
illeték olyan lelkiismeretes, nagy tapasztalatu specialista
orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a neki
életre vonatkozólag és az esetleg már meglevő bajokon
is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos beteg-
ségek létezése is.

Ilyen magas szentes hivatásu dr. Palócz v. kórházi
orvos, egészség. tanár országos híri intézete (Buda-
pest, IV., Múzeum-körút 13.), ahol a legnagyobb titok-
tartás mellett a mindennapi foglalkozás megszavarása
nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év
óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros
sebeket, húgyvese-, hólyag-, ideg- és hátrinczbajokat, az
önfertőzés és szifilis utóbajait, mazólmést, elgyengült
férfitört (impotentiát), kezdődő elmezuvarrt, aranyeret,
sérveket, vérbajokat, borbetegeket és a női nemű
szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróte-
rem és külön kijárat van. Ha valaki bármi oknál fogva
személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen ad-
nak leveleire kimerítő felvilágosítást afelől, hogy
otthon mi módon gyógyítható ki gyökeresen a bajból
(a levélben csak válasz bélyegyet kell mellékelni).
A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégték
vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet
a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik.
Rendelés naponta d. e. 10-12-ig d. n. 3-5 óráig, (vasár-
nap déli 12-ig.) **ENRICH 606** körút is végeznek. Czim:
Dr. Palócz, speciálista-orvos, Budapest, IV. kerület,
Múzeum-körút 13.

29. magyar kir. szab. osztálysorsjáték
110.000 sorsjegy. — 55.000 nyeremény.
Főnyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió

korona.

Az „EGYETÉRTÉS” t. olvasói
részére a következő számokat
féltettük: A számok mellett álló
nevek megkönnyítik a választást.

Ábrahám	36095	Adél	17400
Adolf	11221	Anna	8336
András	65243	Aranka	22203
Antal	7116	Berta	63302
Armin	32828	Boris	22744
Árpád	50874	Dóri	51454
Bálint	13728	Ella	7514
Béla	3768	Etel	41533
Dávid	20699	Frida	12616
Dezso	34065	Helén	60194
Ede	63103	Hermin	100716
Elemér	48308	Ida	17348
Ferenéz	74538	Ilona	20691
Frigyes	11876	Janka	45087
György	8433	Jolán	3420
Gyula	4904	Józsa	12886
Henrik	39050	Juliska	34076
Imre	66424	Katica	50033
János	51791	Laura	23224
Jenő	2406	Lenke	6236
Kálmán	27034	Lujza	100712
Károly	38511	Magda	12614
Lajos	4664	Malvin	4248
László	39293	Margit	63265
Lipót	51784	Mariska	36082
Mihály	5508	Netti	8693
Miksa	27072	Olga	75062
Miklós	8092	Paula	23204
Oszkár	41569	Piroska	8896
Ottó	52961	Regina	11493
Pál	68255	Róza	78209
Péter	35161	Stefánia	2008
Salamon	75051	Teréz	64871
Tivadar	100771	Vilma	23860
Vilmos	51437	Zsófi	9046
Zsigmond	32839	Zsuzsi	50042

Csak rögtön megrendelés ese-
tén biztosíthatjuk Önnek a választ-
ott számot mert tudvalevő dolog,
hogy annál a rendkívül sok nye-
reménynél, melyeket évről-évre
kifizetünk, állandó vevőink közül
mindenki okvetlenül sorra kerül
és ezért szerencsesorsjegyeink
nagyon keresettek.

Az I. osztály huzása már
1911. november 16. és 17. lesz.

A sorsjegyek árai:

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad
12 kor.	6 kor.	3 kor.	1.50 kor.

Kértek kívánni.

Megrendelő-jegy. Egy.

Tek. DÖRGE FRIGYES bankháza

Kossuth Lajos-u. 4. BUDAPEST

Szíveskedjék aszámu 1/1, 1/2, 1/4,
1/8sorsjegyet a 29-ik sorsjáték I-ső
osztályához utánvétellel beküldeni.

Név:

Pontos cím:

Értesítés.

A cs. és kir. tengerészeti Akadémia Fiumében az alább jegyzett élelmi cikkekkel óhajtja besze-
rezni keres. élelmi szokvány szerint azon minőségűből és azon feltételek szerint, amint azokat az ezen
vásárlásoknál irányadó. „A tengerészeti akadémiának a kereskedelmi szokvány szerint a börzén kívül
effektuált vásárlásaira kiállított szokvány-füzetei” előírják. És pedig:

2 000 kg. buzaliszt, 15000 kg. rozsliszt, 3000 kg. rizs, 2000 kg. tészta,
1000 kg. bab, 1000 kg. kávé, 6000 kg. cukor, 3000 kg. só, 1000 kg. csokoládé

Az I koronás bélyeggel ellátott ajánlatok minél előbb, de legkésőbb 1911. november 30-ig
benyújtandók a Fiumei cs. és kir. tengerészeti akadémiához.

A közelebbi feltételek, amelyeknek ismerete minden ajánlattevőre feltétlenül szükséges, az ezen
értesítéshez kiadott s valamennyi füzetekből kivethető, amely segédeszközök a Fiumei cs. és kir. tenge-
reszeti akadémiától is beszerezhetők.

Fiume, 1911. október hó 31.

Cs. és kir. tengerészeti akadémia.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, kárpaszkekények, használtak és újak, rendkívül olcsó aron kaphatók...

Férjhez menne földbírtokos 21 éves leánya 250.000 kor. vagyonnal...

Házasság közvetítés legszigorúbb titoktartás mellett. Férjhezmenendő urhölgyek...

Akar Ön szellemes lenni? akarja, hogy kellemes társalgónak tartásák? Akar a társaságban tekintélyhez jutni?...

Pénzszekrényeket tűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár...

10%-kal olcsóbb, mint bárhol, legolcsóbb, legjobb és legnagyobb butorokhoz...

Mézédes csemegezőlő mázsánként 36.-, postakosaranként 2.20...

Juniperus (nemes boróvicska) 4 literes tartályban 11 korona bérmentve...

Temetkezési vállalkozók, intézetek, egyetemek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket...

Vigyázzon ha meghűlt és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérért.

Szabók részére mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi...

Rizike salátagomba konzerválva 5 kilós póstahordó 6 koronáért szállít: Meloghy Aladár, Kassa.

Ó és uj fehér és vörös borral, dióval mandulával, aranyranett almával szolgálhatok. - Raksányi Károly Balaion-Henyő.

Soha nem létezett rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butorokból készített részfizetésre. Modern lakberendezési vállalat. Budapest, IV. ker., Gerlicze-utca 7. sz.

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiái tanárok által oktatott szaktanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama nyilvánossági joggal. Alapította Markovics Ivan 1863-ban...

Nemi betegek Ferfiak, nők trippertől csak a valódi és világhírű Larcin Capsulától (Dr. Klein) gyógyulhatnak meg a legbiztosabban. - Több mint 100 orvosi bizonyítvány tanúsítja a gyógyszer kiváló hatásáról. Kapható utánvét mellett kizárólag a készítőnél 2 K 50 f.-ért Illés Antal gyógyszerárban, -ZABÁDKA, Budapesti főraktáros: Nyilassy Gusztáv gyógyszerész Epos, Fehérvári-ut. Utánzatoktól óvakodjunk.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÖLLŐI-UT 123. Telefon: 62-80. Alapítottát 1896-ban

A világhírű „THE ROYAL” Gramofonokat minden recessés vagy utózáj nélkül mesés tiszta hanggal, szigorúan az eredeti, nagyvonalú gyári áron és minden árfelemelés nélkül havi 6-10 kor. részletfizetésre szállítjuk a vidékre is. Picólió Gramofonok 20 kor.-tól feljebb.

Láng Jakab és Fia grammofonagykereskedők, Budapest, József-körút 41. Fióküzletek VIII., Baross-tér 4. Puda, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve

„Hungária” beszélő-gépek tölcsernélküliek is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányú, részletfizetésre is olcsón kaphatók.

Deményi és Társa Budapest, VI., Teréz-körút 4. Kérjen árjegyzéket.

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt, platínát és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. Ugyanitt aranyáncok olcsón kaphatók.

SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip utca 8. Telefon 64-74.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3. lémelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagóni és palisander butorok, uri szobák, angol bór garnitörök és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillarak. Telefon 82-13. 2859f

Gyorsírás és gyorsgépirás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamai lényegesen mognagyobhitott modern hygienikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legalapabb kiképzés gépirás-magyar- és német gyorsírásban. - Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás naponként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Kartothek” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Pár-huzamosan esli tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk Glogowski és Társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

Ki akar egyéves önkéntes lenni érettségi nélkül? Kérjen prospektust Jrossy Lajos tanintézetétől Debreczen. Tanfolyam október 22-én nyílik. Állami felügyelet. Átlag 80 százaléki siker. Vizsga már febrúban.

Németül három hó alatt folyékonyan megtanulhat elsőrendű szakértőül. Aradi-utca 52/b. III. 22. Levél-cím: „Oktatás.”

Sonka-pác szépeességi, 1 adag 1 sonkán 50 fill 12 adag 5 korona. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29318

Asztalosok új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegyelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Elsőrendű Singer varró-gépeket nagyban árban és minden árfelemelés nélkül havi 8 és 10 K részletre szállítunk 10 évi jótállással és vidékre is bérmentve. Láng Jakab és fia varrógép- és kerékpár nagykereskedők Budapest, József-körút 41. szám. Fióküzletek: Baross-tér 4. sz. és Budán: Margit-körút 6. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részpénzért vagy hitelképes egyéneknek kedvező feltételek mellett szállítok teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosíthatom, hogy ilyen módon nem kap modern haló-, bádó-, uri és szalon szobákat stb. Győződjön meg, tekintse meg zsúfolt raktárakat, itt jutányosan vehet a leggyorsabbútól a legdrágábbútól kivétel nélkül minden fajta BUTORT Nagy Imre lakberendezési vállalkozó özőj BUDAPEST, Váci-körút 9. szám (Bejárati Szeressen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

Rizike gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezetben K 8.-, sóslében kor. 7.-. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29319

Singer varrógépek Kerékpárok, gramofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók

Haban József Budapest, Almássy-tér 14. javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küld

Zálogcédulát, briliánsot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz esontárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kertész ékszerész és régiségkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívásra jövök

BUTOR-hitel takarékpénztárnál törleszhető előzékeny fötételek mellett. Minden 100 korona után havi korona fizetendő. A leggyorsabb butorok a legegységesebbek és a legolcsóbbak kivételben. Beszerzünk továbbá megbízásra lármiméti arakat, ugyan: asztalos, kárpitos-és rész-butort, zongorát, csillart és mindenemű lakfőlszerelési arakat.

Műbutor kereskedelmi részvénytársaság Budapest, IV., Magyar-u. 3. (Kossuth Lajos-utca sarkán.) Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

Falusi Könyvtár.

Acsiperkegomba (sampion) és a szarvagomba termesztése.

Eperjessy István. Gyakorlati útmutató e két igen jövedelmes termeléség felkutatására. Kiadja a FRANKLIN-TÁRSULAT. Kapható: LAMPEL R. Könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrássy-ut 21. valamint minden könyvkereskedésben

30 koronáért készüinek saját műhelyben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férfiöltönyök vagy felöltők finom szövetekből László Sándor férfiszabómester, Budapest Erzsébet körút I. sz., I. em. Vidékre postátöltényként bérmentve, helyben szabászatot kívánatra házhoz küldöm. 08532

Üresedésben levő számos különféle állásjelentettbe, melyek teljes ezimmel olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Inyen mutatványszám. IX., Öllői-ut 55. (ezelőtt József-körút 88. szám.)

Veres áfonya befőtt, szépeességi, 5 kilós postakosár K 7. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29317

Penzt akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra és mindenemű kereskedelmi árukra, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tauber céghez, Baross-tér 17. sz. Telefon: 149-00. 29387

Illusztrált korrajz a párisi kommunáról! RÁKOSI VIKTOR A PÁRISI GYUJTOGATÓK (A kommun története) Regényes korrajz

Ára füzve 6 korona, vászonkötésben 8 korona. Kapható LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Saját gyártmányú fűrdőháda 14 kor.-tól feljebb; fűthető kádak 60 kor.-tól feljebb. Elváltak mindenféle kutszivatyuk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb aron. LEFKOVICS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51 E. Telefon 113-46. - Árjegyzék ingyen és bérmentve

Soványág Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Bartley (anar amerikai) erőtűp-pora. Soványak tartás, szép felt testidomokat nyernek. - Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jót állást Vörsegyesség, gyongosság, idegesség elier és gyomorba-josoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kiténtöve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Közönlő levelek minden ország-ból Dobozonként 1 ffr 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. II/I. Telefon 156-80.